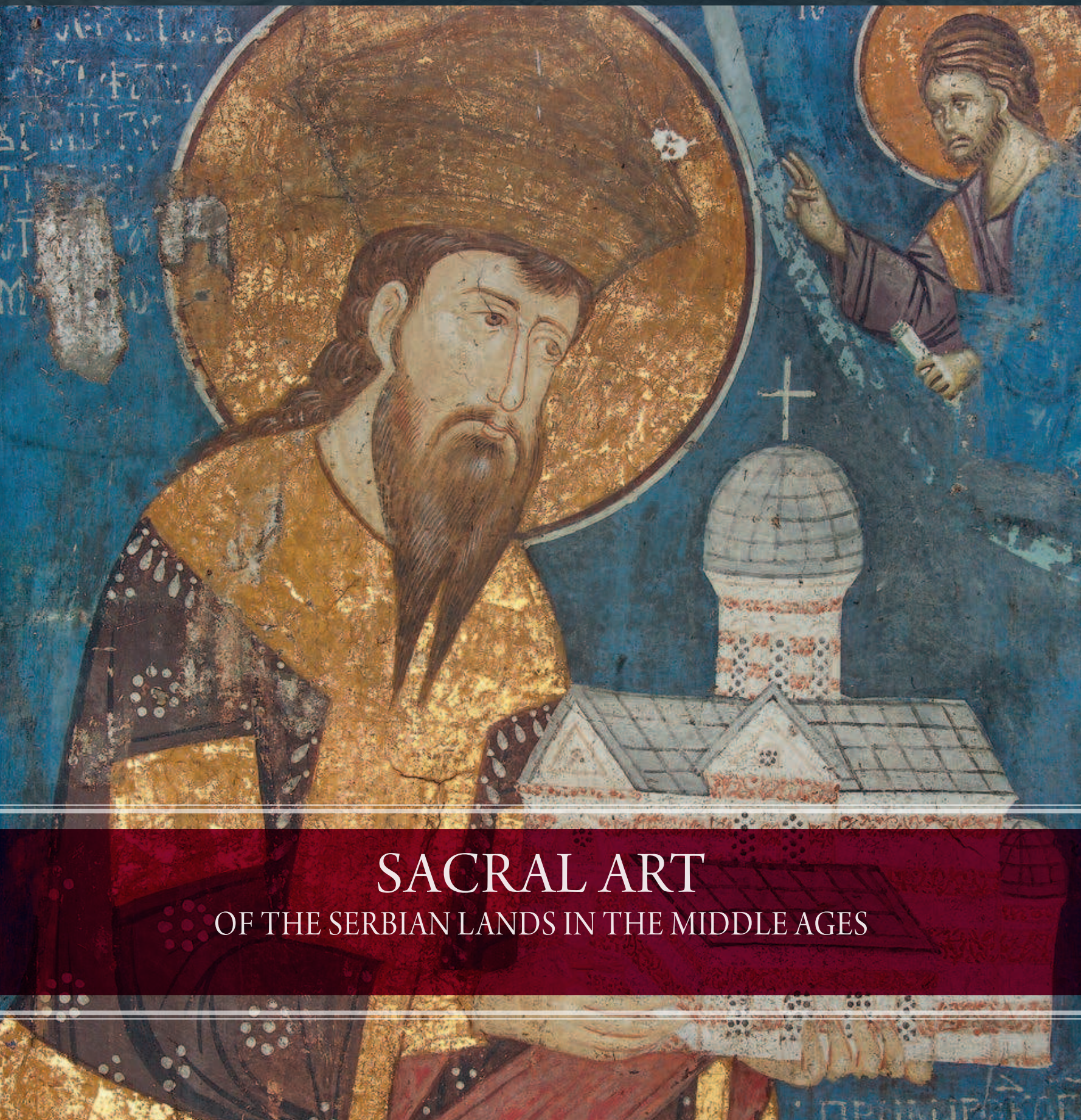

BYZANTINE HERITAGE AND SERBIAN ART II

SACRAL ART OF THE SERBIAN LANDS IN THE MIDDLE AGES

BYZANTINE HERITAGE AND SERBIAN ART II

BYZANTINE HERITAGE

AND SERBIAN ART I–III

EDITORS-IN-CHIEF

LJUBOMIR MAKSIMOVIĆ
JELENA TRIVAN

EDITED BY

DANICA POPOVIĆ
DRAGAN VOJVODIĆ

EDITORIAL BOARD

VESNA BIKIĆ
LIDIJA MERENIK
DANICA POPOVIĆ
ZORAN RAKIĆ
MIODRAG MARKOVIĆ
VLADIMIR SIMIĆ
IGOR BOROZAN
DRAGAN VOJVODIĆ

EDITORIAL SECRETARIES

MARKA TOMIĆ ĐURIĆ
MILOŠ ŽIVKOVIĆ

REVIEWED BY

VALENTINO PACE
ELIZABETA DIMITROVA
MARKO POPOVIĆ

MIROSLAV TIMOTIJEVIĆ

VUJADIN IVANIŠEVIĆ

THE SERBIAN NATIONAL COMMITTEE OF BYZANTINE STUDIES
P.E. SLUŽBENI GLASNIK
INSTITUTE FOR BYZANTINE STUDIES, SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

SACRAL ART
OF THE SERBIAN LANDS IN THE MIDDLE AGES

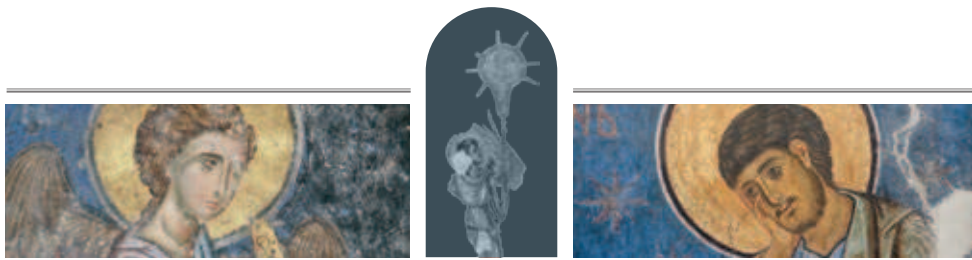
EDITORS

DRAGAN VOJVODIĆ

DANICA POPOVIĆ

BELGRADE, 2016

PUBLISHED ON THE OCCASION
OF THE 23RD INTERNATIONAL CONGRESS OF BYZANTINE STUDIES

This book has been published with the support of the
MINISTRY OF EDUCATION, SCIENCE AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA

CONTENTS

CULTURAL SPACES AND SACRAL FRAMEWORKS

ON THE BOUNDARY AMONG WORLDS AND CULTURES – THE ESSENCE AND SPACES OF SERBIAN MEDIEVAL ART	13
<i>Dragan Vojvodić</i>	
BYZANTIUM IN SERBIA – SERBIAN AUTHENTICITY AND BYZANTINE INFLUENCE	41
<i>Bojana Kršmanović</i> <i>Ljubomir Maksimović</i>	
SERBIA IN BYZANTIUM – THE PATRONAGE OF SERBIAN <i>KTETORS</i> IN THE BYZANTINE EMPIRE	57
<i>Miodrag Marković</i>	
SERBIAN PATHS OF RHOMAEAN CULTURE – THE ROLE OF SERBIA IN SPREADING BYZANTINE-STYLE ART TOWARDS THE WEST AND NORTH OF EUROPE	75
<i>Miroslava Kostić</i> <i>Miloš Živković</i>	
*	
THE LITURGICAL FRAMEWORK OF SERBIAN AND BYZANTINE RELIGIOUS ART	91
<i>Vladimir Vukašinović</i>	
PAN-CHRISTIAN SAINTS IN SERBIAN CULT PRACTICE AND ART	103
<i>Dubravka Preradović</i> <i>Ljubomir Milanović</i>	
A NATIONAL 'PANTHEON': SAINTLY CULTS AT THE FOUNDATION OF SERBIAN MEDIEVAL STATE AND CHURCH	119
<i>Danica Popović</i>	
'GOD DWELT EVEN IN THEIR BODIES IN SPIRITUAL WISE' – RELICS AND RELIQUARIES IN MEDIEVAL SERBIA	133
<i>Danica Popović</i>	

I. IN THE WEST OF THE BYZANTINE EMPIRE: ON A QUEST FOR IDENTITY

BEGINNINGS OF ARTISTIC ACTIVITY IN THE SERBIAN LANDS (9TH–11TH CENTURY) 147
Miodrag Marković

ON THE TRAIL OF UNIQUE SOLUTIONS – SERBIAN ART IN THE 12TH CENTURY 165
Miodrag Marković

THE EARLY PERIOD OF ILLUMINATIONS IN SERBIAN MANUSCRIPTS 183
Jadranka Prolović

STUDENICA: THE FUNERARY CHURCH OF THE DYNASTIC FOUNDER –
THE CORNERSTONE OF CHURCH AND STATE INDEPENDENCE 193
Miloš Živković

II. ACHIEVEMENT OF INDEPENDENCE AND FINDING AN IDENTITY: ON THE RUINS OF BYZANTIUM

SERBIAN MONUMENTAL ART OF THE 13TH CENTURY 213
Branislav Todić

RAŠKA ARCHITECTURE OF THE 13TH CENTURY AND ITS SCULPTURAL DECORATION 233
Milka Čanak-Medić

THEMATIC PROGRAMMES OF SERBIAN MONUMENTAL PAINTING 249
Dragana Pavlović

ECHO OF THE ANCIENT CHRISTIAN ORIENT IN LATE 12TH AND 13TH
CENTURY SERBIAN ART 261
Tatjana Starodubcev

III. COMPETING WITH THE RESTORED BYZANTINE EMPIRE: AN EPOCH OF DYNAMIC BYZANTINISATION

SERBIAN ART FROM THE BEGINNING OF THE 14TH CENTURY TILL THE FALL
OF THE NEMANJIĆ STATE 271
Dragan Vojvodić

THE MODEL OF EMPIRE – THE IDEA AND IMAGE OF AUTHORITY IN SERBIA (1299–1371) 299
Smilja Marjanović-Dušanić
Dragan Vojvodić

BYZANTINE AND ROMANESQUE-GOTHIC CONCEPTIONS IN SERBIAN ARCHITECTURE
AND SCULPTURE IN THE 14TH CENTURY (TILL 1371) 317
Ivan Stevović

ILLUMINATION OF SERBIAN MANUSCRIPTS OF THE HIGH MIDDLE AGES (1299–1371) 331
Jadranka Prolović

RISE OF LATE FEUDALISM – THE ENDOWMENTS OF THE SERBIAN NOBILITY 341
Smiljka Gabelić

IN ENCOUNTERING WESTERN CULTURE – THE ART OF THE POMORJE
(MARITIME LANDS) IN THE 14TH CENTURY 357
Valentina Živković

NEW KINGDOM IN THE SOUTH – ART IN THE MRNJAVČEVIĆ STATE 367
Marka Tomić Đurić

IV. ASCENT IN THE NORTHERN AND WESTERN REGIONS: NEW CENTRES OF BYZANTINE-STYLE ART

ART IN THE LANDS OF THE LAZAREVIĆ AND BRANKOVIĆ DYNASTIES 383
Tatjana Starodubceva

ARTISTIC TRENDS ON THE PERIPHERY – THE LANDS OF THE BALŠIĆ,
KOSAČA AND CRNOJEVIĆ FAMILIES 401
Marka Tomić Djurić

IN SEARCH OF LEGITIMACY: IDEOLOGY AND ART OF THE NEW SERBIAN DYNASTS 411
Branislav Cvetković

SACRAL BUILDING IN MORAVAN SERBIA 423
Ivan Stevović

ARCHITECTURAL SCULPTURE AND THE SYSTEM OF DECORATION OF MORAVAN
CHURCHES 435
Dubravka Preradović

LATE MEDIEVAL SERBIAN MANUSCRIPT ILLUMINATION (1371–1459) 447
Jadranka Prolović

V. IN THE SHADOW OF A STRUGGLE FOR SURVIVAL: ART AFTER THE LOSS OF STATE AND CHURCH INDEPENDENCE

ART IN THE SERBIAN LANDS IN THE FIRST CENTURY UNDER OTTOMAN RULE 457
Svetlana Pejić

THE SYRMIUM BRANKOVIĆ DYNASTY AND FOUNDING
THE HOLY MOUNT OF FRUŠKA GORA 473
Vladimir Džamić

SERBIAN PRINTED BOOK DECORATION IN THE 15 TH AND 16 TH CENTURIES: CENTRES AND CREATIVE PRODUCTION	485
<i>Miroslav Lazić</i>	

VI. CHRISTIAN THEOCRATIC REALM WITHIN AN ISLAMIC EMPIRE: A GREAT POST-BYZANTINE RENEWAL

ART OF THE RESTORED PATRIARCHATE OF PEĆ (1557–1690)	497
<i>Zoran Rakić</i>	

THE OLD STATE IN THE FOUNDATIONS OF THE RENEWED CHURCH	515
<i>Svetlana Pejić</i>	

SERBIAN ICON PAINTING IN THE TERRITORY UNDER THE JURISDICTION OF THE RENEWED PATRIARCHATE	529
<i>Miljana M. Matić</i>	

ILLUMINATION OF 16 TH AND 17 TH CENTURY SERBIAN MANUSCRIPTS	541
<i>Zoran Rakić</i>	

'ALL HOLY AND HONOURABLE THINGS' – SERBIAN SACRAL GOLDSMITHING OF THE 16 TH AND 17 TH CENTURY	553
<i>Mila Gajić</i>	

EMERGENCE OF VERSATILE ARTISTIC PERSONALITIES – LONGIN	565
<i>Irena Špadijer</i> <i>Branislav Todić</i>	

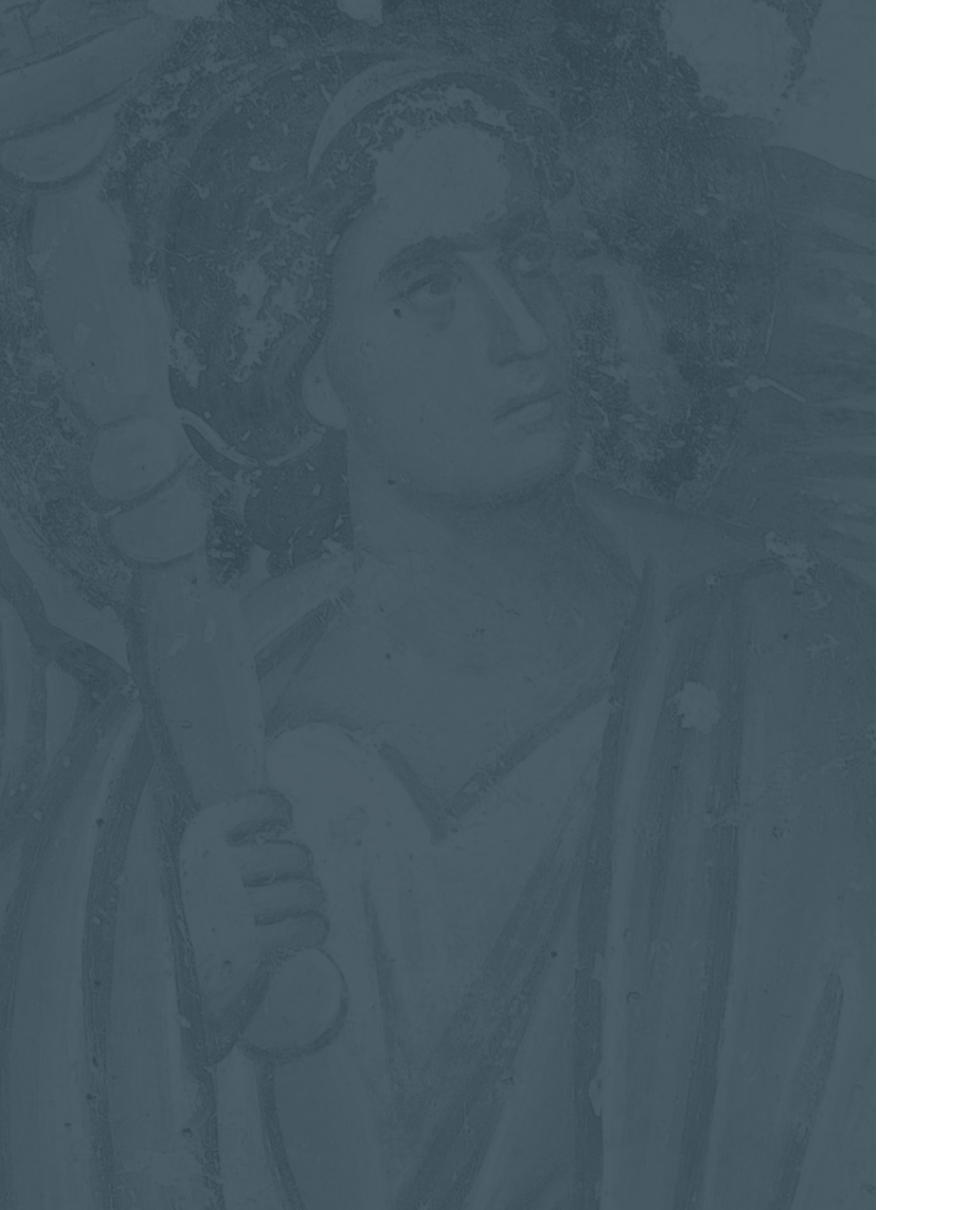
ISLAMIC INFLUENCES ON SERBIAN ART DURING OTTOMAN RULE	575
<i>Ljiljana Ševo</i>	

CHRONOLOGY	581
BIBLIOGRAPHY	585
LIST OF COLLABORATORS AND THEIR AFFILIATIONS*	629

ACHIEVEMENT OF INDEPENDENCE AND FINDING AN INDENTITY:
ON THE RUINS OF BYZANTIUM

THEMATIC PROGRAMMES OF SERBIAN MONUMENTAL PAINTING

DRAGANA PAVLOVIĆ

Serbian churches erected in the 13th century, whose *ktetors* predominantly included members of the ruling Nemanjić family, as well as several earlier churches that were renovated in that century, were embellished with frescoes produced in conformity with the principles of monumental painting. Today, all of them are damaged to a greater or lesser extent and some have been totally demolished. It is sometimes possible to reconstruct the content of the original painting in such spots based, among other things, on their similarities to other, kindred but better preserved programmes. In addition, in some of the churches, such as Studenica, Žiča, Mileševa, Morača and the Church of the Holy Apostles in Peć, only parts of the original 13th century frescoes have survived, whilst the rest of the wall painting is from later centuries. However, it has turned out that the painters who performed the restoration painted the majority of the scenes and figures of saints in the later fresco layers over the exact spots where they had originally been depicted. For this reason – owing to the establishment of analogues and a scrutiny of all fresco layers – the thematic programmes of Serbian monumental painting of the 13th century can be comprehended much better than it may appear at first sight.¹

In part, the choice and arrangement of themes in Serbian churches is based on the programmatic solutions applied in the decoration of Byzantine churches in the 13th century. The bust of Christ Pantokrator was depicted in the dome, the prophets on the tambours, the evangelists on the pendentives, the Mother of God and the Communion of the Apostles, that is, the Eucharist and the Officiating Church Fathers on the altar, the Cycle of

the Great Feasts and individual figures of saints in the naos. Nevertheless, many other themes also featured in the programmes of 13th century Serbian churches, as a number of factors played a part in their development. Besides tradition and the spirit of the epoch, an important part in formulating the painting ensemble was also played by a church's purpose, dedication and architecture, as well as the *ktetor's* special requirements. All this led to the solutions common to monumental painting in the Orthodox world being interwoven with archaic solutions and, not infrequently, new ones. This meld is present in many segments of the thematic programmes evident in Serbian churches and therefore also in the decoration of the dome and the altar area.

Thus, a depiction of Christ Pantokrator is found in its usual place, that is, in the dome. One has survived in St. Peter's Church near Novi Pazar, but once it must also have adorned the highest part of the domes at Studenica, Gradac and Arilje. However, the depictions of the Ascension of Christ in the domes at Mileševa and Peć (fig. 199), and originally also at Žiča and Sopoćani, was not common in 13th century Byzantine painting.² Diverging from mainstream art at that time with respect to the thematic programme for the altar area is the depiction of the Deesis in the altar conch at Peć (fig. 198) and once probably in the same place at Žiča.³ On the other hand, a noteworthy novelty is the small cycle of

¹ For this reason, parts of the Studenica and Morača programmes, preserved in the 16th century layer, will be discussed as parts of the original programmatic wholes. For a more comprehensive overview of the literature v. Branislav Todić's text in this volume.

² Војводић, *Свети Ахилије*, 37–46, 52; Тодић, *Ново љумачење*, 59; Чанак-Медић, Тодић, *Манастир Свјуденица*, 106 (Б. Тодић); Војводић, *Жича и Пећ*, 31; Павловић Д., *Зидно сликарство градачкој католікона*, 89, 101; Чанак-Медић, Тодић, *Свјари Рас*, 40–41 (Б. Тодић); Чанак-Медић, Тодић, *Пећка љаџријарија*, 41–42 (Б. Тодић); Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича*, 194 (Д. Војводић).

³ Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича*, 251–256 (Д. Војводић).

Fig. 196. Studenica monastery, Church of the Mother of God, view of the western wall of the western bay

Christ's appearances after the Resurrection in the sanctuary at Sopoćani, the Dead Christ in the niche of the *diakonikon* at Gradac, which creates a single compositional and conceptual whole with the depiction of the Mother of God in the niche of the prothesis at the same church, as well as the inclusion of scenes from the Cycle of the Great Feasts (the Nativity of Christ, Descent of Christ into Hades, the Ascension of Christ, and the Descent of the Holy Spirit?) on the walls and vaults of the chief part of the sanctuary in Arilje.⁴

With a few exceptions, the vaults and the highest registers of the *naos* were decorated with scenes from the Christological cycle within which other gospel events were depicted, in addition to the most important feasts. Given that this was a period when monumental painting conceptions were prevalent, a single scene frequently covered the whole surface of a wall. This had a crucial impact on the choice of themes within a programme. When scenes from the New Testament were being arranged, they often did not follow their chronology, that is to say, certain scenes were given priority and prominence over others. Two programmatic models of arranging New Testament scenes emerged as dominant in 13th century Serbian painting. One, first applied at Studenica, involved placing the compositions of the Annunciation to the Virgin and the Presentation of Christ in the Temple one below the other on the eastern side of the area under the dome (fig. 159) and the scenes of the Descent of the Holy Spirit in the highest register on the western wall in the same area. Furthermore, the Nativity of Christ and the Dormition of the Virgin, two dogmatically related events, were depicted one opposite the other on the southern and northern walls in the area under the dome, whereas the depiction of Crucifixion, due to the fact that the altar area is symbolic of the tomb of the Lord, was placed on the western wall of the western bay, that is, opposite the sanctuary (fig. 196).⁵ Another variant of the programme, that is, a totally different selection and arrangement of scenes from the Christological cycle, is found in the wall painting at Žiça. Depicted in the area under the dome besides 'Sion' scenes are other New Testament events (the Annunciation to the Virgin, the Annunciation to Zacharias, the Incredulity of Thomas, the Blessing at Bethany, the Descent of the Holy Spirit on the Apostles, and the

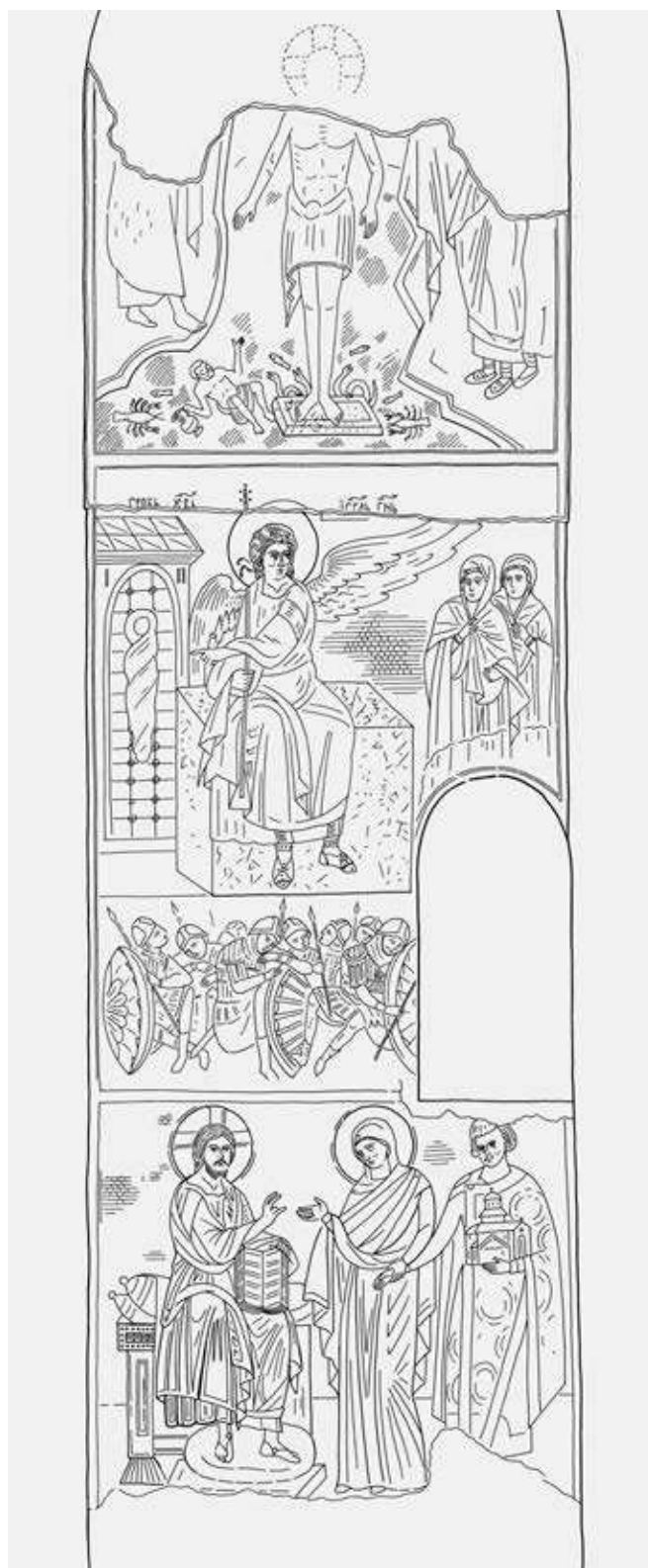

Fig. 197. Mileševa monastery, southern wall of the western bay, drawing of the frescoes

⁴ Војводић, *Свети Ахилије*, 63–71; Павловић Д., *Зидно сликарство градачкој католікона*, 92–93, sch. 1 (nos. 17–18); Чанак-Медић, *Тодић, Сјари Рас*, 118 (Б. Тодић).

⁵ Павловић Д., *О једном особеном моделу*, 443–455.

Fig. 198. Peć, Church of the Holy Apostles, southern side of the altar area

Last Supper).⁶ Actually, directly below the Ascension of Christ, there are depictions of the events that preceded and followed it, including some other events, all of which were crucial for the foundation and spread of the Christian Church.⁷ The exceptional reputation and significance of the Studenica and Žiča *katholikon*s contributed to the application of the said solutions, either in their entirety or as individual elements, to the painting of later Serbian churches. While the Studenica model was shortly thereafter replicated only in the church at Gradac, the Žiča model was utilised in the Holy Apostles at Peć, but with a slightly different selection and

arrangement of the themes depicted.⁸ Certain parts of the programme in some of the other Serbian churches, such as Mileševa and Sopoćani, also utilised the solutions applied in Studenica and Žiča. The same as in the seat of the first Serbian archbishopric, the Blessing at Bethany is connected with the Ascension, and the same idea lies behind their linking in the Mileševa *katholikon*, whereas in the Sopoćani church the Descent of the Holy Spirit on the Apostles is painted below the Ascension of Christ. Following the Studenica model, the Myrrh-bearers and the Baptism of Christ are positioned above the ktetorial composition at Mileševa (fig. 197).⁹ On the other hand, scenes from the cycle of Christ's miracles

⁶ Марковић М., *Прво њујовање Светиої Саве*, 169–185; Војводић, *Жича и Пећ*, 31–42.

⁷ Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манасџир Жича*, 192–220 (Д. Војводић).

⁸ *Ibidem*; Војводић, *Жича и Пећ*, 31–42; Павловић Д., *О једном особеном моделу*, 443–455.

⁹ Тодић, *Ново џумачење*, 59–60; Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манасџир Жича*, 200, 229 (Д. Војводић).

(the Marriage Feast at Cana, the Healing of the Blind Man), fragmentarily preserved in the southern nave of the Mother of God of Ljeviša, are indicative of the fact that this triple-nave church with a unique spatial arrangement and large dimensions provided enough space for other representations, those that were not painted in the churches in the Raška style group.¹⁰ A departure from the solutions laid down in the Studenica and Žiča programmes, that is, moving toward the more contemporary Byzantine programmatic models, is evident in the arrangement of scenes in the naos at Arilje. Four compositions from the Cycle of the Great Feasts, as already mentioned, were depicted on the walls and vaults of the altar area in this church, which provided more space in the naos for enrichment of the programme. The central part of the Cycle of the Great Feasts and the scene of the Dormition of the Virgin are depicted under the dome and the western bay, and are accompanied by the scene of the Passion of Christ and two scenes from the Life of the Virgin (fig. 202).¹¹

Depicted in the vestibule or the choir along the central bay of the Raška churches, in the second register of fresco paintings and in the vaults of these spaces were scenes from the Old Testament (Studenica, Mileševa), scenes of the Martyrdom of the Forty Martyrs from Sebastea (Studenica, Mileševa, Morača, Sopoćani), and some of the scenes from the Cycle of the Great Feasts (Žiča, Peć, Bogdašići, Sopoćani).¹² The shift of a large number of scenes from the Cycle of the Great Feasts from the upper zones to the choir occurred due to the application of a unique programmatic solution under the dome (Žiča, Peć).

The programme of the upper zones in the narthex and other structures in the western part of 13th century Serbian churches comprised 'cycles and representations of secondary importance, that is, themes that accompanied and complemented the programme of the central part of the church'.¹³ In addition, the similarities that appear among them are the result of the repetition and transmission of certain themes from one church

Fig. 199. Peć, Church of the Holy Apostles, dome area

to another. Thus, for example, the Last Judgement was given a place in the narthex at Studenica, Morača and Sopoćani and in the exonarthex at Mileševa. The compositions of the Passion of Christ were painted in the narthex at Studenica and Mileševa and the cycle of the Ecumenical Councils at Morača, Sopoćani, Gradac and Arilje. The Tree of Jesse, an essentially Old Testament theme, is depicted in the narthex at Morača, whereas a representation of the Sacrifice of Abraham is found in the narthex at Sopoćani.¹⁴

¹⁰ Панић, Бабић, *Бојородица Љевишика*, 54, 81 (Г. Бабић).

¹¹ Војводић, *Свети Ахилије*, 63–79, 193.

¹² Ђурић, *Црква Св. Пејра у Бојдашићу*, 31; Павловић Д., *Кули и иконографија Четрдесеторице севастийских мученика*, 293–304; Тодић, *Ново шумачење*, 62–63; Живковић М., *Из иконографској програма*, 409–410; Чанак-Медић, Тодић, *Стари Рас*, 132, 134–135 (Б. Тодић); Војводић, *Жича и Пећ*, 36–41; Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича*, 219–226 (Д. Војводић).

¹³ Војводић, *Свети Ахилије*, 105.

¹⁴ For the said examples v. Војводић, *Свети Ахилије*, 98–113; Тодић, *Ново шумачење*, 64–66; Павловић Д., *Зидно сликарство градачкој катедрали*, 98–99, sch. 1 (nos. 83–86); Чанак-Медић, Тодић, *Манастир Сигуница*, 93, 95 (Б. Тодић); Чанак-Медић, Тодић, *Стари Рас*, 142–144 (Б. Тодић); Милановић, *Јеванђељске сцене*, 107–124.

Painted on the lateral walls of the altar or on the walls of the parekklesion added on each side of the narthex were cycles of the lives of patron saints to whom these spaces were dedicated. They were the saints whose cults were specially venerated by the members of the Nemanjić family: St. Nicholas (the parekklesion at Studenica and katholikon at Arilje), St. Stephen (the parekklesions at Žiča, Sopoćani and Morača, as well as the *diakonikon* at Mileševa and the *prothesis* at Arilje) (figs. 82, 83), St. Sabbas of Jerusalem (the parekklesion at Žiča), and St. Simeon Nemanja, the founder of the ruling dynasty, who was the patron saint of the parekklesions at Studenica, Sopoćani (fig. 95) and Gradac. Exceptionally, the *diakonikon* at Morača features a rather unusual dedication to the holy prophet Elijah, whose life is depicted on its walls (fig. 174).¹⁵

The lowest zone of the walls and pilasters of the *naos* and narthex of 13th century Serbian churches featured portraits of the members of the ruling Nemanjić family and the highest representatives of the Serbian Church, historical scenes and, as was customary, figures of saints from different categories. The selection and arrangement of the latter depended not only on the solutions of the prevailing Byzantine painting, but also on the special requirements of the *ktetors*, the veneration of certain saints, as well as the development of different models in painting in the lowest register in 13th century churches in the Raška style group. Particularly prominent among the standing figures in the lowest register were those of Nicholas of Myra, Stephen the Protomartyr, John the Forerunner and Sabbas of Jerusalem. Some of them, or even all four, were painted at the entrance to the *prothesis* and *diakonikon* and near the iconostasis, as well as in some other prominent places in the church (Studenica, Žiča, Mileševa, Sopoćani, Gradac, Arilje) (figs. 84–87, 200).¹⁶ An important part of the programme of the lower register in the vestibule and on the walls and pilasters in the *naos* and narthex of 13th century Serbian churches were depictions of hymnographers, stylites and monks, which are particularly numerous in the narthex at Mileševa, where they are arranged in two

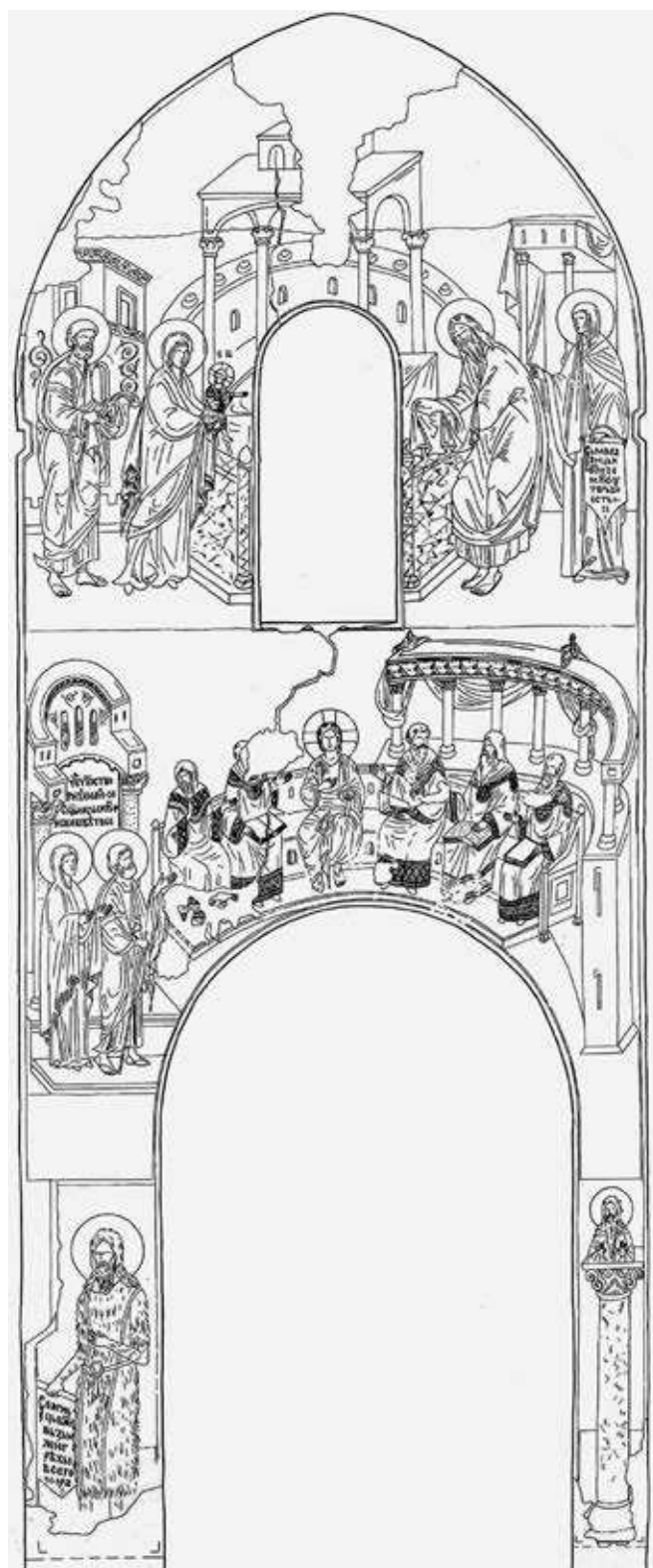

Fig. 200. Sopoćani monastery, southern wall of the dome area, drawing of the frescoes

¹⁵ For the monuments listed v. Петковић С., *Морача*, 25–34; Војводић, *Свети Ахилије*, 60–62; Чанак-Медић, Тодић, *Манастир Студеница*, 105–107 (Б. Тодић); Павловић Д., *Зидно сликарство градачког католикона*, 100, п. 76; Чанак-Медић, Тодић, *Сјари Рас*, 144 (Б. Тодић); Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича*, 259 (Д. Војводић).

¹⁶ Војводић, *Свети Ахилије*, 82; Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича*, 259–260 (Д. Војводић).

zones.¹⁷ A series of images of the apostles was assigned a place in the lowest register of the choir area in Žiča, Mileševa, Morača and Sopoćani and, in all likelihood, at one time, in the Holy Apostles in Peć.¹⁸

A dynastic picture, including a representation of the *ktetor* holding a model of his endowment, his predecessors and descendants in the form of a horizontal Nemanjić 'family tree' (Studenica, Mileševa, Morača, Sopoćani, Gradac, Arilje), is an important part of the programme in the lowest zone in Serbian churches (figs. 3, 4, 160, 169, 179, 197, 202, 235). In the course of time, changes were made to the dynastic picture and therefore broader compositions of *ktetors* also included the figures of Serbian archbishops and local bishops (Mileševa, south parekklesion at Studenica, Arilje) (fig. 202).¹⁹ Besides, the formerly single procession of the Nemanjić family members is divided into two separate groups at Gradac, Dragutin's chapel in Đurđevi Stupovi at Ras (fig. 7) and Arilje (figs. 202, 235). The uniqueness of the Arilje solution is reflected in abandoning the concept of depicting the *ktetor's* ancestors and descendants in the same part of the church.²⁰ The multiplication of Serbian historical portraits and compositions in the lowest register of the western bay and narthex at Sopoćani, Gradac and Arilje led to substantial changes in the lowest register of the painted programmes and to shifting the images of Christian saints towards the eastern parts of the church. Thus, for example, the depictions of the Holy Physicians, which were once usually found in the western part of the *naos* and in the narthex (Studenica, Žiča, Mileševa), were shifted towards the east, to the choir (Sopoćani, Gradac) or to the peripheral sections of the central bay (Arilje).²¹ The lowest register of the choir now featured depictions of holy warriors (Gradac, Arilje), apostles and holy monks (Arilje), whereas at Gradac, depictions of the apostles were shifted from these areas to the zone of the windows.²²

¹⁷ Милановић, *Јеванђељске сцене*, 124–127; Живковић М., *Из иконографској програма*, 409–431.

¹⁸ Војводић, *Жича и Пећ*, 42–43; Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича*, 260–266 (Д. Војводић).

¹⁹ Војводић, *Свети Ахилије*, 92–94; *idem*, *Слика световне и духовне власти*, 35–77.

²⁰ Војводић, *Свети Ахилије*, 92; Павловић Д., *Зидно сликарство градачкој католікона*, 97–98, sch. 1 (nos. 59–66); Чанак-Медић, Тодић, *Сјари Рас*, 74–75 (Б. Тодић).

²¹ Војводић, *Свети Ахилије*, 84–86.

²² *Ibidem*, 79–84; Павловић Д., *Зидно сликарство градачкој католікона*, 105.

A special attitude of the *ktetors* or other persons planning and creating the decoration of churches towards particular events in Christian history and towards particular saints greatly influenced church painting programmes. Thus, owing to Saint Sava of Serbia, prominence was given to depictions of the Crucifixion and the Deposition from the Cross in all the thematic programmes created by the first Serbian archbishop (Studenica, Mileševa, Žiča) (figs. 2, 161, 196). According to his wishes, images of his monastic role model and namesake, Sabbas of Jerusalem, were depicted in prominent places in the churches (fig. 87), and the scene of the Martyrdom of the Forty was also included in the thematic programmes of the Raška churches. King Dragutin showed special respect for the Holy Physicians and, therefore, their depictions featured frequently in his endowments (Dragutin's chapel in Đurđevi Stupovi at Ras, Arilje), and, likewise, Queen Jelena for St. Tryphon, a fact that can be inferred from the position of the saint's image in the western bay at Gradac, immediately above the composition of the *ktetor* and under the portraits of the Serbian rulers.²³

The content of pictorial decoration was to a certain extent influenced by who the church or chapel was dedicated to. The custom of depicting the patron saint, or the feast to which a church was dedicated, above the main entrance to the church was followed among the Serbs of the mid-13th century (Studenica, Žiča, Sopoćani, Morača, Gradac, Arilje) (fig. 191). Likewise, depictions of patron saints were positioned above chapel entrances (Žiča, Sopoćani, Arilje), and scenes from their lives, as mentioned above, depicted on the walls of the rooms that were dedicated to them (figs. 82, 83, 95). In all likelihood, the dedication of the Žiča and Mileševa churches to the Holy Saviour determined the position of the scene of the Ascension in the dome of these churches. At Sopoćani, the scene of the Descent of the Holy Spirit on the Apostles, as a representation of the church's patron saint's day, occupies a prominent place on the eastern wall under the dome, whilst a depiction of the patron, that is, the Holy Trinity, is positioned on the eastern side of the intrados above the southern choir. The dedication of the Gradac *katholikon* to the Mother

²³ For the examples listed, v. Војводић, *Свети Ахилије*, 84–86; Павловић Д., *Кулї и иконографија Четїргесеторице севастїјских мученика*, 293–304; Тодић, *Ново шумачење*, 59; Павловић Д., *Зидно сликарство градачкој католікона*, 98, 99, sch. 1 (nos. 74, 98); Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича*, 194, 224, 283, 334, 338–340 (Д. Војводић).

of God is depicted in the narthex of the church in a series of scenes from her life, which constitutes the oldest surviving and comprehensive Cycle of the Life of the Virgin not only in medieval Serbian painting, but in all Byzantine art in the second half of the 13th century.²⁴

The funerary function of some of the churches in which, in addition to the *ktetors*, their other family members, church rulers, local archpriests, *hegoumenoi* and monks were buried also affected the conception of the thematic programme. Their burial in different parts of the church led to the appearance of certain themes, most commonly directly above the tomb, but sometimes even elsewhere throughout the special purpose area. The tombs of the *ktetors*, usually situated in the southwest corner of the *naos* in the endowments of the Serbian rulers and their relatives, were marked by funerary portraits of the *ktetors* (Studenica, Mileševa, Morača, Sopoćani, Gradac) (figs. 4, 160, 169, 197) and also by representations of soteriological themes: the Resurrection of Christ represented by the Myrrhbearers and the Descent of Christ into Hades, the Crucifixion and the Last Judgment, which were painted either above the *ktetor's* tomb or in its immediate proximity (Studenica, Mileševa, Morača, Sopoćani) (figs. 196, 197). The burial place of other people was marked by depictions of their death (of an unknown person in the western bay in Gradac, of Queen Anna Dandolo in Sopoćani, and of the Moravica bishop, Merkurije, in Arilje). The fact that some of the churches also served as cathedrals left a mark on their pictorial programmes. Thus, for example, at Žiča, the seat of the first Serbian Archbishopric, emphasis was placed on the events that played a crucial part in the foundation and spread of the Christian Church and the apostles' role in it, whereas in Arilje, the seat of the Moravica Bishopric, there is a large number of depictions of Serbian archbishops and local bishops in the western bay (fig. 202) and the narthex, archpriests from the Old Testament in the dome, and John Chrysostom and the Mother of God with Child next to the former episcopal throne.²⁵

²⁴ Павловић Д., *Бојородичин циклус*, 75–89; Чанак-Медић, Тодић, *Сѣтари Рас*, 134 (Б. Тодић); Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манасѣири Жича*, 194, 200, 302–305 (Д. Војводић).

²⁵ Поповић Д., *Српски владарски гроб*, 34–42, 51–60, 70–78, 84–88, 184–185; Радујко, 'Архѣратикос ђрѣнос', 147–150; Војводић, *Свѣѣи Ахилије*, 83–84, 90–98, 115–116, 149–150; Павловић Д., *Зидно сликарство градачкој катѣоликѣ*, 95, sch. 1 (по. 41); Чанак-Медић, Тодић, *Сѣтари Рас*, 144 (Б. Тодић); Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манасѣири Жича*, 192–229 (Д. Војводић).

The selection and arrangement of particular themes and individual figures, and even their number, also depended on the architecture of the church buildings. Thus, for example, a shortage of space in the apses of Žiča, Mileševa and Peć (fig. 198) necessitated moving the Communion of the Apostles to other places inside these churches. The differences in the shapes of the wall surfaces in Žiča and the Holy Apostles in Peć led to a different disposition of identical scenes in the interior of their respective domes, as well as to a deviation from the chronological order of the scenes within the cycles at Žiča. The painting of the sixteen figures of prophets and their arrangement in the dome of the church at Gradac was the result of a peculiar architectural design of the eight-sided tambour inside and outside, whereas the narrow and elongated dome at Arilje was conducive to placing twelve depictions of prophets in two zones of the Moravica tambour. The fragmented and numerous wall surfaces inside the church at Arilje additionally contributed to enriching the content of the programme, specifically by the introduction of the scenes from the cycles of the Passion of Christ and the Life of the Virgin into the higher zones of the *naos*.²⁶

Lastly, judging from the selection of particular themes and their spatial arrangement, it can be concluded that, to a certain extent, Serbian monumental painting of the 13th century followed the mainstream Byzantine art of the time. Namely, it has become evident that the shaping of the thematic programmes was affected by a number of diverse factors, which led to the appearance and intermingling of contemporary and older themes, as well as new or seldom depicted ones, sometimes without parallels in Byzantine art. In addition to the solutions that followed the then topical programmes (e.g. Christ Pantokrator in the dome, the image of the Mother of God, the Communion of the Apostles and the Officiating Church Fathers in the altar apse) (fig. 159) also present in Serbian monumental art are the more archaic solutions, such as the disposition of the scene of the Ascension of Christ in the dome (fig. 199), a depiction of the Deesis in the apse (fig. 198), and the position of the Crucifixion of Christ on the western wall of the *naos* (fig. 196). On the other hand, bearing in

²⁶ Војводић, *Свѣѣи Ахилије*, 37–46, 52, 73–79, 195; Марковић М., *Прво љуѣовање Свѣѣиѣ Саве*, 184–185; Тодић, *Ново ѣумачење*, 59; Војводић, *Жича и Пећ*, 33–35; Павловић Д., *Зидно сликарство градачкој катѣоликѣ*, 101; Чанак-Медић, Тодић, *Пећка ѣаѣријаришија*, 48 (Б. Тодић); Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манасѣири Жича*, 220, 250 (Д. Војводић).

Fig. 201. Sopoćani monastery, church interior

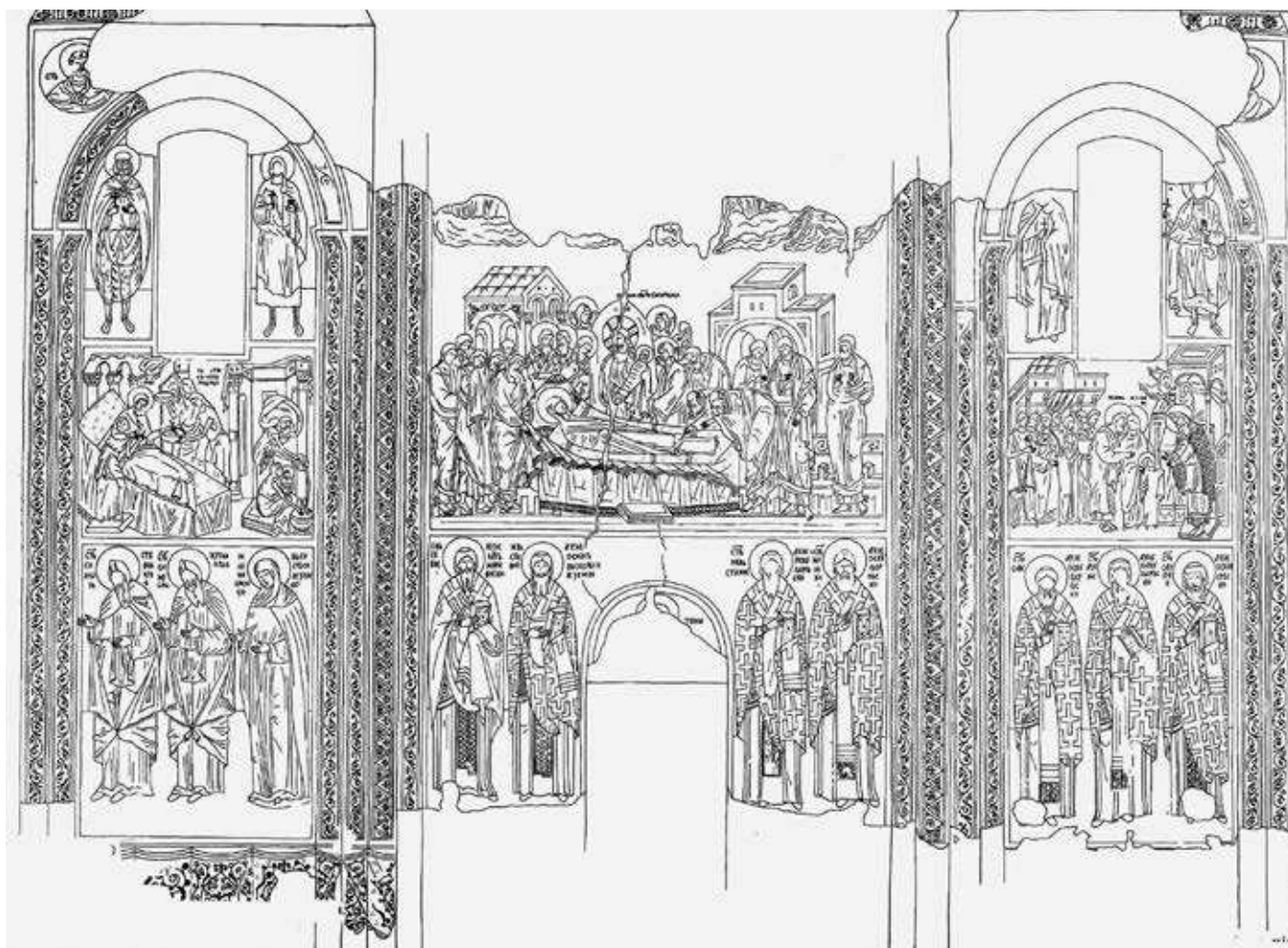

Fig. 202. Arilje, Church of St. Achilleos, southern, western and northern walls of the western bay

mind the development of 13th century Serbian painting, the position of the Crucifixion of Christ (fig. 2) and the Deposition from the Cross in the lowest register of the choir transept at Žiča is rather unusual, as is the scene of the Annunciation to Zacharias in close proximity to the representation of the Annunciation to the Virgin in the area beneath the dome.²⁷ A similar case is with the position of the scene of the Crucifixion above the entrance to the *naos*, on the eastern wall of the Mileševa narthex.²⁸ Contrary to custom, the composition of the Communion of the Apostles was placed on the western

wall beneath the dome of the Mileševa *naos* and in the vault of the altar bay in the Holy Apostles in Peć (fig. 198) and at Žiča.²⁹

A special feature of 13th century Serbian painting is a 'gallery' of portraits of the members of the ruling Nemanjić family. Judging by their large number, complex meanings and skilful incorporation into a broader programmatic context, they held a special place in medieval Orthodox art. The Procession of the Nemanjić Family reveals the origins and permanence of the Serbian dynasty, order and continuity regarding succession

²⁷ Војводић, *Жича и Пећ*, 40–42; Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича*, 210–218, 223–224 (Д. Војводић).

²⁸ Милановић, *Јеванђељске сцене*, 121.

²⁹ Тодић, *Ново шумачење*, 59; Војводић, *Жича и Пећ*, 33; Чанак-Медић, Тодић, *Пећка њајријаршија*, 48 (Б. Тодић); Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича*, 250–251 (Д. Војводић).

to the throne, highlights the actual ruler as the successor of revered ancestors and the holiness of the ruling family. Special attention in the thematic programmes of Serbian churches was paid to images of the highest representatives of the Serbian Church. At first, they were depicted within the compositions of the *ktetors* next to the portraits of the Nemanjić family members (Mileševa and King Radoslav's Chapel at Studenica), then in the altar as part of the Officiating Church Fathers (Holy Apostles in Peć and Sopoćani), and finally, at the end of the 13th century, in order to highlight the continuity of the Serbian Autocephalous Church, depictions of Serbian archbishops and bishops at Arilje constituted a separate group in the western part of the church (fig. 202).³⁰ Some of the solutions that had originally been used in Byzantium were also adopted in Serbia, such as the programmatic connecting of the Tree of Jesse to images of the representatives of the Nemanjić family (Morača, Sopoćani, Arilje) and, in all likelihood, adding depictions of the local Serbian synods to those of the Ecumenical Councils (Sopoćani, Arilje) (figs. 8, 201).³¹ The distinctiveness of Serbian 13th century programmatic ensembles lies in the rather original solutions which involved the merging or confronting certain depictions, that is, most often connecting certain themes as counterparts (e.g. the Nativity of Christ and the Dormition of the Virgin at Studenica and Gradac, the Nativity of Christ and the Descent of Christ into Hades at Mileševa and Arilje).³² The similarities of the programmes applied in Serbian churches, evident in the dome, the area below the dome and other spaces, both in the higher and lower registers, resulted from the custom of replicating solutions from one church in another. For this reason, certain depictions are present

in the programmes of several churches. Thus, for example, a composition of the *ktetor* was painted on the south wall of the western bay at Studenica (fig. 160), Mileševa (figs. 169, 197), Morača, Sopoćani (fig. 4) and Gradac in order to mark the *ktetor*'s tomb, and the Martyrdom of the Forty in a special place inside the Raška churches, such as the vaults of the vestibule (Studenica), the choir (Mileševa, Morača, Sopoćani) and the porch (Žiča).³³ Exceptionally, due to an expansion of themes in the higher registers of the southern choir at Gradac, the Martyrdom of the Forty Martyrs from Sebastea was positioned in the lower register of the narthex at Gradac, where this event, carrying a certain baptismal symbolism, was placed near the holy water font, which was not an unprecedented solution in Byzantine art.³⁴ An important contribution to Orthodox monumental painting is the introduction of Serbian programmatic themes which are distinct and thematically rounded. They include depictions of scenes from the life of Saint Simeon Nemanja (fig. 95) in the chapels dedicated to him, as mentioned above, and from the cycle of the enthronement of Serbian rulers (the vault of King Dragutin's Chapel at Đurđevi Stupovi, fig. 6).³⁵ The inclusion of these and other novel themes and, at the same time, the enrichment of the pictorial programme are particularly evident in the Serbian fresco painting of the last decades of the 13th century, which heralded thematically more developed programmes than those of the Raška school and created a link with the painting of the next century. By all this, 13th century Serbian painting represents an important testimony to the circumstances and times in which it was created.

³⁰ Војводић, *Светии Ахилије*, 92–94; idem, *Слика светивне и духовне власии*, 35–77.

³¹ Војводић, *Светии Ахилије*, 100–104, 111–112.

³² Павловић Д., *О једном осоденом моделу*, 443–455; Vojvodić, *The Nativity of Christ*, 127–142.

³³ Поповић Д., *Српски владарски њрџ*, 35–36, 51, 71, 84–85; Павловић Д., *Култи и иконографија Четрдесеторице севастијских мученика*, 293–304; Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича*, 338–340 (Д. Војводић).

³⁴ Павловић Д., *Култи и иконографија Четрдесеторице севастијских мученика*, 301–302; Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манастир Жича*, 343 (Д. Војводић).

³⁵ Чанак-Медић, Тодић, *Стари Рас*, 73 (Б. Тодић).

CHRONOLOGY

c. 780–800	Reign of Serbian Prince Višeslav.	1089	Diocese of Bar elevated to archdiocese.
c. 800–820	Reign of Serbian Prince Prosigoj.	1094	Meeting of Emperor Alexios Komnenos and Ras Župan Vukan.
c. 850	Battles against Bulgarians successfully fought by Prince Vlastimir and in later years also by his sons Mutimir, Strojimir and Gojnik.	1113–1199	Stefan Nemanja.
c. 820–851	Reign of Serbian Prince Vlastimir.	1118–1143	Reign of Emperor John II Komnenos.
851–891	Reign of Serbian Prince Mutimir.	c. 1122	Emperor John Komnenos seizes Ras.
867–886	Reign of Emperor Basil I.	1127	During the Byzantine-Hungarian war, Serbs seize the fortress of Ras. Grand Župan Uroš I marries his daughter Jelena to the Hungarian heir to the throne, the future king Bela the Blind.
854	Bulgarian Khan Boris attacks Serbia. After conclusion of peace, prisoners of war exchanged at Ras, when the place is first mentioned as a settlement, fort or region.	1129	Byzantine army seizes Ras and Grand Župan Uroš I recognises the supreme authority of the Emperor, pledging to provide him with troops.
between 867 and 874	Conversion to Christianity of the Serbian ruling family by the ecclesiastical centres on the Adriatic coast. Serbian princes recognise the supreme power of the Emperor.	1143–1180	Reign of Emperor Manuel I Komnenos.
892–917	Reign of Serbian Prince Petar Gojniković.	1147	Two large Crusader armies, led by German Emperor Konrad III and French King Louis VII, pass through Serbia, along the military road from Belgrade to Constantinople.
913–959	Reign of Emperor Constantine VII Porphyrogenetos.	1166–1196	Reign of Grand Župan Stefan Nemanja.
c. 926	Temporary occupation of Serbia, until 927, by the Bulgarian army led by Tsar Simeon.	1172	Stefan Nemanja's attempt to renege on his allegiance to Byzantine authority fails. Manuel I Komnenos captures the grand župan, who marches in the emperor's triumphal procession on the streets of Constantinople.
c. 933–c. 950	Reign of Prince Časlav.	1174–1236	Rastko (Sava) Nemanjić.
c. 950	Dubrovnik diocese elevated to archdiocese, with jurisdiction over the regions of Serbia, Travunia and Zachlunia.	1180–1183	Reign of Emperor Alexios II Komnenos. Following his assassination, Stefan Nemanja refuses to recognise the authority of the new emperor, Andronikos I Komnenos, and begins to seize control of Byzantine territories.
1018	Following the collapse of the Bulgarian Empire, Byzantine Emperor Basil II establishes the Katepanate of Bulgaria and Theme of Serbia.	1185–1195	Reign of Emperor Alexios III Angelos.
1019–1020	Byzantine Emperor Basil II designates the territorial size of the Archbishopric of Ohrid, also comprising the Bishopric of Ras.	1189	During the Third Crusade, Stefan Nemanja and Friedrich Barbarossa meet at Niš and discuss forming an alliance.
1039–1042	Prince Vojislav seizes control of Serbia and Dioclea, and subsequently of Travunia and Zachlunia.	1191	In a battle on the South Morava, the Serbian army is defeated by Byzantium. Nemanja returns a small number of conquered territories to the Byzantine emperor and his middle son and heir, Stefan, marries the emperor's niece Eudokia.
1064	Hungarians seize Byzantine Belgrade.	c. 1192	Rastko Nemanjić goes to Mount Athos, takes monastic vows and changes his name to Sava.
1072	Aborted uprising against Byzantine rule in the theme of Bulgaria. The rebels proclaim Bodin, son of Prince Mihailo of Dioclea, Tsar of Bulgaria.		
1077	King Mihailo of Dioclea seeks the papal flag from Pope Gregory VII.		
c. 1085	King Bodin of Dioclea seizes the region of Ras and appoints Vukan and Marko to govern it.		

1195–1203	Reign of Emperor Alexios III Angelos.	1314	King Milutin captures, nearly blinds and exiles his son Stefan Dečanski because of the latter's revolt against his authority. Stefan with his sons spends nearly seven years in Constantinople.
1196	Stefan Nemanja abdicates in favour of his son Stefan, now a nephew-in-law of the Byzantine emperor, and withdraws to the Monastery of Studenica as the monk Simeon, and subsequently to Mount Athos, the following year.	1321–1331	Reign of Stefan Uroš III Dečanski.
1198	The monks Simeon and Sava reconstruct the Hilandar monastery on Mount Athos.	1324–1337	Administration of Serbian Archbishop Danilo II.
1196–1227	Reign of Stefan Nemanjić.	1328–1341	Reign of Andronikos III Palaiologos.
1204	Fourth Crusade. The Crusaders seize Constantinople and divide the Byzantine Empire.	1330	Battle of Velbuzhd – victory of the Serbian army led by Stefan Dečanski over Bulgarian Tsar Michael. Stefan Dušan, the young king, demonstrates great courage in battle.
1204–1261	Empire of Nicaea. The house of Nemanjić considers it to be the successor to the old Empire.	1331–1355	Reign of King Stefan Dušan.
1204–1221	Reign of Nicaean Emperor Theodore I Laskaris.	1334	King Dušan conquers regions in central Macedonia, including Ohrid and Prilep.
1217	Coronation of Stefan Nemanjić as the first crowned king 'of all the Serbian and maritime lands' – by legates sent to him by Pope Honorius III.	1341–1354	Civil war in Byzantium, between the regents of the under-aged John V Palaiologos, and John Kantakouzenos, who proclaims himself emperor and protector of the Palaiologoi.
1219	Consecration of Archimandrite Sava Nemanjić as the first archbishop 'of all Serbian and maritime lands' in Nicaea; the Ecumenical Patriarch and the Council in Nicaea give the Serbian Archbishopric the right to autocephaly. The Monastery of Žiča becomes the seat of the archbishop and the coronation church.	1341–1391	Reign of John V Palaiologos.
1221–1254	Reign of Nicaean Emperor John III Vatatzes.	1342	Alliance between John Kantakouzenos and King Dušan. The king's conquests in south-western Macedonia and northern Epiros.
1236	Archbishop Sava dies in the Bulgarian town of Trnovo; the following year his relics remains are transferred to the Monastery of Mileševa.	1343	Alliance of regents with King Stefan Dušan, who, from that time, in his traditional title of ruler 'of all the Serbian and maritime lands' adds 'of the Greek lands'.
1243–1276	Reign of King Stefan Uroš I.	1345	King Dušan seizes control of Serres, south-eastern Macedonia and Mount Athos.
1259–1282	Reign of Michael VIII Palaiologos.	end of 1345 / beginning of 1346	King Dušan proclaims himself as the emperor of Serbia and part of the Byzantine Empire; he most often uses the title 'vasilevs and avtokrator of Serbia and Romania' (in Greek) and 'emperor of the Serbs and Greeks' (in the Serbian language).
1261	Restoration of the Byzantine Empire at Constantinople.	1346	Imperial coronation of Stefan Dušan in Skopje. The Serbian Church is elevated to the status of a patriarchate, and Archbishop Joanikije is consecrated as the first Serbian patriarch.
1274	King Uroš rejects the Union of Lyon.	1347–1354	Reign of John V Kantakouzenos.
1276–1282	Reign of King Stefan Dragutin.	1347	Emperor Dušan takes control of Epiros.
1282–1328	Reign of Andronikos II Palaiologos.	1348	Emperor Dušan takes control of Thessaly.
1282	At the Council of Deževo, King Dragutin abdicates in favour of his brother Milutin and receives his own, separate lands.	1349	Dušan's Code proclaimed at a state assembly in Skopje. (The Code is later amended and proclaimed at an assembly in Serres in 1354).
1282–1321	Reign of King Stefan Uroš II Milutin.	1352	Constantinopolitan Patriarch Kallistos and the Synod pronounce an anathema against Emperor Dušan and Patriarch Joanikije and the Serbian bishops (the so-called Kallistos' Anathema) because of Dušan's coronation as Byzantine Emperor and the raising of the Serbian Church to the status of a patriarchate.
1284	Hungarians grant Dragutin governance of northern Serbia and north-eastern Bosnia. Belgrade comes under Serbian rule for the first time.	1352	The Battle at Demotika, in which John Kantakouzenos and the Turks defeat the supporters of Emperor John V Palaiologos, the Serbs and the Bulgarians.
c. 1291	Kuman-Tatar invasion of Serbia; Žiča is burned down. The seat of the Serbian Archbishopric is moved to Peć.		
1298–1299	Byzantine-Serbian negotiations. Peace is concluded in 1299 and strengthened by the marriage between King Milutin and Simonida, the daughter of the emperor, Andronikos II Palaiologos. Milutin's conquests till then, the most important among them, northern Macedonia with Skopje, are recognised in the form of a dowry.		

1354	Turks seize the city of Gallipoli, and establish their first stronghold in Europe.	1459	Smederevo falls to the Turks, and the end of the Serbian medieval state.
1355	Emperor Dušan dies of unknown causes. The dissolution of his state soon leads to an epoch of internecine conflict among the numerous regional overlords.	1463	Turks seize control of Bosnia.
1355–1371	Reign of Emperor Stefan Uroš.	1471	Hungarian King Matthias Corvinus awards Vuk Branković the title of despot. The restored despotate in Srem becomes a kind of military frontier between the Christian and Ottoman worlds.
1365	Vukašin Mrnjavčević receives the title of king and becomes the co-ruler of Emperor Uroš.	1486	Đorđe Branković appointed despot in Srem.
1371	Battle of the Maritsa; King Vukašin and Despot Uglješa Mrnjavčević are killed. Vukašin's son Marko, until then the 'young king' gains the title of king. With the death of Emperor Uroš, the male line of the Nemanjić family is extinguished.	1490	Đurađ Crnojević becomes the Lord of Zeta.
1372–1389	Reign of Prince Lazar Hrebeljanović.	1502	With the death of Despot Jovan, the male line of the house of Branković is extinguished.
1375	Reconciliation of the Serbian and the Byzantine churches. The Ecumenical Patriarchate gave absolution Dušan, Uroš, Joanikije and the bishops; the Peć archbishop's title of patriarch is recognised in internal communication, and Dušan's title of the Emperor of Serbia is posthumously recognised.	Early 16 th century	Having taken monastic vows, Đorđe Branković, now the monk Maksim, becomes the Metropolitan of Belgrade.
1376–1379	Reign of Andronikos IV Palaiologos.	1520–1566	Reign of Turkish Sultan Suleiman the Magnificent.
1377	The Bosnian ban Tvrtko I Kotromanić is crowned as the king of the Serbs, Bosnia, the Pomorje (maritime) and western lands.	1521	A major Turkish offensive. Belgrade seized along with other cities and part of the Serbian population is carried away to Istanbul.
1389	The Battle of Kosovo; death of Prince Lazar and Sultan Murad.	1526	The Battle of Mohacs. Following the defeat of Hungary and the death of King Vladislaus, the Turks establish a stronghold in Central Europe.
1391–1425	Reign of Manuel II Palaiologos.	1529	Sultan Suleiman the Magnificent's first campaign against Vienna. In order to put up a front against the Turks, Serbs are settled along the Austrian-Turkish border.
1395	The Battle at Rovine; King Marko and Despot Konstantin Dejanović, the vassal of the Ottoman Sultan Beyazid, are killed.	1541	Hungary falls to the Turks.
1402	The Battle of Angora, in which Stefan Lazarević fights as the vassal of Sultan Beyazid. On his return from the battlefield, in Constantinople the Byzantine emperor awards him the highest title, that of 'despot'.	1557	The Patriarchate of Peć restored.
1402–1427	Reign of Despot Stefan Lazarević.	1592	The fall of the city of Bihać to the Turks marks the end of Turkish conquests in Bosnia, Herzegovina, Croatia, Slavonia, and Dalmatia.
1403–1404	Belgrade becomes the capital of the Serbian state (till 1427).	1594	As a result of an uprising against the Turks in the Banat, Sinan-pasha has the relics of Saint Sava transferred from the Mileševa monastery and burned in Belgrade.
1425–1448	Reign of John VIII Palaiologos.	1595–1610	Intensive settling of Serbs in Slavonia and Croatia. The Military Frontier created.
1428–30	The building of Smederevo, the new capital of the Serbian state.	1614–1647	Administration of the Serbian Patriarch Pajsije.
1439	Despot Đurađ rejects the Florentine Union. Smederevo falls the first time.	1630	Austrian Emperor Ferdinand II passes the Statutes, which provide for the special status of the Serbs living in the territory of the Military Frontier.
1440	First Ottoman siege of Belgrade (ruled by Hungary).	1683	Aborted Turkish siege of Vienna.
1449–1453	Reign of Constantine XI Dragases Palaiologos.	1683–1699	The Great (Viennese) War waged against the Turks by the Holy League – an alliance of Austria, the Roman Curia, Poland and Venice – is of crucial importance for the history of the Serbs.
1453	May 29th Turks seize Constantinople. Sultan Mehmed II makes a ceremonial entry into the city, which becomes the capital of the Ottoman Empire – Istanbul.	1689	After the withdrawal of the Austrian army from Skopje and its defeat at Kačanik, the Turks launch a counteroffensive, followed by retaliation and devastation. The majority of the Serbian population, led by Patriarch Arsenije III Čрноjević, withdraw to the territories north of the Sava and Danube rivers, which become part of the Austrian Empire after the Treaty of Karlowitz in 1699.
1455	Turks seize Novo Brdo.		
1456	Second Ottoman siege of Belgrade (ruled by Hungary).		

BIBLIOGRAPHY

- АП = Археографски прилози, Београд
- ВИИНЈ = *Византијски извори за историју народа Јуџославије*, I–VI, Београд 1955–1986.
- Глас САНУ = Глас Српске академије наука и уметности, Београд
- Глас СКА = Глас Српске краљевске академије, Београд
- ГСУД = Гласник Српског ученог друштва, Београд
- ГСНД = Гласник Скопског научног друштва, Скопље
- ГГБ = Годишњак града Београда, Београд
- ЗМПУ = Зборник Музеја примењене уметности, Београд
- ЗМСЛУ = Зборник Матице српске за ликовне уметности, Нови Сад
- ЗНМ = Зборник Народног музеја, Београд
- ЗРВИ = Зборник радова Византолошког института, Београд
- ЗФФ = Зборник Филозофског факултета, Београд
- ЗЗСК = Зборник заштите споменика културе, Нови Сад
- ИГ = Историјски гласник, Београд
- ИСН = *Историја српског народа* I–III, Београд 1981–1983.
- ИЦГ = *Историја Црне Горе*, I–III, Титоград 1970.
- ИЧ = Историјски часопис, Београд
- ЛССВ = *Лексикон српског средњег века*, edd. С. Ђирковић, Р. Михаљчић, Београд 1999.
- ПКЈИФ = Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Београд
- СКМ = Старине Косова и Метохије, Приштина
- ССА = Стари српски архив, Бања Лука – Београд
- ССРЛ = *Стари српски родослови и лейописи*, ed. Љ. Стојановић, Сремски Карловци 1927.
- ХЗ = Хиландарски зборник, Београд
- ССЗН = *Стари српски записи и најписи*, I–VI, ed. Љ. Стојановић, Београд 1902–1926.
- ВФ = *Byzantinische Forschungen*, Amsterdam
- ДОР = *Dumbarton Oaks Papers*, Washington, D.C.
- СА = *Cahiers archéologiques*, Paris
- GRS = *Gesta regum sclavorum*, I–II, ed. Т. Живковић, Београд 2009.
- GZMBiH = *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine*, Sarajevo
- JÖB = *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*, Wien
- ODB = *The Oxford Dictionary of Byzantium*, I–III, ed. А. Р. Kazhdan, New York – Oxford 1991.
- PPUD = *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji*, Split
- Radovi IPU = *Radovi Instituta za povijest umetnosti*, Zagreb
- REB = *Revue des études byzantines*, Paris
- SHP = *Starohrvatska prosvjeta*, Split
- ΔΧΑΕ = *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρίας*, Αθήνα
- Акопян, *Миниатюра Васпуракана* = Г. Акопян, *Миниатюра Васпуракана XIII–XIV вв.*, Ереван 1989.
- Алексеев, *Сербская традиция* = А. А. Алексеев, *Сербская традиция славянского евангелия*, in: *Словенско средњовековно наслеђе. Зборник посвећен професору Ђорђу Трифунувићу*, Београд 2001, 35–43.
- Амиранашвили, *Грузинская миниатюра* = Ш. Амиранашвили, *Грузинская миниатюра*, Москва 1966.
- Андрејевић, *Манастир Мошћаница* = А. Андрејевић, *Манастир Мошћаница под Козаром*, *Старинар* н. с., 13–14 (1962–1963) 163–175.
- Андрејевић, *Прејварање цркава у џамије* = А. Андрејевић, *Прејварање цркава у џамије*, ЗМСЛУ 12 (1976) 98–117.
- Антоновић, *Оснивачка џовеља Балише III Балишића* = М. Антоновић, *Оснивачка џовеља Балише III Балишића манастиру Светиој Николе на Прасквици*, ССА 5 (2006) 207–227.
- Архиејиској Данило II, *Живојни краљева* = *Архиејиској Данило II и његови насјављачи, Живојни краљева и архиејискоја српских*, превео Л. Мирковић, Београд 1935.
- Архиејиској Данило II и његово доба = *Архиејиској Данило II и његово доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991.

- Атанасовски, *Паг Херцејовине* = В. Атанасовски, *Паг Херцејовине*, Београд 1979.
- Афанасьева, «Толковая служба» = Т. И. Афанасьева, *Состав, источники и этапы формирования «Толковая служба»*, Лингвистическое источниковедение и история русского языка (2006–2009), Москва 2010, 58–80.
- Афанасьева, *Южнославянские переводы* = Т. И. Афанасьева, *Южнославянские переводы литургии Иоанна Златоуста в службниках XI–XV. вв. из российских библиотек*, in: *Многократните преводи в јужнославянското средновековие*, ed. Л. Тасева et al., Софија 2006, 253–266.
- Аџиевски, *Пелагионија* = К. Аџиевски, *Пелагионија во средној век*, Скопје 1994.
- Бабић, *Владарске инсијније* = Г. Бабић, *Владарске инсијније кнеза Лазара*, in: *О кнезу Лазару*, edd. И. Божић, В. Ј. Ђурић, Београд–Крушевац 1975, 65–79.
- Бабић, *Српски зајиси* = Г. Бабић, *Српски зајиси у ірчком четворојеванђељу бр. 131 из Чикаја (САД)*, ЗЛУМС 8 (1972) 361–371.
- Бабић, *Иконографски програми живојиса* = Г. Бабић, *Иконографски програми живојиса у іријрајјама цркава краља Милутина*, in: *Византијска уметност іочейком XIV века*, ed. С. Петковић, Београд 1978, 105–126.
- Бабић, *Краљева црква* = Г. Бабић, *Краљева црква у Сјуденици*, Београд 1987.
- Бабић, *Литурјиски текстови* = Г. Бабић, *Литурјиски текстови исписани на живојису айсиде Свейтих Айосіола у Пећи – Мојуносіи њиховој рестијурисања*, ЗССК 18 (1967) 75–84.
- Бабић, *Лонин у Пиви* = Г. Бабић, *Лонин у Пиви*, in: *Чейиристіо іодина манастіра Пиве*, ed. Ј. Р. Бојовић, Титоград 1991, 77–89.
- Бабић, *Низови іорірејта* = Г. Бабић, *Низови іорірејта српских ейискоја, архиејискоја и іаііријараха у зидном сликарстіву (XIII–XVI в.)*, in: *Сава Немањић – Свейти Сава. Істіоріја и іредање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 319–340.
- Бабић, *О живојисаном украсу олітарских іреірада* = Г. Бабић, *О живојисаном украсу олітарских іреірада*, ЗМСЛУ 11 (1975) 3–41.
- Бабић, *О композицији Усења* = Г. Бабић, *О композицији Усења у Боіородичиној цркви у Сјуденици*, Старинар н. с., 13–14 (1965) 261–265.
- Бабић, *Порекло іератіолошких моштва* = Г. Бабић, *Порекло іератіолошких моштва у српским украсним рукојисима. Начин исіраживања*, in: *Проучавање средњековних јужнословенских рукојиса*, Београд 1995, 3–43.
- Бабић, *Тератіолошки украси* = Г. Бабић, *Тератіолошки украси у ірчким рукојисима IX и X века*, Глас САНУ 372, Одељење исторіјских наука, књ. 8 (1993) 139–169.
- Бабић Б., *Пећинска црква свейіој Лазара* = Б. Бабић, *Пећинска црква свейіој Лазара у Тиквешу*, ЗМСЛУ 3 (1967) 161–172.
- Бабић В., *Фреске* = В. Бабић, *Фреске у цркви свейіој Михаила у Сіону*, Београд–Требње 2014.
- Бабић-Ђорђевић, *Класицизам доба Палеолоја* = Г. Бабић-Ђорђевић, *Класицизам доба Палеолоја у српској уметности*, in: В. Ј. Ђурић, Г. Бабић-Ђорђевић, *Српска уметност у средњем веку II*, Београд 1997, 5–47.
- Бабић-Ђорђевић, *Разрађавање уметничке делатности* = Г. Бабић-Ђорђевић, *Разрађавање уметничке делатности и іојаве сійилске разнородности*, in: ИСН I, 641–662 (= В. Ј. Ђурић, Г. Бабић-Ђорђевић, *Српска уметност у средњем веку II*, Београд 1997, 48–91).
- Банашевић, *Лейіојисци о іореклу Немањића* = Н. Банашевић, *Лейіојисци о іореклу Немањића*, ПКЈИФ 21/1–2 (1955) 5–13.
- Башић, *Примери инвеститурне владара* = Ј. Башић, *Примери инвеститурне владара у српској средњековној уметности*, *Viminacium* 17 (2014) 147–184.
- Беловић, *Раваница* = М. Беловић, *Раваница. Істіоріја и сликарстіво*, Београд 1999.
- Белякова, *Славјанска редакција Скитског устава* = Е. В. Белякова, *Славјанска редакција Скитског устава. Скитски устав по рки. РНБ. Погод. 876, Древњия Русь 10* (2002) 28–36.
- Белякова, *Устав* = Е. В. Белякова, *Устав по рукописи РНБ. ПОГОД. 876, Древњия Русь 12* (2003) 63–95.
- Благојевић, *Десіојі Ђурађ Вуковић* = М. Благојевић, *Десіојі Ђурађ Вуковић и српска државност*, in: *Паг Српске десіојіовине 1459. іодине*, ed. М. Спремић, Београд 2011, 33–55.
- Благојевић, *Државна ујрава* = М. Благојевић, *Државна ујрава у српским средњековним земљама*, Београд 1997.
- Благојевић, *Кнез Лазар* = М. Благојевић, *Кнез Лазар кійіііор Хиландара*, in: *Свейти кнез Лазар. Сіоменица о шестіој сіоііодішњици Косовској доја 1389–1989*, Београд 1989, 47–61.
- Благојевић, *Српска државност у средњем веку* = М. Благојевић, *Српска државност у средњем веку*, Београд 2011².
- Благојевић, Медаковић, *Істіоріја српске државности I* = М. Благојевић, Д. Медаковић, *Істіоріја српске државности I. Од настіанка ірвних држава до іочейка српске националне револуције*, Нови Сад 2000.
- Богдановић, *Инвенітар ћирилских рукојиса* = Д. Богдановић, *Инвенітар ћирилских рукојиса у Јуіославији (XI–XVII века)*, Београд 1982.
- Богдановић, *Жиіије Ђорђа Крајіовца* = Д. Богдановић, *Жиіије Ђорђа Крајіовца од Поја Пеје*, *Летопис Матице српске*, књ. 422, св. 1–2 (1978) 230–265.
- Богдановић, *Кайіалоі ћирилских рукојиса* = Д. Богдановић, *Кайіалоі ћирилских рукојиса манастіра Хиландара*, Београд 1978.
- Богдановић, *Ізмірење српске и византијске цркве* = Д. Богдановић, *Ізмірење српске и византијске цркве*, in: *О кнезу Лазару*, Београд 1975, 81–91.

- Богдановић, *Историја старе српске књижевности* = Д. Богдановић, *Историја старе српске књижевности*, Београд 1980 (1991²).
- Богдановић, *Крсна слава* = Д. Богдановић, *Крсна слава као светосавски култ*, Гласник СПЦ 42 (1961) 200–207.
- Богдановић Ј., *Просторни склоп цркве Светиој Георгији* = Ј. Богдановић, *Просторни склоп цркве Светиој Георгији у Будимљи и средњовековне традиционалне традиције*, in: *Ђурђеви Силујови и Будимљанска епархија, Зборник радова*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Београд 2011, 95–105.
- Богдановић, Ђурић, Медаковић, *Хиландар* = Д. Богдановић, В. Ј. Ђурић, Д. Медаковић, *Хиландар*, Београд 1978.
- Богосављевић Никодим, *Символика представа* = Богосављевић Никодим (протосинђел), *Символика представа на средњовековној илустрацији код Срба*, Цетиње 2010.
- Божич, *Превлака – Тумба* = И. Божић, *Превлака – Тумба*, ЗФФ 7 (1963) 197–211.
- Божков, *Българската историческата живопис* = А. Божков, *Българската историческата живопис I*, София 1972.
- Бојанин, *Повеља Вука Бранковића* = С. Бојанин, *Повеља Вука Бранковића о даровању скопској манастиру Светиој Георгији манастиру Хиландару*, ССА 8 (2009) 119–128.
- Бојовић Б. И., *Краљевство и светост* = Б. И. Бојовић, *Краљевство и светост: иполичка филозофија средњовековне Србије*, Београд 1999.
- Бојовић Д., *Бојослужба у средњовековном граду* = Д. Бојовић, *Бојослужба у средњовековном граду*, Београдски историјски гласник 3 (2012) 127–137.
- Бошковић, *Извештај* = Ђ. Бошковић, *Извештај и крајке делешке са иштовања*, Старинар 6 (1931) 140–189.
- Бошковић, *О сликаној декорацији* = Ђ. Бошковић, *О сликаној декорацији на фасадама Пење иајријарије*, Старинар 18 (1967) 91–102.
- Бошковић, *О једном рељефу* = Ђ. Бошковић, *О једном рељефу са најисом са Ђурђевих силујова у Будимљу*, ЗНМ 8 (1975) 409–415.
- Бошковић, *Стари Бар* = Ђ. Бошковић, *Стари Бар*, Београд 1962.
- Бошковић, *Кораћ, Рајац* = Ђ. Бошковић, В. Кораћ, *Рајац*, Старинар 7–8 (1956–1957) 39–75.
- Бояджиев, *Архитектурата на Кръглата църква* = С. Бояджиев, *Архитектурата на Кръглата църква в Преслав*, in: *Изследвания върху архитектурата на българското средновековие*, edd. Р. Ангелова, Н. Чанева-Дечевска, Ст. Стамов, София 1982, 5–130.
- Брмболић, *Мала Света Гора* = М. Брмболић, *Мала Света Гора у клисури реке Црнице*, Београд 2011.
- Бубало, *За ново, криптичко издање* = Ђ. Бубало, *За ново, криптичко издање ирескавачких хрисовуља краља Душана*, ССА 7 (2008) 207–228.
- Бубало, *Повеље Маре Бранковић* = Ђ. Бубало, *Повеље Маре Бранковић и синова јој Гргура, Ђурђа и Лазара манастиру Хиландару*, ПКЈИФ 45–46/1–4 (1999–2000) 77–105.
- Булић, *Црква у Шумнику* = Д. Булић, *Црква у Шумнику, нови поглед на дајовање*, ИЧ 62 (2013) 47–78.
- Вајцман et al., *Иконе* = К. Вајцман et al., *Иконе*, Београд 1983.
- Валтер, *Значење иориреја Данила II* = К. Валтер, *Значење иориреја Данила II као кийтора у Бојородичиној цркви у Пењи*, in: *Архиепископ Данило II и његово доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991, 355–359.
- Василески, *Манастир Св. Никола Шишевски* = А. Василески, *Манастир Св. Никола Шишевски*, in: Е. Димитрова et al., *Мајка. Културно наследство*, Скопје 2011, 200–231.
- Васиљев, *Инок из Далше* = Љ. Васиљев, *Ко је инок из Далше, хиландарски иисар ирве иоловине XV века*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни живој, књижевност, уметност и архиепископур*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 399–402.
- Васиљев, *Нејознајни рукојиси* = Љ. Васиљев, *Нејознајни рукојиси Инока из Далше*, in: *Проучавање средњовековних јужнословенских рукојиса*, ed. П. Ивић, Београд 1995, 463–468.
- Васиљев, *Орнаментика* = Љ. Васиљев, *Орнаментика у српским рукојисима ирве иоловине XVI века*, Археографски прилози 15 (1993) 43–133.
- Васић, *Жича и Лазарица* = М. Васић, *Жича и Лазарица. Силујиде из српске уметности средњега века*, Београд 1928.
- Веселиновић, *Држава* = А. Веселиновић, *Држава српских десјоја*, Београд 2006.
- Веселиновић, *Косовске алузије* = А. Веселиновић, *Косовске алузије у иовелјама Стефана Лазаревића*, ЗФФ 18 (1994) 179–197.
- Веселиновић, *Повеља десјоја Стефана Лазаревића* = А. Веселиновић, *Повеља десјоја Стефана Лазаревића манастиру Милешеви*, ССА 2 (2003) 193–202.
- Вздорнов, *Неовизантијски орнамент* = Г. И. Вздорнов, *Неовизантијски орнамент в јужнославјанских и руских рукописних књигах до начала XV в.*, Византијски временник 34 (1973) 214–243.
- Видоевска, *Црквата Св. Никола* = Б. Видоевска, *Црквата Св. Никола с. Барово*, Зборник. Средновековна уметност 3 (2001) 118–125.
- Витковић, *Прошлост, усјанова и сјоменици ујарских краљевих шајкаша* = Г. Витковић, *Прошлост, усјанова и сјоменици ујарских краљевих шајкаша од 1000 до 1872 ио српским и сјраним изворима*, ГСУД 67 (1887) 1–22.
- Влаховић, *Лијурички мајеријали* = В. Влаховић, *Лијурички мајеријали у сјарим српским биографијама XIII века*, Богословље 3 (1932) 230–243; 4 (1932) 335–351; 1 (1933) 60–78; 2 (1933) 144–159.
- Војводина = Војводина I: *Од најсјаријих времена до велике Сеобе*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939.

- Војводић, „Обавијен земаљском сликом” = Д. Војводић, „Обавијен земаљском сликом”. О *представама византијских и српских средњовековних владара у ироскинези*, Црквене Студије 4 (2007) 379–401.
- Војводић, *Владарски иориреји српских десјоџа* = Д. Војводић, *Владарски иориреји српских десјоџа*, in: *Манастир Ресава. Историја и уметности*, ed. В. Ј. Ђурић, Деспотовац 1995, 66–98.
- Војводић, *Досликани владарски иориреји* = Д. Војводић, *Досликани владарски иориреји у Грачаници*, Ниш и Византија 7 (2009) 251–265.
- Војводић, *Жича и Пећ* = Д. Војводић, *Жича и Пећ. Прилој разматрању сличности два ирограма зидној сликарстви*, Саопштења 43 (2011) 31–47.
- Војводић, *Зайжања и размилњања* = Д. Војводић, *Зайжања и размилњања о сликарству светилинија Сисаве цркве у Жичи*, Ниш и Византија 11 (2013) 247–266.
- Војводић, *Иконографија и култи св. Стефана* = Д. Војводић, *Прилој ироучавању иконографије и култи св. Стефана у Византији и Србији*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 537–563.
- Војводић, *Кийијорска делатности Сидејана Вукчића Косаче* = Д. Војводић, *Кийијорска делатности Сидејана Вукчића Косаче*, in: *Штејан Поље и његове светиње кроз вјекове*, Београд 2010, 61–100.
- Војводић, *Нови иолег* = Д. Војводић, *Нови иолег на кийијорски најиис из Бојородичине цркве у Доцу код Сидуенице*, Наша прошлост 10 (2010) 59–67.
- Војводић, *О времену настанка* = Д. Војводић, *О времену настанка зидној сликарстви у Палежу*, Зограф 27 (1988–1999) 123–134.
- Војводић, *О живојису Беле цркве каранске* = Д. Војводић, *О живојису Беле цркве каранске и свременом сликарству Рашке*, Зограф 31 (2006–2007) 135–152.
- Војводић, *Од хоризонталне ка вертикалној иенеалошкој слици Немањића* = Д. Војводић, *Од хоризонталне ка вертикалној иенеалошкој слици Немањића*, ЗРВИ 44–1 (2007) 295–312.
- Војводић, *Осџаци живојиса* = Д. Војводић, *Осџаци живојиса и историја цркве Светих Теодора (Светих Пејра и Павла) у Жичи*, Наша прошлост 11 (2011) 41–64.
- Војводић, *Персонални састав слике власи* = Д. Војводић, *Персонални састав слике власи у доба Палеолоја. Византија – Србија – Бујарска*, ЗРВИ 46 (2009) 409–433.
- Војводић, *Пориреји владара, црквених десјојанственика и илемеића* = Д. Војводић, *Пориреји владара, црквених десјојанственика и илемеића у наосу и ирираји*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 265–299.
- Војводић, *Пориреји ирвих кийијора* = Д. Војводић, *Пориреји ирвих кийијора у ириземљу жичке куле. Порекло иконографије*, Ниш и Византија 10 (2012) 324–339.
- Војводић, *Пориреји у Дуљеу* = Д. Војводић, *Српски владарски иориреји у манастир Дуљеу*, Зограф 29 (2002–2003) 143–160.
- Војводић, *Први ирод светиј Симеона* = Д. Војводић, *Први ирод светиј Симеона српској*, in: *Шестиј казивања о Светиј Гори*, ed. М. Живоиновић, Београд 2010, 15–37.
- Војводић, *Представе светиј Климентиј Охридској* = Д. Војводић, *Представе светиј Климентиј Охридској у зидном сликарству средњовековне Србије*, in: *Византијски свет на Балкану I*, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 145–165.
- Војводић, *Прилој ироучавању* = Д. Војводић, *Прилој ироучавању цркве светиј Сидефана у манастир Дуљеу*, Саопштења 39 (2007) 83–99.
- Војводић, *Пушеви и фазе* = Д. Војводић, *Пушеви и фазе уодличавања средњовековне иконографије светиј Саве Српској*, Ниш и Византија 13 (2015) 49–72.
- Војводић, *Родословне представе* = Д. Војводић, *Родословне представе и идеја ирародишелства у Сидуеници*, in: *Манастир Сидуеница, 700 година Краљеве цркве* (in press).
- Војводић, *Свети Ахилије* = Д. Војводић, *Зидно сликарство цркве Светиј Ахилија у Ариљу*, Београд 2005.
- Војводић, *Слика светијне и духовне власи* = Д. Војводић, *Слика светијне и духовне власи у српској средњовековној уметности*, ЗМСПУ 38 (2010) 35–78.
- Војводић, *Српски власијеоки иориреји* = Д. Војводић, *Српски власијеоки иориреји и кийијорски најииси у Бојородичиној цркви у Вајанешу*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 1–23.
- Војводић, *Сидраијиграфија зидној сликарстви* = Д. Војводић, *Сидраијиграфија зидној сликарстви у кайоликону манастира Прасквице*, Зограф 38 (2014) 153–163.
- Војводић, *Хиландарски ирод светиј Симеона* = Д. Војводић, *Хиландарски ирод светиј Симеона српској и његов сликани украс*, ХЗ 11 (2004) 27–58.
- Војводић, *Укришџена дијадима и „ијоракион”* = Д. Војводић, *Укришџена дијадима и „ијоракион”. Две древне и неуодичајене инсијније српских владара у XIV и XV веку*, in: *Трећа јујословенска конференција визитолоја*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 249–276.
- Војводић, *Живковић, Деизисни чин из Пиве* = Д. Војводић, *Живковић, Деизисни чин из Пиве. Прилој ироучавању иконојиса и иконојиса у иивском манастир*, Зограф 38 (2014) 203–220.
- Војводић, *Павловић, Црква „Тамница” код Ајноваца* = Д. Војводић, *Павловић, Црква „Тамница” код Ајноваца у иозном средњем веку*, Косовско-метохијски зборник 6 (2015) 9–63.
- Врана, *Вуканово еванђеље* = Ј. Врана, *Вуканово еванђеље*, Београд 1967.
- Второе путешествие Порфирия Успенского = Второе путешествие по святой горе Афонской архимандрита, ныне*

епископа, Порфирија Успенскога в годы 1858, 1859, и 1861, и описание скитов Афонских, Москва 1880.

Вујичић, *О илустрацијама Октоиха њејоіласника* = Р. Вујичић, *Нека зајажанџа о илустрацијама Октоиха њејоіласника Црнојевића шћамјарије*, in: *Црнојевића шћамјарија и сћаро шћамјарсћиво*, ed. Ј. М. Миловић, Подгорица 1994, 89–95.

Вујичић, *О неким иконографским осоденостима* = Р. Вујичић, *О неким иконографским осоденостима илустрација Божидара Вуковића и њиховим огјецима у нашем сакралном сликарсћиву*, in: *Шћамјарска и књижевна дјеланност Божидара Вуковића Подгоричанина*, ed. Ј. М. Миловић, Титоград 1986, 107–116.

Вујичић, *Преілед сћароі сликарсћива* = Р. Вујичић, *Преілед сћароі сликарсћива на јодручју Будве и Пашићровића I*, Гласник ЦАНУ, Одјељење умјетности 14 (1995) 101–122.

Вукашиновић, *Лићуріја Свејоі Ајосћола Јакова* = В. Вукашиновић, *Лићуріја Свејоі Ајосћола Јакова у срјском рукојисном јредању: од Свејоі јоре XVII до Карловачке мійројолије XVIII и XIX века*, in: *Афон и славјанскій мир*, ed. Ж. Левшина, Святая Гора Афон 2014, 193–205.

Вукашиновић, *Лићуріјски језик Цркве* = В. Вукашиновић, *Лићуріјски језик Цркве*, in: *Криза савремених језика њеолојіје*, ed. В. Вукашиновић, Београд 2013, 127–157.

Вукашиновић, *Рукојисни јредлошци* = В. Вукашиновић, *Рукојисни јредлошци јрвих шћамјаних срјских служабника у манускріјјној збирци манасћира Високи Дечани*, in: *Средњи век у срјској науци, истјорији, књижевностии и умейностии*, IV, ed. Г. Јовановић, Деспотовац 2013, 97–109.

Вукашиновић, *Руски и малоруски ујишцаји на дојослужење Срјске јравославне Цркве* = В. Вукашиновић, *Руски и малоруски ујишцаји на дојослужење Срјске јравославне Цркве у XVIII и XIX сћолећу*, in: *Срјско-руски односи од јочейка XVIII до краја XX века*, ed. М. Војводић, Београд 2011, 29–49.

Вукашиновић, *Срјска дарокна њеолојіја* = В. Вукашиновић, *Срјска дарокна њеолојіја: Библіјско и свејоішјанско дојословље у Карловачкој мійројолији XVIII века*, Врњци–Требине 2010².

Вукашиновић, *Срјски лићуріјски рукојиси XIII века* = В. Вукашиновић, *Срјски лићуріјски рукојиси XIII века*, in: *idem*, *Срјско дојослужење. Сћудіје из лићуріјске њеолојіје и јраксе код Срба*, Краљево–Врњци–Требине 2012, 13–41.

Вуловић, *Раваница* = Б. Вуловић, *Раваница, њено месћо и њена улоја у сакралној архішћекіури Поморавља*, Саопштења 7 (1966).

Габелић, *Манасћир Конче* = С. Габелић, *Манасћир Конче*, Београд 2008.

Габелић, *Манасћир Лесново* = С. Габелић, *Манасћир Лесново. Истјорија и сликарсћиво*, Београд 1998.

Габелић, *Свеји Сјас у Шћишју* = С. Габелић, *Сликарсћиво XIV века у Св. Сјасу (цркви Вазнесења) у Шћишју*, Патримониум. МК 2/3–4; 5–6 (2008–2009) 97–116.

Габелић, *Слика власћелина* = С. Габелић, *Слика власћелина у Дечанима*, in: *На шћаровима Војислава Ј. Ђурића*, edd. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 195–211.

Габелић, *Сликарсћиво Св. Николе у Челојеку* = С. Габелић, *Прводіјно сликарсћиво цркве Св. Николе у Челојеку код Тејтова*, in: *Византіјски свеји на Балкану II*, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 481–501.

Габелић, *Челојек* = С. Габелић, *Челојек. Црква Свејоі Николе (14. и 19. век)* (in press).

Гајић, *Средрне чаше* = М. Гајић, *Средрне чаше јозноі средњеі века у Срдији*, каталог, Београд 2010.

Георгиева, *Жићиешјо на Сћефан Лазаревич* = Н. Георгиева, *Жићиешјо на Сћефан Лазаревич оіт Консћаніин Косћенечки и царскајја словесна иконојрафја јррез XV век*, in: *Бљларскіјј њејнадесетии век*, София 1993, 161–180.

Георгиевски, *Хилендарскіјје ливчїња* = Г. Георгиевски, *Хилендарскіјје ливчїња*, in: *Симіозиум 1100-јодушнина од смршїа на Кирил Солунски*, Скопје 1970, 67–80.

Гергова, *Култјт кјм св. крал Милутин* = И. Гергова, *Култјт кјм св. крал Милутин „Софійски” в Бљгария*, in: *Манасћир Бањска и доба краља Милутина*, ed. Д. Бојовић, Ниш – Косовска Митровица – Манасћир Бањска 2007, 249–272.

Гергова, *О Спасовици код Ђустендила* = И. Гергова, *О Спасовици код Ђустендила, још једном*, Саопштења 45 (2013) 83–92.

Глигоријевић-Максимовић, *Сликарсћиво Трескавица* = М. Глигоријевић-Максимовић, *Сликарсћиво XIV века у манасћиру Трескавицу*, ЗРВИ 42 (2005) 77–171.

Голубовић, *Зидно сликарсћиво Пејковице* = Б. Голубовић, *Зидно сликарсћиво цркве манасћира Пејковице у Фрушкој јори*, ЗМСЛУ 22 (1986) 85–125.

Гошић, *О дајирану Врујочкој јеванђеља* = Н. Гошић, *О дајирану Врујочкој јеванђеља*, Археографски прилози 21 (1999) 197–205.

Гријорије Цамблук, *Жићије Сћефана Дечанскоі* = Григорије Цамблук, *Жићије Сћефана Дечанскоі*, in: *Гријорије Цамблук, Књижевни рад у Срдији*, ed. Д. Богдановић et al., Београд 1989, 49–87.

Грицевская, *Индексы истинных книг* = И. М. Грицевская, *Индексы истинных книг*, Санкт Петербург 2003.

Грицевская, *История келейного чтения на Руси и индексы истинных книг*, Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского 6–2 (2009) 37–43.

Грицкат, *Дивошево јеванђеље* = И. Грицкат, *Дивошево јеванђеље*, Јужнословенски филолог 25 (1961–1962) 227–293.

Грковић-Мејдор, *О формирању срјске редакције* = Ј. Грковић-Мејдор, *О формирању срјске редакције сћарословенскоі језика*, in: *Ђурђеви сћујови и Будимљанска ејархија*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011, 43–51.

- Грковић-Мејдор, *Скријпторије и шћамјарије* = Ј. Грковић-Мејдор, *Скријпторије и шћамјарије код Срба у средњем веку*, *Летопис Матице српске* 488/5 (2011) 925–940.
- Грозданов, *Исус Христос – цар* = Ц. Грозданов, *Исус Христос – цар над царевима во живојисој на Охридској архиепископији од XV–XVII век*, in: idem, *Живојисој на Охридској архиепископији. Студији*, Скопје 2007, 333–356.
- Грозданов, *Месеџослов Асемановој јеванђеља* = Ц. Грозданов, *Месеџослов Асемановој јеванђеља и стјарије зидно сликарство у Македонији*, ЗМСЛУ 21 (1985) 13–27.
- Грозданов, *Мишројолиј Јован зојраф* = Ц. Грозданов, *Мишројолиј Јован зојраф и епиској Гријориј – архиејереји на ејархијата на Пелајонија и Прилеј*, in: idem, *Живојисој на Охридској архиепископији. Студији*, Скопје 2007, 233–246.
- Грозданов, *Охридски архиепиској Прохор* = Ц. Грозданов, *Охридски архиепиској Прохор и његова делатност*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 271–286.
- Грозданов, *Охридско зидно сликарство* = Ц. Грозданов, *Охридско зидно сликарство XIV века*, Београд 1980.
- Грозданов, *Свети Симеон Немања и свети Сава* = Ц. Грозданов, *Свети Симеон Немања и свети Сава у сликарској шематици у Македонији (XIV–XVII век)*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мирјочиви. Историја и предање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 319–345.
- Грозданов, *Суботић, Црква светој Ђорђа у Речици* = Ц. Грозданов, Г. Суботић, *Црква светој Ђорђа у Речици код Охрида*, Зограф 12 (1981) 62–75.
- Грујић, *Духовни живој I* = Р. Грујић, *Духовни живој*, in: *Војводина I*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 330–414.
- Грујић, *Духовни живој II* = Р. Грујић, *Духовни живој*, in: *Војводина II*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 367–416.
- Грујић, *Једно јеванђеље досанској шћии* = Р. Грујић, *Једно јеванђеље досанској шћии XIV–XV века у Јужној Србији*, in: *Зборник лингвистичких и филолошких расправа*. А. Белићу о четрдесетгодишњици његова научној рада посвећују његови шћијашћи и ученици, Београд 1937, 263–277.
- Грујић, *Пећки шћиријарси* = Р. Грујић, *Пећки шћиријарси и карловачки мишројолији у 18. веку*, Гласник Историског друштва у Новом Саду 4–1 (1931) 13–34.
- Грујић, *Свети Сава* = Р. Грујић, *Свети Сава и мошти Св. Срђа и Вакха*, Гласник Скопског научног друштва 15–16 (1936) 357–358.
- Грујић, *Светијорски азили* = Р. М. Грујић, *Светијорски азили за српске владоце и властели после Косовске битке*, ГСНД 11 (1932) 65–95.
- Грујић, *Скојска мишројолија* = Р. М. Грујић, *Скојска мишројолија: историски шћрепед до обновљења Српске шћиријаршије 1920 г.*, Скопје 1933.
- Грујић, *Хвостјански шћр* = Р. М. Грујић, *Хвостјански шћр и нерески шћрнос*, Старијар 5 (1928–1930) 12–19.
- Грујић, *Црквени елементиј Крсне славе* = Р. Грујић, *Црквени елементиј Крсне славе*, ГСНД 7–8 (1929–1930) 35–75.
- Давидов, *Фрушкојорски манасијри* = Д. Давидов, *Фрушкојорски манасијри: шћел за обнову*, Београд 1992.
- Давидов, *Иконе* = Д. Давидов, *Иконе зојрафа Темшварске и Арадске ејархије*, ЗМСЛУ 17 (1981) 111–157.
- Давидов, *Шелмић, Иконе српских зојрафа* = Д. Давидов, Л. Шелмић, *Иконе српских зојрафа XVIII века*, каталог, Београд 1977.
- Дагрон, *Цар и шћрвосешћеник* = Ж. Дагрон, *Цар и шћрвосешћеник. Студија о византијском „цезаројаизму“*, Београд 2001.
- Д’Амико, *Вашћиканска икона Јелене Анжујске* = Р. Д’Амико, *Вашћиканска икона Јелене Анжујске и лејендарна „икона цара Константина“: Иконојрафски и шћолијички асћектиј српске шћешћине у Риму, Ниш и Византији* 10 (2012) 305–320.
- Данило Друји, *Живоји* = Данило Друји, *Живоји краљева и архиепискоја српских, Службе*, edd. Г. Мак Данијел, Д. Петровић, Београд 1988.
- Данилови *нашћављачи* = Данилови *нашћављачи*. Данилов ученик, *груји нашћављачи Даниловој зборника*, ed. Г. Мак Данијел, Београд 1989.
- Данчев, *Владислав Грамајшћ* = Г. Данчев, *Владислав Грамајшћ*. *Книжовник и шћсашћел*, Софија 1969.
- Дероко, *Монументијална и декоративна архиепискојшћура* = А. Дероко, *Монументијална и декоративна архиепискојшћура у средњовековној Србији*, Београд 1985³.
- Дероко, *Неки шћоменици у Турској и Грчкој* = А. Дероко, *Неки шћоменици у Турској и Грчкој у вези са историјом средњовековне Србије*, *Зборник за друштвене науке Матице српске* 13–14 (1956) 293–300.
- Дероко, *Неки шћоменици у Серезу и околини* = А. Дероко, *Неки шћоменици из српској времена у Серезу и околини*, *Споменик СКА* 106, Одељење друштвених наука, књ. 8 (1956) 61–66.
- Джурова, *1000 години бјларска рјкописна книга* = А. Джурова, *1000 години бјларска рјкописна книга*, Софија 1981.
- Димитријевић, *Документиј* = С. М. Димитријевић, *Документиј који се шћичу односа између српске цркве и Русије у XVI веку*, *Споменик СКА* 39, други разред, 35 (1903) 16–42.
- Димитрова, *Манасијр Мајшејче* = Е. Димитрова, *Манасијр Мајшејче*, Скопје 2002.
- Димитрова, *Црквата Св. Недела* = Е. Димитрова, *Црквата Св. Недела на Марков Град*, in: Е. Димитрова et al., *Мајска*. *Културно наследство*, Скопје 2011, 170–182.
- Динић, *Средњовековни Срем* = М. Динић, *Средњовековни Срем*, Гласник Историског друштва у Новом Саду 4–1 (1931) 1–12.
- Доментијан, *Живој Св. Саве и Живој Св. Симеона* = Доментијан, *Живој Светој Саве и Живој Светој Симеона*, ed. Р. Маринковић, Београд 1988.
- Доментијан, *Живоји Св. Саве и Св. Симеона (1938)* = Доментијан, *Живоји Св. Саве и Св. Симеона*, превео Л. Мирковић, Београд 1938.

- Драгин, *Акаџисџи* = Н. Драгин, *Акаџисџи светџом аџосџо-лу и џрвомученику Сџефану Зоџрафа Лонџина (џексџи и комџџари)*, Зборник МС за књижевност и језик 61/2 (2013) 313–346.
- Драгичевић, *Повеља „царице” Јевдокије* = П. Драгичевић, *Повеља „царице” Јевдокије и њеноџ сина Консџанџина о гаривању Хиландару њихове баџџинске цркве у Архџевеџици*, ССА 10 (2011) 89–102.
- Душанов законик = Душанов законик, ед. Ђ. Бубало, Београд 2010.
- Ђорђевић, *Две занимљиве џредсџаве Мрџвоџ Хрисџа* = И. М. Ђорђевић, *Две занимљиве џредсџаве Мрџвоџ Хрисџа у срџском зидном сликарсџиву средњеџ века*, ЗРВИ 37 (1998) 185–195.
- Ђорђевић, *Две молиџве краља Сџефана Дечанскоџ* = И. М. Ђорђевић, *Две молиџве краља Сџефана Дечанскоџ џре биџџке на Велбужду и њихов одџек у умеџносџи*, in: idem, *Сџудџије срџске средњовековне умеџносџи*, Београд 2008, 379–394.
- Ђорђевић, *Живойис XII века* = И. М. Ђорђевић, *Живойис XII века у цркви Светџоџ Ђорђа у Расу – археолоџки досџје и исџориоџрафска делџшка*, in: *Сџефан Немања – светџи Симеон Мирџџочиви*, ед. Ј. Калић, Београд 2000, 307–318.
- Ђорђевић, *Зидно сликарсџиво срџске власџеле* = И. М. Ђорђевић, *Зидно сликарсџиво срџске власџеле у доба Немањаџа*, Београд 1994.
- Ђорђевић, *Предсџава краља Марка* = И. М. Ђорђевић, *Предсџава краља Марка на јужноџ фасади цркве Светџоџ Димџџрија у Марковом манасџиру*, in: *Кралоџ Марко во исџоријаџа и во џрадиџијаџа*, Прилеп 1997, 299–308 (= idem, *Сџудџије срџске средњовековне умеџносџи*, Београд 2008, 437–446).
- Ђорђевић, *Предсџава светџоџ Саве Јерусалимскоџ* = И. М. Ђорђевић, *Предсџава светџоџ Саве Јерусалимскоџ у сџуденичкоџ Боџородичиноџ цркви*, in: idem, *Сџудџије срџске средњовековне умеџносџи*, Београд 2008, 76–90.
- Ђорђевић, *Предсџаве светџоџ Димџџрија* = И. М. Ђорђевић, *Предсџаве светџоџ Димџџрија у срџским власџеоским задужбинама из времена Немањаџа*, in: idem, *Сџудџије срџске средњовековне умеџносџи*, Београд 2008, 91–100.
- Ђорђевић, *Светџи Симеон Немања као нови Јоасаф* = И. М. Ђорђевић, *Светџи Симеон Немања као нови Јоасаф*, in: idem, *Сџудџије срџске средњовековне умеџносџи*, Београд 2008, 425–435.
- Ђорђевић, Војводић, *Сликарсџиво џриџраџе Ђурђевић сџуџова у Будимљџи* = И. М. Ђорђевић, Д. Војводић, *Зидно сликарсџиво сџолашње џриџраџе Ђурђевић сџуџова у Будимљџи код Берана*, Зоџраф 29 (2002–2003) 161–180.
- Ђорђевић, Марковић, *„Маркова црква”* = И. М. Ђорђевић, М. Марковић, *„Маркова црква” над реком Бабуном у близи ни Велеса*, Зоџраф 27 (1999) 135–150.
- Ђурашковић, *Црква Светџоџ Саве Освећеноџ* = Л. Ђурашковић, *Црква Светџоџ Саве Освећеноџ у Будви*, Свеске 23–26 (1996) 31–33.
- Ђурђеви Сџуџови = Ђурђеви Сџуџови и Будимљанска еџархија. *Зборник радова*, edd. Б. Тодић, М. Радуџко, Беране–Београд 2011.
- Ђурић, *Визанџиџске фреске* = В. Ј. Ђурић, *Визанџиџске фреске у Јуџославиџи*, Београд 1974.
- Ђурић, *Гоџџичко сликарсџиво* = В. Ј. Ђурић, *Гоџџичко сликарсџиво у Визанџиџи и код Срба уочи џурских освајања*, Зоџраф 18 (1987) 46–53.
- Ђурић, *Зоџраф Андрија Раичевић* = В. Ј. Ђурић, *Зоџраф Андрија Раичевић*, Сеоски дани Сретена Вукосаџљевића 8 (1981) 141–150.
- Ђурић, *Језици и џисмена* = В. Ј. Ђурић, *Језици и џисмена на средњовековним фреско-наџџисима у Боки Коџџорскоџ: значаџ за кулџуру и умеџносџи*, in: *Црква Светџоџ Луке кроз вјекове*, ед. В. Кораћ, Котор 1997, 255–269.
- Ђурић, *Друџџиво, држава и владар* = В. Ј. Ђурић, *Друџџиво, држава и владар у умеџносџи у доба динасџије Лазаревић-Бранковић*, ЗМСЛУ 26 (1990) 13–46.
- Ђурић, *Дубровачка сликарска школа* = В. Ј. Ђурић, *Дубровачка сликарска школа*, Београд 1963.
- Ђурић, *Живойис исџоснице Пеџџра Коришкоџ* = В. Ј. Ђурић, *Наџсџариџ живойис исџоснице џусџиноџџџеља Пеџџра Коришкоџ*, ЗРВИ 5 (1958) 173–200.
- Ђурић, *Икона о хироџониџи* = В. Ј. Ђурић, *Икона о хироџониџи џрачаничкоџ миџџроџолиџа Никанора*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 297–314.
- Ђурић, *Једна сликарска радионица* = В. Ј. Ђурић, *Једна сликарска радионица у Срџиџи XIII века. Боџородица Љевџшка – Никољача – Морача*, Стариџар 12 (1961) 63–76.
- Ђурић, *Мали Град* = В. Ј. Ђурић, *Мали Град – Св. Аџанасије у Коsџуру – Борје*, Зоџраф 6 (1975) 31–50.
- Ђурић, *Милешева и грински џџиџ цркве* = В. Ј. Ђурић, *Милешева и грински џџиџ цркве*, Рашка баштина 1 (1975) 15–27.
- Ђурић, *Милешевско наџсџарије сликарсџиво* = В. Ј. Ђурић, *Милешевско наџсџарије сликарсџиво*, in: *Милешева у исџориџи срџскоџ народа*, ед. В. Ј. Ђурић, Београд 1987, 27–36.
- Ђурић, *Минџџаџуре Ваџџоџедскоџ чеџџвороџеванђеља* = В. Ј. Ђурић, *Минџџаџуре Ваџџоџедскоџ чеџџвороџеванђеља бр. 937 и њихови сликари*, Зоџраф 20 (1989) 61–73.
- Ђурић, *Насџанак џрадиџџељскоџ сџџила Моравске школе* = В. Ј. Ђурић, *Насџанак џрадиџџељскоџ сџџила Моравске школе, фасаде, сисџем декорације, џласџџика*, ЗМСЛУ 1 (1965) 35–65.
- Ђурић, *Посвеџа Немањаџних задужбина* = В. Ј. Ђурић, *Посвеџа Немањаџних задужбина и владарска идеолоџија*, in: *Сџуденица у црквеном живџџу и исџориџи срџскоџ народа*, ед. П. Симић, Београд 1987, 13–35.
- Ђурић, *„Пресџо светџоџ Саве”* = В. Ј. Ђурић, *„Пресџо светџоџ Саве”*, in: *Сџоменица у часџџ новоизабраних чланова Срџске академије наука и умеџносџи бр. 55*, Београд 1972, 92–104.
- Ђурић, *Савина* = В. Ј. Ђурић, *Савина*, Београд 1977.
- Ђурић, *Светџи Сава и сликарсџиво њеџвоџ доба* = В. Ј. Ђурић, *Светџи Сава и сликарсџиво њеџвоџ доба*, in: *Сава Немањаџ*

- *свѣти Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 245–261.
- Ђурић, *Слика и историја* = В. Ј. Ђурић, *Слика и историја у средњовековној Србији*, Глас САНУ 338, Одељење историјских наука, књ. 3 (1983) 117–144.
- Ђурић, *Сликар Радослав* = В. Ј. Ђурић, *Сликар Радослав у фреске Каленића*, Зограф 2 (1967) 22–29.
- Ђурић, *Сойоћани* = В. Ј. Ђурић, *Сойоћани*, Београд 1963 (Београд 1991²).
- Ђурић, *Српски државни сабори у Пећи* = В. Ј. Ђурић, *Српски државни сабори у Пећи и црквено традиционалноство*, in: *О кнезу Лазару*, edd. И. Божић, В. Ј. Ђурић, Београд 1975, 105–124.
- Ђурић, *Српско сликарство на врхунцу* = В. Ј. Ђурић, *Српско сликарство на врхунцу*, in: *ИСН I*, 408–433.
- Ђурић, *Синденица – Скинџа* = В. Ј. Ђурић, *Манастир Синденица – Скинџа српској народа*, in: *Благо манастира Синденице*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1988, 15–19.
- Ђурић, *Три доаћаја* = В. Ј. Ђурић, *Три доаћаја у српској држави XIV века и њихов одјек у сликарству*, ЗМСПУ 4 (1968) 67–100.
- Ђурић, *У појрази за делом сликара Андрије Раичевића* = В. Ј. Ђурић, *У појрази за делом сликара Андрије Раичевића*, Старине Црне Горе 1 (1963) 23–47.
- Ђурић, *Умјетност у Босни* = В. Ј. Ђурић, *Умјетност у Босни: између јадранских прадова и Србије*, in: В. Ј. Ђурић, Г. Бабић-Ђорђевић, *Српска умјетност у средњем веку II*, Београд 1997, 190–240.
- Ђурић, *Фреске црквице Свећих бесребреника* = В. Ј. Ђурић, *Фреске црквице Свећих бесребреника десетог Јована Уљеше у Вајоједу и њихов значај за исцртавање солунској порекла ресавској сликарству*, ЗРВИ 7 (1961) 125–138.
- Ђурић, *Црква Св. Пејра у Бојашини* = В. Ј. Ђурић, *Црква Св. Пејра у Бојашини и њене фреске*, Зограф 16 (1985) 26–40.
- Ђурић, *Црква Св. Стефана у Новом* = В. Ј. Ђурић, *Црква Св. Стефана у Новом*, ЗФФ 11/1 (1970) 399–411.
- Ђурић, Бабић-Ђорђевић, *Српска умјетност у средњем веку* = В. Ј. Ђурић, Г. Бабић-Ђорђевић, *Српска умјетност у средњем веку I–II*, Београд 1997.
- Ђурић, Ђирковић, Кораћ, *Пећка иаџијаришија* = В. Ј. Ђурић, С. Ђирковић, В. Кораћ, *Пећка иаџијаришија*, Београд 1990.
- Ђурић Ј., Иванишевић Р., *Јеванђеље Дивоша Тихорадића* = В. Ј. Ђурић, Р. Иванишевић, *Јеванђеље Дивоша Тихорадића*, ЗРВИ 7 (1961) 153–160.
- Ђурић С., *Љубосиња* = С. Ђурић, *Љубосиња. Црква Усењна Бојородичиној*, Београд 1985.
- Ђурић С., *Бојородица Тројеручица* = С. Ђурић, *Хиландарска Бојородица Тројеручица*, in: *Казивања о Свetoј Гори*, Београд 1995, 100–113.
- Ердељан, *Београд као Нови Јерусалим* = Ј. Ердељан, *Београд као Нови Јерусалим: Размишљања о реџији једној шoјоса у доба десетог Стефана Лазаревића*, ЗРВИ 43 (2006) 97–110.
- Ердељан, *Изабрана месџа* = Ј. Ердељан, *Изабрана месџа. Конструисање Нових Јерусалима код православних Словена*, Београд 2013.
- Живковић Б., *Грачаница* = Б. Живковић, *Грачаница. Црпјежи фресака*, Београд 1989.
- Живковић В., *Зидно сликарство* = В. Живковић, *Зидно сликарство у цркви Свetoе Марије Колећаше у Кошору*, Бока 21 (1999) 119–155.
- Живковић В., *Религиозност и умјетност у Кошору* = В. Живковић, *Религиозност и умјетност у Кошору (XIV–XVI век)*, Београд 2010.
- Живковић М., *Из иконографској пројерама* = М. Живковић, *Из иконографској пројерама Бојородичине цркве у Синденици (1568): појединачне свѣтићелске представе у северном вестидилу*, Ниш и Византија 12 (2014) 409–432.
- Живковић М., *О византијском пореклу* = М. Живковић, *О византијском пореклу фиуралних минијатура Београдске Александриде*, Зограф 37 (2013) 169–192.
- Живковић Т., *Црквена организација* = Т. Живковић, *Црквена организација у српским земљама (рани средњи век)*, Београд 2004.
- Живковић Т., *Портрети* = Т. Живковић, *Портрети српских владара (IX–XII век)*, Београд 2006.
- Живојиновић, *Агелфайи* = М. Живојиновић, *Агелфайи у Византији и средњовековној Србији*, ЗРВИ 11 (1968) 241–270.
- Живојиновић, *Историја Хиландара I* = М. Живојиновић, *Историја Хиландара I*, Београд 1998.
- Живојиновић, *Кийторска делајност свѣтога Саве* = М. Живојиновић, *Кийторска делајност свѣтога Саве*, in: *Сава Немањин – свѣти Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 15–26.
- Живојиновић, *Хиландарски и Еверџидски шипик* = М. Живојиновић, *Хиландарски и Еверџидски шипик – појударности и разлике*, ЗРВИ 33 (1994) 82–102.
- Задуждине Косова* = *Задуждине Косова. Споменици и знамења српској народа*, ed. А. Јевтић, Призрен–Београд 1987.
- Законик цара Душана (1960)* = *Законик цара Стефана Душана 1349 и 1354*, ed. Н. Радојчић, Београд 1960.
- Захаријева, Михайлович, *Към характеристиката на едно балканско ателие* = М. Захаријева, М. Михайлович, *Към характеристиката на едно балканско ателие от края на XV – началото на XVI век*, Проблеми на изкуството 4 (2013) 7–13.
- Зборник средњовековних ћириличких повеља и писана I* = *Зборник средњовековних ћириличких повеља и писана Србије, Босне и Дубровника*, Књ. I, 1186–1321, edd. В. Мошин, С. Ђирковић, Д. Синдик, Београд 2001.
- Зековић, Станојевић, *Конзервација* = З. Зековић, Д. Станојевић, *Конзервација и презентација живописа у цркви Св. Саве Освећеној у Будви*, Гласник ДКС 10 (1986) 64–68.

- Зиројевић, *Поседи фрушкогорских манастира* = О. Зиројевић, *Поседи фрушкогорских манастира*, Нови Сад 1992.
- Зиројевић, *Цркве и манастири* = О. Зиројевић, *Цркве и манастири на подручју Пећке патријаршије до 1683. године*, Београд 1984.
- Иванишевић, *Новчарство средњовековне Србије* = В. Иванишевић, *Новчарство средњовековне Србије*, Београд 2001.
- Ивановић, *Најниис младој краља Марка* = М. Ивановић, *Најниис младој краља Марка са цркве св. Недеље у Призрену*, Зограф 2 (1967) 20–21.
- Ивановић, *Црква Преображења у Будисавцима* = М. Ивановић, *Црква Преображења у Будисавцима*, СКМ 1 (1961) 113–144.
- Ивановић, Пајкић, Лазовић, *Три Лонџинове иконе* = М. Ивановић, П. Пајкић, Р. Лазовић, *Три Лонџинове иконе из Велике Хоче*, Гласник Музеја Косова и Метохије 3 (1958) 196–207.
- Ивић, Ђурић, Ђирковић, *Есфијменска икона* = П. Ивић, В. Ј. Ђурић, С. Ђирковић, *Есфијменска икона деснојош Ђурђа*, Београд–Смедерево 1989.
- Ивић, *Историја Срба у Војводини* = А. Ивић, *Историја Срба у Војводини. Од најстаријих времена до оснивања Пољско-јоморичке границе (1703)*, Нови Сад 1929.
- Издавачи, штампарии, преписивачи* = *Издавачи, штампарии, преписивачи*, ed. Н. Р. Синдик, Цетиње 1996.
- Измаилова, *Армянская минијатура* = Т. А. Измаилова, *Армянская минијатура XI века*, Москва 1982.
- Илић, *Црква Богородице у Бисјерици* = Ј. Илић, *Црква Богородице у Бисјерици – Вољавац*, ЗМСЛУ 6 (1970) 203–219.
- Исаевич, *Украјинске книговидання* = Я. Исаевич, *Украјинске книговидання: витоки, розвиток, проблеми*, Львів 2002.
- Историја иконописа* = *Историја иконописа од VI до XX века: извори, традиције, савременост*, Подгорица 2007.
- Историја примењене уметности код Срба I* = *Историја примењене уметности код Срба I. Средњовековна Србија*, Београд 1977.
- Историја српске културе* = *Историја српске културе*, Горњи Милановац – Београд 1996.
- Јовчева, *Јужнославјанската литургијеска книжнина* = М. Јовчева, *Јужнославјанската литургијеска книжнина през XIII век*, ЗРВИ 46 (2009) 351–364.
- Јанковић, *Епископије и митрополије* = М. Јанковић, *Епископије и митрополије српске цркве у средњем веку*, Београд 1985.
- Јанковић, *Епископије Српске цркве* = М. Јанковић, *Епископије Српске цркве 1220. године*, in: *Сава Немањић – свети Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 73–83.
- Јанц, *Исламски елементи* = З. Јанц, *Исламски елементи у српској књижи*, ЗМПУ 5 (1959) 159–170.
- Јанц, *Кожни ивез* = З. Јанц, *Кожни ивез српске ћирилске књије*, Београд 1974.
- Јанц, *Преписивачка школа јоша Јована* = З. Јанц, *Преписивачка школа јоша Јована из Крајкова и њени одјаци у каснијем минијатурном сликарству*, ЗМПУ 15 (1971) 111–127.
- Јерковић, *Палеографска и језичка истраживања* = В. Јерковић, *Палеографска и језичка истраживања о Чајничком јеванђељу*, Нови Сад 1975.
- Јиречек, *Историја Срба* = К. Јиречек, *Историја Срба*, I–II, Београд 1952.
- Јовановић В., *Археолошка истраживања* = В. Јовановић, *Археолошка истраживања средњовековних синоеника и налазишта на Косову*, in: *Зборник Окруилој сивола о научном истраживању Косова*, Београд 1988, 17–66.
- Јовановић В. et al., *Ново Брдо* = В. Јовановић, С. Ђирковић, Е. Зечевић, В. Иванишевић, В. Радић, *Ново Брдо*, Београд 2004.
- Јовановић Т., *Књижевно дело патријарха Пајсеја* = Т. Јовановић, *Књижевно дело патријарха Пајсеја*, Београд 2001.
- Јовановић-Стипчевић, *Служба Акајиској Стефана Дечанској* = Б. Јовановић-Стипчевић, *Служба Акајиској Стефана Дечанској Лонџина Зографа*, АП 12 (1990) 93–127.
- Кадиевић, *Један век изражења националној сивола* = А. Кадиевић, *Један век изражења националној сивола у српској архитектури (средина XIX – средина XX века)*, Београд 2007².
- Казанаки-Лаппа, *Наследие Византии* = М. Казанаки-Лаппа, *Наследие Византии. Коллекција Музеја греческог института византијских и поствизантијских истраживањ у Венецији*, Венеција–Москва 2009.
- Кајмаковић, *Георгије Митрофановић* = З. Кајмаковић, *Георгије Митрофановић*, Сарајево 1977.
- Кајмаковић, *Зидно сликарство у БиХ* = З. Кајмаковић, *Зидно сликарство у Босни и Херцеговини*, Сарајево 1971.
- Кајмаковић, *Козма-Јован* = З. Кајмаковић, *Козма-Јован*, ЗМСЛУ 13 (1977) 99–116.
- Кајмаковић, *Ушницаји старе српске графике* = З. Кајмаковић, *Ушницаји старе српске графике на живојис зографа Василија*, ЗМСЛУ 2 (1966) 233–242.
- Калић, *Десјош Стефан и Византија* = Ј. Калић, *Десјош Стефан и Византија*, ЗРВИ 43 (2006) 31–40.
- Калић, *Кнеиња Марија* = Ј. Калић, *Кнеиња Марија*, Зограф 17 (1986) 21–34.
- Калић, *Срби у јозном средњем веку* = Ј. Калић, *Срби у јозном средњем веку*, Београд 1994.
- Калић, *Српска држава и Охридска архиепископија* = Ј. Калић, *Српска држава и Охридска архиепископија у XII веку*, ЗРВИ 44–1 (2007) 197–208.
- Калић, *Црквене ириликe* = Ј. Калић, *Црквене ириликe у српским земљама до стварања архиепископије 1219. године*, in: *Сава Немањић – свети Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 27–53.
- Калић-Мијужковић, *Београд у средњем веку* = Ј. Калић-Мијужковић, *Београд у средњем веку*, Београд 1967.

- Кандић, Градац = О. Кандић, Градац. *Историја и архитектура манастира*, Београд 2005.
- Кандић, Поповић, Зарић, Манасић Милешева = О. Кандић, С. Поповић, Р. Зарић, Манасић Милешева, Београд 1995.
- Касапова, Марков манасићир = Е. Касапова, *Архитектура на цркви Св. Димитрија – Марков манасићир*, Скопје 2012.
- Касапова, Трескавец = Е. Касапова, *Архитектура на цркви Успенне на Богородица – Трескавец*, Скопје 2009.
- Катанић, Декоративна камена пластика = Н. Катанић, *Декоративна камена пластика моравске школе*, Београд 1988.
- Катић, Посјанац и прошлости манастира св. Петра Коришког = Р. В. Катић, *Посјанац и прошлости хиландарског манастира св. Петра Коришког*, ЗМСЛУ 18 (1982) 133–151.
- Кашанин, Српска књижевности у средњем веку = М. Кашанин, *Српска књижевности у средњем веку*, Београд 1975.
- Кашанин, Српска уметности у Војводини = М. Кашанин, *Српска уметности у Војводини до Велике сеобе*, in: *Војводина I. Од најстаријих времена до Велике сеобе*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 441–454.
- Кемпфер, Прилози истраживању „Пећког лешојиса” = Ф. Кемпфер, *Прилози истраживању „Пећког лешојиса”*. Приказивање континуитета и лешојиса владалаштва у старосрпској историографији, ПКЈИФ 36/1–2 (1970) 67–79.
- Кесић, Живојис цркве Арханђела Михаила у Борчу = С. Кесић, *Живојис цркве Арханђела Михаила у Борчу*, Саопштења 25 (1993) 71–94.
- Кисас, Српски синоници у Солуну = С. Кисас, *Српски средњовековни синоници у Солуну*, Зограф 11 (1980) 29–41.
- Кнежевић, Манастири у нахији Брвеник = Б. Кнежевић, *Манастири у нахији Брвеник по њурским пописима из прве половине XVI века*, ЗМСЛУ 26 (1990) 255–270.
- Кнежевић, Плоча са двојезичним натписом = Б. Кнежевић, *Плоча са двојезичним натписом из 1218. године у Вишовници*, Саопштења 29 (1997) 47–50.
- Кнежевић, Црква у селу Рамаћи = Б. Кнежевић, *Црква у селу Рамаћи*, ЗМСЛУ 4 (1968) 121–166.
- Ковијанић, Стјепчевић, Културни животи старога Кошора = Р. Ковијанић, И. Стјепчевић, *Културни животи старога Кошора (XIV–XVII вијек)*, Цетиње 1957.
- Којић, Манастир Житомилић = Љ. Којић, *Манастир Житомилић*, Сарајево 1983.
- Коматина И., Црква и држава = И. Коматина, *Црква и држава у српским земљама од XI до XIII века*, Београд 2016.
- Коматина П., Византијска титла Констинтина Бодина = П. Коматина, *Византијска титла Констинтина Бодина*, ЗРВИ 48 (2011) 63–78.
- Констинтин Филозоф = Констинтин Филозоф и његов животи Стефана Лазаревића десјоша српског, ed. В. Јагић, Гласник СУД 42 (1875) 223–328.
- Констинтин Филозоф, Житије десјоша Стефана = Констинтин Филозоф, *Житије десјоша Стефана Лазаревића*, ed. Г. Јовановић, Београд 1989.
- Константин Филозоф, Повести о словима, Житије десјоша Стефана = Константин Филозоф, *Повести о словима, Житије десјоша Стефана Лазаревића*, ed. Г. Јовановић, Београд 1989.
- Копривица, Црква Светог Павла у Кошору = Т. Копривица, *Црква Светог Павла у Кошору*, Историјски записи 74/1–2 (2001) 77–98.
- Кораћ, Архитектура Светог Ахилија у Ариљу = В. Кораћ, *Између Зайага и Византије. Архитектура Светог Ахилија у Ариљу*, Саопштења 29 (1997) 65–68.
- Кораћ, Архитектура рашких храмова = В. Кораћ, *Архитектура рашких храмова сахрањених у време првог српског архиепископа*, in: *Манастир Жича. Зборник радова*, ed. Г. Суботић, Краљево 2000, 47–54.
- Кораћ, Градичка школа Поморја = В. Кораћ, *Градичка школа Поморја*, Београд 1965.
- Кораћ, Грачаница = В. Кораћ, *Грачаница. Просјор и облици*, in: *idem, Између Византије и Зайага. Одабране студије о архитектури*, Београд 1987, 99–108.
- Кораћ, Извори моравске архиепископуре = В. Кораћ, *Извори моравске архиепископуре*, in: *idem, Између Византије и Зайага. Одабране студије о архитектури*, Београд 1987, 131–144.
- Кораћ, Између Византије и Зайага = В. Кораћ, *Између Византије и Зайага. Одабране студије о архитектури*, Београд 1987.
- Кораћ, Католичка уметности = В. Кораћ, *Католичка уметности на границама православа*, Зограф 19 (1988) 19–24.
- Кораћ, Маринићи = В. Кораћ, *Маринићи. Остаци раносредњовековног града*, Београд 2001.
- Кораћ, О архитектури = В. Кораћ, *О архитектури познатих храмова у време њокошавана Срба*, ЗРВИ 38 (1999–2000) 173–185.
- Кораћ, Остаци св. Арханђела Михаила = В. Кораћ, *Остаци манастира св. Арханђела Михаила на Превлаци*, Старице 51 (2001) 135–170.
- Кораћ, Придворица = В. Кораћ, *Место Придворице у рашкој архитектури*, Рашка баштина 1 (1975) 33–48.
- Кораћ, Прилози њознавању = В. Кораћ, *Прилози њознавању једнобродних цркава са кувом на дубровачком њодручју*, ЗРВИ 44/1 (2007) 129–143.
- Кораћ, Рад једне скујине мајстора градишља = В. Кораћ, *Рад једне скујине мајстора градишља у Рашкој у XIII веку*, Глас САНУ 334 (1983) 21–35.
- Кораћ, Свети Арханђели = В. Кораћ, *Свети Арханђели, Душанов царски маузолеј*, Глас САНУ 384/10 (1998) 191–201.
- Кораћ, Свети Пантелејмон у Нишу = В. Кораћ, *Свети Пантелејмон у Нишу, задужбина Стефана Немање*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и ѡредање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 163–171.

- Кораћ, Свети Сава и његова рашкој храма** = В. Кораћ, *Свети Сава и његова рашкој храма*, in: *Сава Немањин – свети Сава. Историја и предање*, ed. В. Ђурић, Београд 1979, 231–244.
- Кораћ, Сјоменици** = В. Кораћ, *Сјоменици монументалне српске архиепископуре XIV века у Повардарју*, Београд 2003.
- Кораћ, Сјара црква у Сланкамену** = В. Кораћ, *Сјара црква у Сланкамену и њено место у развоју српске архиепископуре касној средњег века*, ЗМСЛУ 6 (1970) 293–311.
- Кораћ, Сјугеница Хвосјанска** = В. Кораћ, *Сјугеница Хвосјанска*, Београд 1976.
- Кораћ, Црква краља Милутина** = В. Кораћ, *Црква краља Милутина*, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 145–152.
- Кораћ, Црква Св. Луке** = В. Кораћ, *Црква Св. Луке. Сџрукџура, облици, сџил*, in: *Црква Светиј Луке кроз вјекове. Зборник радова*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 63–69.
- Кораћ, Црква Св. Марије** = В. Кораћ, *Црква Св. Марије на Мљешу*, ЗФФ 7/1 (1963) 213–226.
- Кораћ, Ђурић, Цркве с џрислоњеним луковима** = В. Кораћ, В. Ј. Ђурић, *Цркве с џрислоњеним луковима у сјарој Херцеговини и дубровачкој традицијелсџиво, XVI–XVII век*, ЗФФ 8/2 (1964) 561–600.
- Кораћ, Шупут, Архиепископуре византијској светиа** = В. Кораћ, М. Шупут, *Архиепископуре византијској светиа*, Београд 1998.
- Кораћ Д., Светиа Гора** = Д. Кораћ, *Светиа Гора џод српском влашћу (1345–1371)*, ЗРВИ 31 (1992) 1–199.
- Корнаков, Полошки манасџир** = Д. Корнаков, *Полошки манасџир Светиј Гори, Скопје* 2006.
- Коруновски, Димитрова, Византијска Македонија** = С. Коруновски, Е. Димитрова, *Византијска Македонија: историја на умениосџи на Македонија од IX до XV век*, Скопје 2006.
- Костић М., Сликарски занај** = М. Костић, *Сликарски занај код Срба у 18. веку*, Гласник Историског друштва у Новом Саду 3 (1930) 39–49.
- Костић Д., Тајно џисање** = Д. Костић, *Тајно џисање у јужнословенским џириловским сјоменицима*, Глас СКА 92 (1913) 1–62.
- Костюхина, Нововизантијскиј орнамент** = Л. М. Костюхина, *Нововизантијскиј орнамент*, in: *Древнерусское искусство, Рукописная книга II*, edd. В. Н. Лазарев, О. И. Подобедова, С. О. Шмидт, Москва 1974, 265–295.
- Коцић, Оријентализација материјалне кулџуре** = М. Коцић, *Оријентализација материјалне кулџуре на Балкану, Османски џериод XV–XIX век*, Београд 2010.
- Красносельцев, «Толковая служба»** = Н. Ф. Красносельцев, *«Толковая служба» и другие сочинения, относящиеся к объяснению богослужения в Древней Руси до XVIII века (библиографический обзор)*, Православный собеседник 2 (1878) 3–43.
- Кривокапић, Иконе и иконосџаси у цркви Светиј Луке у Коџору** = М. Кривокапић, *Историја икона и иконосџаса у цркви Светиј Луке у Коџору*, in: *Црква Светиј Луке кроз вјекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 207–219.
- Крсмановић, Актџ џроџа Герасима** = Б. Крсмановић, *Актџ џроџа Герасима о усџууању Хиландара Срџима*, in: *ПЕРИВОЛОС. Зборник у часџи Мирјане Живоџиновић I*, edd. Д. Џелебџић, Б. Миљковић, Београд 2015, 101–112.
- Крсмановић, Оснивање словенских манасџира** = Б. Крсмановић, *Оснивање словенских манасџира на Светиј Гори Аџонској – сличносџи и разлике*, in: *Осма казивања о Светиј Гори*, edd. А. Фотић, З. Ракић, Београд 2013, 51–75.
- Крсмановић, Радошевић, Леџендарне џенеалоџије** = Б. Крсмановић, Н. Радошевић, *Леџендарне џенеалоџије византијских царева и њихових џородица*, ЗРВИ 41 (2004) 71–98.
- Кукијарис, Предсџаве џроџара** = С. Кукијарис, *Предсџаве џроџара у џосџивизантијском сликарсџиву*, ЗМСЛУ 32–33 (2003) 159–170.
- Кулић, Манасџир Раковац** = Б. Кулић, *Манасџир Раковац*, Београд – Нови Сад 1999.
- Кулић, Срећков, Манасџири Фрушке Горе** = Б. Кулић, Н. Срећков, *Манасџири Фрушке Горе*, Нови Сад 1994².
- Кульбакин, Хиландарские листки** = С. М. Кульбакин, *Памятники старославянского языка, Том I, Выпуск I: Хиландарские листки. Отрывок кирилловской письменности XI-го века*, Санкт-Петербург 1900.
- Кучековић, Лоза српских владара и архиепископуре** = А. Кучековић, *Лоза српских владара и архиепископуре у цркви манасџира Ораховице у Славонији*, ЗНМ 18/2 (2007) 95–116.
- Кучековић, Манасџир Ораховица** = А. Кучековић, *Манасџир Ораховица у Славонији*, Загреб 2007.
- Лавровъ, Палеографическое обозрение** = П. А. Лавровъ, *Палеографическое обозрение кирилловского письма*, in: *Энциклопедия славянской филологии IV-1*, ed. И. В. Ягич, Петроградъ 1914.
- Лазић, Збирка сџарих џџамџаних књџиа** = М. Лазић, *Збирка сџарих џџамџаних књџиа Народне дџблиоџеке Срџије: обнова и развој након 1941. џодине*, АП 37 (2015) 157–216.
- Лазић, Издања џеџињске џџамџарије** = М. Лазић, *Издања џеџињске џџамџарије: између џтрадиције и иновације, функције и форме*, in: *Између џтрадиције и иновације: 520 џодина од џрве џирилске књџије џџамџане на српскословенском језику. Каџало џ изложбе*, Београд 2014, 25–37.
- Лазић, Између џаџџриоџизма, џобожносџи и џрџовине** = М. Лазић, *Између џаџџриоџизма, џобожносџи и џрџовине: моџиви издавачке делатносџи Божидара Вуковића*, АП 35 (2013) 49–101.
- Лалошевић, Црква св. Николе Морнара** = И. Лалошевић, *Црква св. Николе Морнара у Коџору*, Гласник Поморског музеја у Котору 33–34 (1985–1986) 91–97.
- Лексикон српскословенској џџамџарсџива** = *Лексикон српскословенској џџамџарсџива* (М. Пешикан), in: *Пеџ векова српској џџамџарсџива (1494–1994). Раздобље српскословенске*

- шћамје: XV–XVII в.*, edd. М. Пешикан, К. Мано-Зиси, М. Ковачевић, Београд – Нови Сад 1994, 71–218.
- Леонид, архимандрит, *Словено-српска књижница* = Леонид, архимандрит, *Словено-српска књижница на св. Гори Аџионској у манастиру Хиландару и св. Павлу*, ГСУД 44 (1877) 231–304.
- Лома, *Рани слојеви хришћанских ѿојонима* = А. Лома, *Рани слојеви хришћанских ѿојонима на старосрпском тѿлу*, Ономатолошки прилози 11 (1990) 1–18.
- Лома, *Суѿелица* = А. Лома, *Суѿелица – Тојономастѿички тѿраови латинској хришћанству у унутрашњости преднемањихке Србије*, ИГ 1–2 (1987) 7–28.
- Луковић, *Заједничка тѿраница обласѿи Косача и обласѿи Бранковића* = М. Луковић, *Заједничка тѿраница обласѿи Косача и обласѿи Бранковића јужно од реке Таре*, *Balkanica* 35 (2004) 91–158.
- Љеѿојис ѿоја Дукљанина = Љеѿојис ѿоја Дукљанина, ed. С. Мијушковић, Београд 1988.
- Љубинковић М., *Бојени дрворез* = М. Љубинковић, *Бојени дрворез у књиамашћамјарије Божидара Вуковића*, ЗМПУ 11 (1967) 25–29.
- Љубинковић М., *Црква Свеѿе Недеље* = М. Љубинковић, *Црква Свеѿе Недеље над клисуром Треске и ѿроблем ѿеној даѿовања*, ЗСК 2 (1952) 95–106.
- Љубинковић Р., *Исѿосница Пеѿра Коришкој* = Р. Љубинковић, *Исѿосница Пеѿра Коришкој, исѿорија и живојис*, Старинар, н. с., 7–8 (1958) 93–112.
- Мавродинова, *Земенска црква* = Л. Мавродинова, *Земенска црква*, Софија 1980.
- Магловски, *Белошева ојашћја* = Ј. Магловски, *Белошева ојашћја архиѿакона Сѿефана – рефужум Домбо и Баносѿор*, in: *Визанѿијски свѿи на Балкану I*, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 77–95.
- Магловски, *Врзино коло* = Ј. Магловски, *Врзино коло – моѿив сѿуденичке ѿласѿике. Од мѿафоре ка моделу*, ЗРВИ 37 (1998) 55–74.
- Магловски, *Дечанска скулѿиура* = Ј. Магловски, *Дечанска скулѿиура – ѿрограм и смисао*, in: *Дечани и визанѿијска уметности средином XIV века*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1989, 193–223.
- Магловски, *Омча и сѿона* = Ј. Магловски, *Омча и сѿона. Ка сѿрукѿури моравских ѿрејлѿа*, ЗРВИ 43 (2006) 255–280.
- Магловски, *Симболика кринова* = Ј. Магловски, *Симболика кринова на тѿробу монахиње Јеѿимије*, Саопштења 26 (1994) 151–156.
- Мадас, Гајић, *Надѿродне ѿлоче и тѿробови кѿишћора* = Д. Мадас, А. Гајић, *Надѿродне ѿлоче и тѿробови кѿишћора цркве Бѿородице Пречисте у комплексу Ждрела у Горњачкој Клисурси*, Саопштења 15 (1983) 221–242.
- Максимовић Ј., *Визанѿијски и оријентални елементи* = Ј. Максимовић, *Визанѿијски и оријентални елементи у декорацији моравске школе*, ЗФФ 8/1 (1964) 375–383.
- Максимовић Ј., *Илуминација деоѿрадској ѿаримејника* = Ј. Максимовић, *Илуминација деоѿрадској ѿаримејника*, ЗМСЛУ 16 (1980) 1–12.
- Максимовић Ј., *Илустѿрације Млеѿачкој зборника* = Ј. Максимовић, *Илустѿрације Млеѿачкој зборника и ѿроблем минијашћура у средњовековној Босни*, ИГ 1–2 (1958) 117–130.
- Максимовић Ј., *Коѿорски цибориј* = Ј. Максимовић, *Коѿорски цибориј из XIV века и камена ѿласѿика суседних обласѿи*, Београд 1961.
- Максимовић Ј., *Моравска скулѿиура* = Ј. Максимовић, *Моравска скулѿиура*, in: *Моравска школа и ѿено доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 181–190.
- Максимовић Ј., *Скулѿиура* = Ј. Максимовић, *Скулѿиура*, in: М. Кашанин et al., *Манастир Сѿуденица*, Београд 1986, 97–133.
- Максимовић Ј., *Сликарство минијашћура* = Ј. Максимовић, *Сликарство минијашћура у средњовековној Босни*, ЗРВИ 17 (1976) 175–188.
- Максимовић Ј., *Српска средњовековна скулѿиура* = Ј. Максимовић, *Српска средњовековна скулѿиура*, Нови Сад 1971.
- Максимовић Ј., *Српске средњовековне минијашћуре* = Ј. Максимовић, *Српске средњовековне минијашћуре*, Београд 1983.
- Максимовић Ј., *Сѿудије о Мирослављевом јеванђељу III* = Ј. Максимовић, *Сѿудије о Мирослављевом јеванђељу III. Ликови јеванђељиста у Мирослављевом јеванђељу*, ЗМСЛУ 8 (1972) 39–50.
- Максимовић Ј., *Уметности у доба Босанске средњовековне државе* = Ј. Максимовић, *Уметности у доба Босанске средњовековне државе*, Зборник за историју БиХ 2 (1997) 35–72.
- Максимовић Љ., *Визанѿија као изазов* = Љ. Максимовић, *Визанѿија као изазов*, Глас САНУ 414, Одељење историјских наука, књ. 15 (2010) 145–160.
- Максимовић Љ., *Визанѿијска владарска идеологија* = Љ. Максимовић, *Визанѿијска владарска идеологија и мѿоде владавине у случају Србије. Прилој разумевању визанѿијској Комонвелѿа*, in: idem, *Визанѿијски свѿи и Срби*, Београд 2008, 159–177.
- Максимовић Љ., *Владарска идеологија* = Љ. Максимовић, *Владарска идеологија у српској држави и ѿодизање Сѿуденице*, in: idem, *Визанѿијски свѿи и Срби*, Београд 2008, 113–131.
- Максимовић Љ., *Грци и Романија* = Љ. Максимовић, *Грци и Романија у српској владарској ѿишћули*, ЗРВИ 12 (1970) 61–78 (= idem, *Визанѿијски свѿи и Срби*, Београд 2008, 95–111).
- Максимовић Љ., *Македонија* = Љ. Максимовић, *Македонија у ѿолишћици средњовековне Србије*, Глас САНУ 404, Одељење историјских наука, књ. 13 (2006) 29–50.
- Максимовић Љ., *О ѿодини ѿреноса Немањиних мошћију* = Љ. Максимовић, *О ѿодини ѿреноса Немањиних мошћију у Србију*, ЗРВИ 24–25 (1986) 437–442.
- Максимовић Љ., *Покршћавање Срба и Хрваѿа* = Љ. Максимовић, *Покршћавање Срба и Хрваѿа*, ЗРВИ 35 (1996) 155–174.

- Максимовић Љ., *Србија и методи управљања Царством* = Љ. Максимовић, *Србија и методи управљања Царством у XII веку*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и предање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 55–64.
- Максимовић Љ., *Српска царска палисуда* = Љ. Максимовић, *Српска царска палисуда*, Глас САНУ 384, Одељење историјских наука, књ. 10 (1998) 173–196 (= idem, *Византијски свети и Срби*, Београд 2008, 133–149).
- Максимовић Љ., *Хиландар* = Љ. Максимовић, *Хиландар и српска владарска идеологија*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни животи, књижевности, уметности и архитектура*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 9–16.
- Максимовић Љ., *Царство Стефана Душана* = Љ. Максимовић, *Царство Стефана Душана: џенеза и карактер*, in: idem, *Византијски свети и Срби*, Београд 2008, 191–206.
- Манастир Хиландар* = *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998.
- Мандић, *Откривање и конзервација* = С. Мандић, *Откривање и конзервација фресака у Свуденици*, Саопштења 1 (1956) 39–41.
- Мандић, *Розетиа на Ресави* = С. Мандић, *Розетиа на Ресави. Плетеније словеса о Раваници и Манасији*, Крушевац 1986.
- Мано-Зиси, *Анајности Јован* = К. Мано-Зиси, *Анајности Јован*, хиландарски писар друге џоловине XIV века, in: *Проучавање средњовековних јужнословенских рукописа*, ed. П. Ивић, Београд 1995, 231–243.
- Мано-Зиси, *Графика јоржданских књија* = К. Мано-Зиси, *Графика јоржданских књија*, in: *Јоржданска шћамјарија 1519–1523*, Београд – Источно Сарајево 2008, 287–308.
- Мано-Зиси, *Зборници за јућинике* = К. Мано-Зиси, *Зборници за јућинике Божидара Вуковића у свейлу сачуваних јримерака*, in: *Шћамјарска и књижевна дјеланности Божидара Вуковића Подјоричанина*, ed. Ј. М. Миловић, Титоград 1986, 151–171.
- Мано-Зиси, *Један шћий византијске орнаментике* = К. Мано-Зиси, *Један шћий византијске орнаментике у српским рукописима 14. века*, Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски” – Център за славјано-византијски проучвания „Иван Дуйчев” 96/15 (2006) 353–360.
- Мано-Зиси, *Перјаментини одломак* = К. Мано-Зиси, *Перјаментини одломак Зборника за јућинике Вићенца Вуковића из 1560. јодине*, in: *Црнојевића шћамјарија и старо шћамјарство*, ed. Ј. М. Миловић, Подгорица 1994, 57–66.
- Мано-Зиси, *Писар монах Јаков* = К. Мано-Зиси, *Писар монах Јаков и њејови сарадници у хиландарском скрийторијуму (јрећа четвјртина XIV века)*, ХЗ 11 (2004) 227–246.
- Мано-Зиси, *Први шћамјани српски дуквар* = К. Мано-Зиси, *Први шћамјани српски дуквар из 1597. јодине*, in: *Буквари и дукварска настјава код Срба*, ed. Б. Јордановић, Београд 2010, 13–25.
- Мано-Зиси, *Рукописне књије* = К. Мано-Зиси, *Рукописне књије цркве Св. Николе у Засћују*, in: *Скрийторији и манастирске бидлиотеке у Црној Гори*, Цетиње 1989, 181–202.
- Мано-Зиси, *Хиландарски писари* = К. Мано-Зиси, *Хиландарски писари књија из времена српској царства*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни животи, књижевности, уметности и архитектура*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 387–397.
- Маринковић, *Јужнословенски роман о Троји* = Р. Маринковић, *Јужнословенски роман о Троји*, *Анали Филолошког факултета* 1 (1961) 9–66.
- Маринковић, *Александрида* = Р. Маринковић, *Српска Александрида. Историја основној шексиа*, Београд 1969.
- Марјановић-Вујовић, *Крстојови од VI до XII века* = Г. Марјановић-Вујовић, *Крстојови од VI до XII века из збирке Народной музеја*, Београд 1987.
- Марјановић-Душанић, *Rex itago Dei* = С. Марјановић-Душанић, *Rex itago Dei: о српској јреради Ајајшћивој владарској ојдегала*, in: *Трећа јујословенска конференција византиолога*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 135–148.
- Марјановић-Душанић, *Владарска идеологија* = С. Марјановић-Душанић, *Владарска идеологија Немањића. Дидломашћичка сћудија*, Београд 1997.
- Марјановић-Душанић, *Владарске инсијније* = С. Марјановић-Душанић, *Владарске инсијније и државна симболика у Србији од XIII до XV века*, Београд 1994.
- Марјановић-Душанић, *Владарски знаци Стефана Немање* = С. Марјановић-Душанић, *Владарски знаци Стефана Немање*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и предање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 80–84.
- Марјановић-Душанић, *Династија и свейности* = С. Марјановић-Душанић, *Династија и свейности у доба јородице Лазаревић: сћари узори и нови модели*, ЗРВИ 43 (2006) 77–95.
- Марјановић-Душанић, *Елементии царској јројрама* = С. Марјановић-Душанић, *Елементии царској јројрама у Душановој јовельи уз Законик*, ПКЈИФ 65–66 (1999–2000) 3–20.
- Марјановић-Душанић, *Краљево шћело у српској хајојрафији* = С. Марјановић-Душанић, *Краљево шћело у српској хајојрафији и настјанак концевјшћа нејобедивој јунака*, ЗРВИ 50/2 (2013) 693–704.
- Марјановић-Душанић, *Молишће свейших Симеона и Саве* = С. Марјановић-Душанић, *Молишће свейших Симеона и Саве у владарском јројраму краља Милушћина*, ЗРВИ 41 (2004) 235–250.
- Марјановић-Душанић, *Нови Констјантин* = С. Марјановић-Душанић, *Нови Констјантин у српској јисаној јтрадицији средњеј века*, in: *Констјантин Велики у византијској и српској јтрадицији*, ed. Љ. Максимовић, Београд 2014, 81–98.
- Марјановић-Душанић, *О јишћану аушћеншћичности* = С. Марјановић-Душанић, *О јишћану аушћеншћичности јовельи мрачкој комјлекса*, ССА 3 (2004) 153–168.

- Марјановић-Душанић, *Свети краљ* = С. Марјановић-Душанић, *Свети краљ. Култ Стефана Дечанског*, Београд 2007.
- Марјановић-Душанић, *Свод српских светих* = С. Марјановић-Душанић, *Свод српских светих у време краља Милутина: династички култови*, in: *Манастир Студеница, 700 година Краљеве цркве* (in press).
- Марковић В., *Православно монаштво и манастири* = В. Марковић, *Православно монаштво и манастири у средњовековној Србији*, Сремски Карловци 1920 (2002²).
- Марковић М., *Култ и иконографија светіој Евстајији Солунској* = М. Марковић, *Култ и иконографија светіој Евстајији Солунској у средњем веку*, Ниш и Византија 8 (2010) 283–294.
- Марковић М., *О ктиторском најпису* = М. Марковић, *О ктиторском најпису кнеза Мирослава у цркви Светіој Петра на Лиму*, Зограф 36 (2012) 21–46.
- Марковић М., *О иконографији светих райника* = М. Марковић, *О иконографији светих райника у источнохришћанској уметности и о њиховим свјетилима у Дечанима*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 567–630.
- Марковић М., *О ктиторском најпису кнеза Мирослава* = М. Марковић, *О ктиторском најпису кнеза Мирослава у цркви Светіој Петра на Лиму*, Зограф 36 (2012) 21–40.
- Марковић М., *О најстаријим иконама из Марковој манастира (I)* = М. Марковић, *Значаја о најстаријим иконама из Марковој манастира (I), Пишање ктиторства царице Јелене Драга и најпис на иконостасу светіој Димитрији*, Зограф 37 (2013) 147–167.
- Марковић М., *О њиховим свјетилима Саве Српској* = М. Марковић, *О њиховим свјетилима Саве Српској у Вайодеу, с њиховим освјетом на фреску у њараклису Светіој Димитрији*, in: *ПЕРИВОЛОС. Зборник у часті Мирјане Живојиновић II*, edd. Б. Миљковић, Д. Целебдић, Београд 2015, 397–408.
- Марковић М., *Појединачне фигури* = М. Марковић, *Појединачне фигури светилима у наосу и њараклису*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 243–263.
- Марковић М., *Прво њиховање светіој Саве* = М. Марковић, *Прво њиховање светіој Саве у Палестину и његов значај за српску средњовековну уметност*, Београд 2009.
- Марковић М., *Прводивни живопис* = М. Марковић, *Прводивни живопис главне манастирске цркве*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 228–236.
- Марковић М., *Прилој њиховању ушницаја канона Велике судбије* = М. Марковић, *Прилој њиховању ушницаја канона Велике судбије на иконографију средњовековној сликарству*, ЗРВИ 37 (1998) 167–179.
- Марковић М., *Прилози за историју Светіој Никији* = М. Марковић, *Прилози за историју Светіој Никији код скопља. Основање манастира – Милутинова обнова – хиландарски мейох*, ХЗ 11 (2004) 63–132.
- Марковић М., *Свети Никија* = М. Марковић, *Свети Никија код Скопља. Задужбина краља Милутина*, Београд 2015.
- Марковић М., *Свети райници из Ресаве* = М. Марковић, *Свети райници из Ресаве. Иконографска анализа*, in: *Манастир Ресави. Историја и уметности*, ed. В. Ј. Ђурић, Деспотовац 1995, 191–217.
- Марковић, Хостетер, *Прилој хронологији* = М. Марковић, В. Т. Хостетер, *Прилој хронологији њиховања и осликовања хиландарској кайоликона*, ХЗ 10 (1998) 201–220.
- Марковић О., *Осијаци манастира Петра Коришкој* = О. Марковић, *Осијаци манастира Петра Коришкој*, СКМ 4–5 (1968–1971) 409–420.
- Марковић О., *Прилој њиховању архиепископије* = О. Марковић, *Прилој њиховању архиепископије манастира Сојоћани*, Саопштења 8 (1969) 93–99.
- Матић В., *Архиепископија фрушкогорских манастира* = В. Матић, *Архиепископија фрушкогорских манастира. Касносредњовековне црквене њиховине*, Нови Сад 1984.
- Матић В., *Српски Ковин* = В. Матић, *Српски Ковин њиховини манастир*, Нови Сад 2009.
- Матић В., *Црква Светіој Луке у Куинову* = В. Матић, *Црква Светіој Луке у Куинову*, Грађа за проучавање споменика културе Војводине 10 (1981) 41–48.
- Матић М., *О иконама из Драјчића* = М. Матић, *О иконама из Драјчића*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 97–114.
- Матић С., *Опис рукописа* = С. Матић, *Опис рукописа Народне библиотеке*, Београд 1952.
- Маџан, *Охридски икони* = Ј. Маџан, *Охридски икони*, Културно наследство 1 (1959) 61–84.
- Машнић, *Црква Ваведена у Поречком Здуњу* = М. Машнић, *Прелиминарна сазнања о сеоској цркви Ваведене Бојородичино у Поречком Здуњу – о једном неизомјаном средњовековном споменику*, Ниш и Византија 1 (2003) 249–261.
- Медаковић, *Графика српских шћамјаних књија* = Д. Медаковић, *Графика српских шћамјаних књија XV–XVII века*, Београд 1958.
- Медаковић, *Дунавски њихови српске културе* = Д. Медаковић, *Дунавски њихови српске културе XVIII века*, in: *idem*, *Пушеви српској барока*, Београд 1971, 35–47.
- Медаковић, *Манастир Савина* = Д. Медаковић, *Манастир Савина. Велика црква, ризница, рукописи*, Београд 1978.
- Медаковић, *Национална историја Срба* = Д. Медаковић, *Национална историја Срба у свјетлости црквене историје новије доба*, in: *idem*, *Пушеви српској барока*, Београд 1971, 71–84.
- Медаковић, *О српској уметности* = Д. Медаковић, *О српској уметности у областима Сјаре Славоније и Хрвајске*, in: *idem*, *Пушеви српској барока*, Београд 1971, 227–245.
- Медаковић, *Ризница манастира Милешеве* = Д. Медаковић, *Ризница манастира Милешеве. Прилој реконструкцији*, in: *Милешева у историји српској народа*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1987, 221–230.

- Медаковић, *Српска уметности у XVIII веку* = Д. Медаковић, *Српска уметности у XVIII веку*, Београд 1986.
- Медаковић, *Српски ирејород* = Д. Медаковић, *Српски ирејород у 18. веку и средњовековна баштина*, in: idem, *Доба барока*, Београд 1988, 93–106.
- Мијовић, *О иконама* = П. Мијовић, *О иконама с иорирейи-ма Томе Прељубовића и Марије Палеологове*, ЗМСЛУ 2 (1966) 185–194.
- Милановић, *Јеванђељске сцене* = В. Милановић, *Јеванђељске сцене у ирирайи милешевске цркве. Прилој реконструкцији и тумачењу ирводийној ироирама*, Зограф 37 (2013) 107–132.
- Милановић, *Кулиј и иконоирафија свејој Луке* = В. Милановић, *Кулиј и иконоирафија свејој Луке у иравослављу до средине века*, in: *Црква Свејој Луке кроз вјекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 73–105.
- Милин, *О српском калуђеру Никодиму* = Ж. Милин, *О српском калуђеру Никодиму и о његовом рукојисном четворојеванђељу ирејисаном 1404–1405. у манасиру Водица у румунској земљи, Темишварски зборник 3 (2002) 151–155.*
- Миловић, *Двије-ири ријечи о зашијиним знаковима* = Ј. М. Миловић, *Двије-ири ријечи о зашијиним знаковима на нашим сјарим књијама*, in: *Црнојевића шјамјарија и сјаро шјамјарсјиво*, ed. Ј. М. Миловић, Подгорица 1994, 123–126.
- Милошевић, *Уметности у средњовековној Србији* = Д. Милошевић, *Уметности у средњовековној Србији од XII до XVII века*, Београд 1980.
- Милошевић, *Фреске у кошорској катедрали* = М. Милошевић, *Фреске у кошорској катедрали*, Зограф 1 (1966) 34.
- Милошевић, *Ђурић, Црква Св. Прокојија* = Г. Милошевић, С. Ђурић, *Црква Св. Прокојија у Прокуљу – резултати истраживачких радова у 1987. години*, Старинар 38 (1987) 83–109.
- Милтојевић, *Српска историографија о унијаћењу Срба* = М. Милтојевић, *Српска историографија о унијаћењу Срба у седамнаестом веку*, in: *Историографија и савремено друштво*, ed. Б. Димитријевић, Ниш 2014, 220–230.
- Миљковић, *Жијија свејој Саве* = Б. Миљковић, *Жијија свејој Саве као извори за историју средњовековне уметности*, Београд 2008.
- Миљковић, *Немањићи и Свеји Никола у Барију* = Б. Миљковић, *Немањићи и Свеји Никола у Барију*, ЗРВИ 44/1 (2007) 275–294.
- Миљковић, *Сликарсјиво зајадној улаза* = Б. Миљковић, *Сликарсјиво зајадној улаза у манасиру Сјуденицу из 1208/9. године*, in: *Трећа југословенска конференција византолога*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 183–187.
- Миљковић, *Хиландарска икона* = Б. Миљковић, *Хиландарска икона српској цара Сјефана*, ЗРВИ 43 (2006) 328–330.
- Миљковић, *Хиландарски иумански шјай* = Б. Миљковић, *Хиландарски иумански шјай*, in: ПЕРИВОЛОС. Зборник у частј Мирјане Живојиновић I, edd. Б. Миљковић, Д. Целебцић, Београд 2015, 127–137.
- Миљковић, *Хиландарски Часни крсј и сјара манасирска сјаврошека*, ЗРВИ 38 (1999–2000) 287–297.
- Миљковић-Бојанић, *Крај владавине Косача* = Е. Миљковић-Бојанић, *Крај владавине Косача и ирве јодине османске властју у Херцејовини*, in: *Српска ироза данас. Косаче – оснивачи Херцејовине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 291–307.
- Миљковић-Пепек, *Прилој ироучавању цркве Св. Николе* = П. Миљковић-Пепек, *Прилој ироучавању цркве Св. Николе у Тишовом Велесу*, ЗМСЛУ 15 (1979) 265–276.
- Минчев, *Свејојорскиј ирејис* = Г. Минчев, *Свејојорскиј ирејис на Черковнојо сказание*, in: *Święta Góra Athos w kulturze Europy, Europa w kulturze Athosu*, ed. М. Kuczyńskiej, Gniezno 2009, 52–56.
- Мирковић, *Дејзис* = Л. Мирковић, *Дејзис крушедолској иконосјаса*, Старинар, н. с., 3–4 (1952–1953) 93–106.
- Мирковић, *Руденица* = Л. Мирковић, *Руденица*, ПКЈИФ 11 (1931) 83–112.
- Мирковић, *Рукојисни иијици* = Л. Мирковић, *Рукојисни иијици српскословенске рецензије*, Богословље 4/1–2 (1960) 3–15.
- Мирковић, *Сјарине* = Л. Мирковић, *Сјарине фрушкојорских манасира*, Београд 1931.
- Мирковић, *Црква у сјаром Сланкамену* = Л. Мирковић, *Црква у сјаром Сланкамену*, Зборник Матице српске за друштвене науке 11 (1955) 117–136.
- Мирковић, *Црквени уметнички вез* = Л. Мирковић, *Црквени уметнички вез*, Београд 1940.
- Мирковић, *Шја значи мраморни сјуб?* = Л. Мирковић, *Шја значи мраморни сјуб иодијнуј на месју Косовске бијке и шја каже најиис на овом сјубу?*, in: idem, *Иконографске сјудије*, Нови Сад 1974, 297–315.
- Митровић, *Почеци српске лијурјиске ирадиције* = М. Митровић, *Почеци српске лијурјиске ирадиције*, Видослов 46 (2009) 121–134.
- Михаиловић, *Ковачевић, Нова Павлица* = М. Михаиловић, М. Ковачевић, *Нова Павлица*, Београд 1989.
- Михаиловић, *Црква Свејој Пејра* = Р. Михаиловић, *Црква свејој Пејра код Новој Пазара*, Новопазарски зборник 10 (1986) 67–100.
- Михаљчић, *Владарске иијуле* = Р. Михаљчић, *Владарске иијуле обласних јосјодара: ирилој владарској идеолојији у сјаријој српској ирошлости*, Београд 2001.
- Михаљчић, *Лазар Хребелановић* = Р. Михаљчић, *Лазар Хребелановић. Историја, кулиј, иредање*, Београд 1989².
- Михаљчић, *Крај Српској царсјива* = Р. Михаљчић, *Крај Српској царсјива*, Београд 1989².

- Мишић, Косаче** = С. Мишић, *Косаче – јосјода Хумска*, in: *Српска проза данас. Косаче – оснивачи Херцеговине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 342–350.
- Мишић, Хумска земља** = С. Мишић, *Хумска земља у средњем веку*, Београд 1996.
- Мишић, Суботин-Голубовић, Светоарханђеловска хрисовуља** = С. Мишић, Т. Суботин-Голубовић, *Светоарханђеловска хрисовуља*, Београд 2003.
- Младеновић, Повеле и писма десјоџа Стефана** = А. Младеновић, *Повеле и писма десјоџа Стефана Лазаревића*, Београд 2007.
- Младеновић, Повеле кнеза Лазара** = А. Младеновић, *Повеле кнеза Лазара*, Београд 2003.
- Мојсовска, Св. Никола Чудотворец** = Л. Мојсовска, *Црква Св. Никола Чудотворец*, Охрид 2009.
- Моле, Минијатуре** = В. Моле, *Минијатуре једној српској рукопису из јод. 1649. са Шестодневом бр. ексарха Јоана и Топографијом Козме Индиќојлова*, Споменик СКА 44 (1922) 40–87.
- Момировић, Манастир Грјетије** = П. Момировић, *Манастир Грјетије*, Нови Сад 1969.
- Момировић, Силоаново четворорјеванђеље** = П. Момировић, *Силоаново рукописно четворорјеванђеље*, Рашка баштина 2 (1980) 99–108.
- Монахиња Јефимија** = Монахиња Јефимија, *Књижевни радови*, ed. Ђ. Трифуновић, Крушевац 1983.
- Моршакова, Десница святого царя Константина** = Е. А. Моршакова, *Ковчег для десницы святого царя Константина*, in: *Христианские реликвии в московском Кремле*, ed. А. М. Лидов, Москва 2000, 126–128.
- Мошин, Орнаментика** = В. Мошин, *Орнаментика неовизантијској и балканској стили*, Годишњак Балканолошког института 1 (1957) 295–351.
- Мошин, Крст царице Јелене** = В. Мошин, *Крст царице Јелене, кћери кнеза Драгаша*, Уметнички преглед 1 (1937–1938) 136–137.
- Мошин, Ђирилски рукописи** = В. Мошин, *Ђирилски рукописи у Повијесном музеју Хрватске. Койићарева збирка и Цојсов ћирилски одломак у Љубљани*, Београд 1971.
- Мошин, Пурковић, Хиландарски ијумани** = В. А. Мошин, М. А. Пурковић, *Хиландарски ијумани средњеј века*, Београд 1999².
- Мрђеновић, Топаловић, Радосављевић, Мирослављево јеванђеље** = Д. Мрђеновић, В. Топаловић, В. Радосављевић, *Мирослављево јеванђеље. Историјат и коментари*, Београд 2002.
- Невострујев, Три молишве** = К. Невострујев, *Три молишве*, ГСУД 22 (1867) 360–370.
- Недељковић, Судбина несталих средњовековних рукопису** = Ј. Недељковић, *Судбина несталих средњовековних рукопису Народне библиотеке у Београду јосле Првој светској рати*, in: *Пути књија 1914/1915–2015: судбина српских средњовековних рукопису Народне библиотеке несталих у Великом рату*. Кашалој изложбе, Београд 2015.
- Недомачки, Манастир арханђела** = В. Недомачки, *Манастир арханђела Михаила и Гаврила у Јерусалиму – задужбина краља Милутина*, ЗЛУМС 16 (1980) 25–69.
- Недомачки, О српским рукописима** = В. Недомачки, *О српским рукописима у библиотеци Грчке православној патријаршије у Јерусалиму*, АП 2 (1980) 71–98.
- Немировски, Почеци штамјарства у Црној Гори** = Е. Љ. Немировски, *Почеци штамјарства у Црној Гори (1492–1496)*, Цетиње 1996.
- Немировски, Прва и друја штамјарија** = Е. Љ. Немировски, *Прва и друја штамјарија манастира Милешеве*, Милешевски записи 2 (1997) 123–175.
- Немировски, Штамјарија манастира Рујно** = Е. Љ. Немировски, *Штамјарија манастира Рујно*, Библиографски вјесник 24/2–3 (1995) 165–179.
- Немировский, К истории открытия** = Е. Немировский, *К истории открытия и первичного изучения глаголического Маринского четвероевангелия*, Slovo 47–49 (1997–1999) 33–56.
- Ненадовић, Бојородица Љевишка** = С. М. Ненадовић, *Бојородица Љевишка. Њен јосјанак и њено место у архиепископији Милутиновој времена*, Београд 1963.
- Ненадовић, Душанова задужбина** = С. Ненадовић, *Душанова задужбина манастира Светих Арханђела код Призрена*, Београд 1967.
- Нешковић, Ђурђеви Сјујови** = Ј. Нешковић, *Ђурђеви Сјујови у Сјаром Расу. Постјанак архиепископије цркве Св. Ђорђа и сиварање рашкој тјија сјоменика у архиепископији средњовековне Србије*, Краљево 1984.
- Нешковић, Нека ојворена ијијања** = Ј. Нешковић, *Нека ојворена ијијања о црквеном традицијелству у доба Стефана Немање*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и јредање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 200–206.
- Нешковић, Црква св. Ђорђа у Тишограду** = Ј. Нешковић, *Црква св. Ђорђа у Тишограду. Резултати истраживања*, Старине Црне Горе 3–4 (1965–1966) 113–123.
- Николајевић, Минијатура Блајовести** = И. Николајевић, *Минијатура Блајовести у Хваловом зборнику*, Зограф 7 (1976–1977) 75–77.
- Николић, О дајовању живојиса** = Р. Николић, *О дајовању живојиса у кайелама Св. Николе и Св. Ђорђа у Сојоћанима*, Саопштења 9 (1970) 63–72.
- Новаковић, Десјој Ђурађ Бранковић** = С. Новаковић, *Десјој Ђурађ Бранковић и ојравка Цариградској града 1448. јодине*, Глас СКА 22 (1890) 1–12.
- Оболенски, Византијски комонвелт** = Д. Оболенски, *Византијски комонвелт*, Београд 1996.
- Ојис рукопису манастира Дечани** = Ојис ћирилских рукописних књија манастира Високи Дечани I, ed. Н. Р. Синдик, Београд 2011.

- Орбин, *Краљевство Словена* = М. Орбин, *Краљевство Словена*, ed. С. Ђирковић, Београд 2006².
- Острогорски, *О стјрајторској служби владара* = Г. Острогорски, *О стјрајторској служби владара у византијско-словенском свейу*, in: *Сабрана дела Г. Осјројторској V*, Београд 1970, 330–352.
- Павковић, *Слава* = Н. Ф. Павковић, *Слава или Крсно име код Срба*, Гласник Етнографског института 63/1 (2015) 123–145.
- Павловић Д., *Бојородичин циклус* = Д. Павловић, *Бојородичин циклус у Благовешћенској цркви манастира Градца*, Зограф 33 (2009) 75–92.
- Павловић Д., *Зидно сликарство градачкој кайоликона* = Д. Павловић, *Зидно сликарство градачкој кайоликона. Попис фресака и зајажанја о појединим иројрамским особеностима*, Зограф 36 (2012) 89–108.
- Павловић Д., *Кулї и иконојрафија Четрдесеторице севастијских мученика* = Д. Павловић, *Кулї и иконојрафија Четрдесеторице севастијских мученика у Србији XIII века*, Ниш и Византија 7 (2009) 293–305.
- Павловић Д., *О једном особеном моделу* = Д. Павловић, *О једном особеном моделу расјоређивања сцена циклуса Великих јразника: Сїуденица – Градац*, in: *Византијски свей на Балкану II*, 443–457.
- Павловић Л., *Иконојрафска ейїрафика* = Л. Павловић, *Иконојрафска ейїрафика код јорока*, ЗМСЛУ 20 (1984) 3–46.
- Павловић Л., *Кулїови лица* = Л. Павловић, *Кулїови лица код Срба и Македонаца (исїоријско-ейїнојрафска расїрава)*, Смедерево 1965.
- Панић, Бабић, *Бојородица Љевишка* = Д. Панић, Г. Бабић, *Бојородица Љевишка*, Београд 1975.
- Паче, *Фреска у цркви Свеїої Луке* = В. Паче, *Фреска у цркви Свеїої Луке у Којору и сећање на римску цркву*, in: *Црква Свеїої Луке кроз вјекове. Зборник радова*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 113–117.
- Пеич, *Изображение Тайной вечери* = С. Пеич, *Изображение Тайной вечери в дабарској цркви св. Николая*, in: *От Царьграда до Белого моря. Сборник статей по средневековому искусству в честь Э. С. Смирновой*, edd. М. А. Орлова et al., Москва 2007, 351–366.
- Пејић, *Макарије Соколовић* = С. Пејић, *Макарије Соколовић – ишїуле и слике*, Иконографске студије 2 (2009) 183–191.
- Пејић, *Никољац* = С. Пејић, *Црква Свеїої Николе у Никољцу*, Београд 2014.
- Пејић, *Манастир Пусїиња* = С. Пејић, *Манастир Пусїиња*, Београд 2002.
- Пејић, *Свейи Никола Дабарски* = С. Пејић, *Манастир Свейи Никола Дабарски*, Београд 2009.
- Пејић, *Сликари из Приморја* = С. Пејић, *Сликари из Приморја у Полимљу јоком јрве јоловине 16. века*, in: *Осам векова манастира Милешеве I*, ed. П. Влаховић, Милешева 2013, 369–380.
- Пејић, *Сїолије из Никољца* = С. Пејић, *Сїолије из Никољца*, Зограф 36 (2012) 13–20.
- Пејовић, *Дворац и манастир Црнојевића* = Т. Пејовић, *Дворац и манастир Црнојевића и нови Цейињски манастир*, in: *Цейиње 1482–1982*, Цетиње 1994.
- Пејовић, *Чиликов, Православни манастири у Црној Гори* = Т. Пејовић, А. Чиликов, *Православни манастири у Црној Гори*, Подгорица–Београд 2011.
- Пентковский et al., *Средневековье церкви в долине Шушицы* = А. М. Пентковский, *Средневековье церкви в долине Шушицы (Южная Албания) и славянская епископия свт. Климента Охридского*, Slovene 1 (2014) 5–42.
- Пентковский, *«Иерусалимский устав»* = А. М. Пентковский, *«Иерусалимский устав» и его славянские переводы в XIV столетии*, in: *Преводите през XIV столетие на Балканите*, ed. Л. Тасева, София 2004, 153–171.
- Пентковский, *Литургические реформы* = А. Пентковский, *Литургические реформы в истории Русской Церкви и их характерные особенности*, Журнал Московской Патриархии 2 (2001) 72–80.
- Пентковский, *Студийский устав* = А. М. Пентковский, *Студийский устав и уставы студийской традиции*, Журнал Московской Патриархии 5 (2001) 69–80.
- Петковић В. Р., *Манастир Велуће* = В. Р. Петковић, *Манастир Велуће. Исїорија и живопис*, Старинар, н. с., 3–4 (1952–1953) 45–59.
- Петковић В. Р., *Раваница* = В. Р. Петковић, *Раваница*, Београд 1922.
- Петковић С., *Делайносїи зојрафа јоја Сїрахиње* = С. Петковић, *Делайносїи зојрафа јоја Сїрахиње из Будимља*, Старине Црне Горе 1 (1963) 113–127.
- Петковић С., *Meditationes vitae Christi* = С. Петковић, *Илустрације Meditationes vitae Christi од Псеуго-Бонавенїуре у једној срїској ишїамїаној књижи XVI века*, in: *Зборник Свеїозара Радојчића*, Београд 1969, 253–265.
- Петковић С., *Зидно сликарство* = С. Петковић, *Зидно сликарство на јодручју Пећке јайїријаришије 1557–1614*, Нови Сад 1965.
- Петковић С., *Иконе манастира Хиландара* = С. Петковић, *Иконе манастира Хиландара*, Манастир Хиландар 1997.
- Петковић С., *Иконојрафске сродносїи и разлике* = С. Петковић, *Иконојрафске сродносїи и разлике између срїској и јрчкој сликарства од средине XV до краја XVII века*, in: idem, *Срїска уметносїи у XVI и XVII веку*, Београд 1995, 219–237.
- Петковић С., *Илустрације и књижни украс* = С. Петковић, *Илустрације и књижни украс у срїским ишїамїаним књијама XV–XVII века*, in: *Пеї векова срїској ишїамїарсїва (1494–1994). Раздобље срїскословенске ишїамїе: XV–XVII в.*, edd. М. Пешикан, К. Мано-Зиси, М. Ковачевић, Београд – Нови Сад 1994, 25–52.

- Петковић С., *Илустрације српских шtamпаних књига* = С. Петковић, *Илустрације српских шtamпаних књига XV–XVII века између истока и запада*, in: Црнојевића шtamпарија и старо шtamпарство, ed. J. M. Миловић, Подгорица 1994, 67–78.
- Петковић С., *Исламски ушницај на српско сликарство* = С. Петковић, *Исламски ушницај на српско сликарство у доба турске владавине*, in: idem, *Српска уметност у XVI и XVII веку*, Београд 1995, 239–253.
- Петковић С., *Кулић кнеза Лазара* = С. Петковић, *Кулић кнеза Лазара и српско сликарство XVII века*, ЗМСЛУ 7 (1971) 85–101.
- Петковић С., *Лејенда о светом Мину* = С. Петковић, *Лејенда о светом Мину у цркви села Шпаве*, Старинар 20 (1969) 277–288.
- Петковић С., *Ликови Срба светихиља* = С. Петковић, *Ликови Срба светихиља у српским шtamпаним књигама XVI века*, ЗМСЛУ 26 (1990) 139–158.
- Петковић С., *Мајстори зидне декорације у Ломници* = С. Петковић, *Време насипанка и мајстори зидне декорације у Ломници*, ЗМСЛУ 1 (1965) 161–171.
- Петковић С., *Манастир Света Тројица (1974)* = С. Петковић, *Манастир Света Тројица код Пљеваља*, Београд.
- Петковић С., *Манастир Света Тројица (2008)* = С. Петковић, *Манастир Света Тројица у Пљевљима*, Пљевља 2008².
- Петковић С., *Милешевске фреске* = С. Петковић, *Милешевске фреске из XVI века*, Саопштења 27–28 (1995–1996) 123–130.
- Петковић С., *Минијатуре йоја Страхине* = С. Петковић, *Минијатуре йоја Страхине из 1597. йодине*, Саопштења 32–33 (2001) 49–59.
- Петковић С., *Морача* = С. Петковић, *Морача*, Београд 1986.
- Петковић С., *О фрескама XVI века* = С. Петковић, *О фрескама XVI века из йрираше Пећке йаиријаришије и њиховим сликарима*, Саопштења 16 (1984) 57–65.
- Петковић С., *Порекло илустрација у шtamпаним књигама Божидара Вуковића* = С. Петковић, *Порекло илустрација у шtamпаним књигама Божидара Вуковића*, ЗМСЛУ 12 (1976) 121–135.
- Петковић С., *Несачувани йорйрей новобрдској мийролийа* = С. Петковић, *Несачувани йорйрей новобрдској мийролийа Никанора из 1538/1539. йодине*, СКМ 9 (1989/1990) 71–86.
- Петковић С., *Сликар Андреја Раичевић* = С. Петковић, *Сликар Андреја Раичевић у манастиру Крушедола 1644. йодине*, Саопштења 24 (1992) 113–124.
- Петковић С., *Сликарство сйлашиње йрираше Грачанице* = С. Петковић, *Сликарство сйлашиње йрираше Грачанице*, in: *Византијска уметност йочейком XIV века*, ed. С. Петковић, Београд 1978, 201–212.
- Петковић С., *Манастир Пећка йаиријаришија и њеове сйахије* = С. Петковић, *Манастир Пећка йаиријаришија и њеове сйахије*, Balcanica 13–14 (1982–1983) 353–359.
- Петковић С., *Српска уметност у XVI и XVII веку* = С. Петковић, *Српска уметност у XVI и XVII веку*, Београд 1995.
- Петковић С., *Српски йаиријарси* = С. Петковић, *Српски йаиријарси XVI и XVII века као киййори*, in: *Зборник у часий Војислава Ђурића*, Београд 1992, 129–139.
- Петковић С., *Српски светихиље* = С. Петковић, *Српски светихиље у сликарству йравославних народа*, Нови Сад 2007.
- Петковић С., *Трајом једне сликарске йрује* = С. Петковић, *Трајом једне сликарске йрује из грује йоловине XVI сйолећа*, ЗФФ 8/2 (1964) 542–554.
- Петковић С., *Умјетничко завјештање Осйроја* = С. Петковић, *Умјетничко завјештање манастира Осйроја*, in: *Осйрој*, Београд 1997, 93–143.
- Петковић С., *Фреска са ликовима Три јерарха* = С. Петковић, *Фреска са ликовима Три јерарха у цркви св. Николе у Стиаром Сланкамену*, ЗМСЛУ 6 (1970) 315–329.
- Петковић С., *Фреске XVI века* = С. Петковић, *Фреске XVI века у цркви манастира Крушедола*, Саопштења 30–31 (1998–1999) 113–136.
- Петковић С., *Хиландарски ходочасник* = С. Петковић, *Хиландарски ходочасник. Сликар Јован у Хиландару 1632*, Саопштења 41 (2009) 157–166.
- Петковић С., *Фреске манастира Црне Реке* = С. Петковић, *Фреске манастира Црне Реке и судбина йећке сликарске радионице XVI века*, in: *Манастир Црна Ријека и свети йейар Коришки*, Приштина–Београд 1998, 87–97.
- Петровић М. М., *Архимандрийско достйојанство* = М. М. Петровић, *Архимандрийско достйојанство светйой Саве*, in: *Светйи Сава у српској истйорији и йрадицији*, ed. С. Ђирковић, Београд 1998, 39–50.
- Петровић М. М., *Сйуденички йийик* = М. М. Петровић, *Сйуденички йийик и самосйалностй српске цркве*, Горњи Милановац 1986.
- Петровић М. М., *Црквенодржавна идеолойија* = М. М. Петровић, *Црквенодржавна идеолойија светйойа Саве у Сйуденичком йийику*, in: *Осам векова Сйуденице*, Београд 1986, 76–98.
- Петровић Р., *Ойкриће фресака у Новој Павлици* = Р. Петровић, *Ойкриће фресака у Новој Павлици – йрилој йроучавању уметностйи XV века*, Рашка баштина 3 (1988) 137–154.
- Пириватрић, *Византијске йредсйаве о Србима* = С. Пириватрић, *Византијске йредсйаве о Србима у доба йрвих Палеолоја (око 1261 – око 1370)*, Универзитет у Београду 2013 (unpublished doctoral thesis).
- Пириватрић, *Византијске йийиуле* = С. Пириватрић, *Византијске йийиуле Јована Оливера*, ЗРВИ 50/2 (2013) 713–724.
- Пириватрић, *Манојло I Комнин* = С. Пириватрић, *Манојло I Комнин, „царски сан” и „самодриши обласийи српској йресйола”*, ЗРВИ 48 (2011) 89–118.

- Пириватрић, Самуилова држава = С. Пириватрић, Самуилова држава. Обим и карактер, Београд 1998.
- Пириватрић, Улазак Стефана Душана у Царство = С. Пириватрић, Улазак Стефана Душана у Царство, ЗРВИ 44/2 (2007) 381–409.
- Пириватрић, Хронологија и историјски контекст = С. Пириватрић, Хронологија и историјски контекст подизања манастира Студенице. Прилози истраживању проблема, Зограф 39 (2015) 47–56.
- Повеље и писма десјотиа Стефана = Повеље и писма десјотиа Стефана, ed. А. Младеновић, Београд 2007.
- Поповић Б., Фрајментни фресака = Б. Поповић, Фрајментни фресака из цркве Свети Јована у Црнци, in: Ђурђеви Ступови и Будимљанска епархија, edd. Б. Тодић, М. Радужко, Берање-Београд 2011, 361–366.
- Поповић Д., Гроб архиепископа Данила II = Д. Поповић, Гроб архиепископа Данила II, in: Архиепископ Данило II и његово доба, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991, 329–344.
- Поповић Д., Култи краља Драгутина = Д. Поповић, Култи краља Драгутина – монаха Теодисиа, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 121–142.
- Поповић Д., Култи свети Јоаникија Девичкој = Д. Поповић, Култи свети Јоаникија Девичкој, in: Византијски свет на Балкану II, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 607–623.
- Поповић Д., Мошти свети Луке = Д. Поповић, Мошти свети Луке – српска епизода, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 295–318.
- Поповић Д., Мошти свети Саве = Д. Поповић, Мошти свети Саве, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 75–95.
- Поповић Д., Надгробни споменици = Д. Поповић, Надгробни споменици из цркве Св. Петра код Нове Пазаре – каталога, Новопазарски зборник 8 (1984) 51–75.
- Поповић Д., О настанку култи свети Симеона = Д. Поповић, О настанку култи свети Симеона, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 41–73.
- Поповић Д., Папирјарх Јефрем = Д. Поповић, Папирјарх Јефрем – један позносредњовековни свештенички култи, ЗРВИ 43 (2006) 111–125.
- Поповић Д., Под окриљем светости = Д. Поповић, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006.
- Поповић Д., Представа владара = Д. Поповић, Представа владара над „царским вратима” цркве Светих арханђела код Призрена, Саопштења 26 (1994) 25–36.
- Поповић Д., Пустиниожиљство свети Саве = Д. Поповић, Пустиниожиљство свети Саве Српској, in: Култи светих на Балкану II, ed. М. Детелић, Крагујевац 2002, 61–85.
- Поповић Д., Пустинско монаштво у доба Бранковића = Д. Поповић, Пустинско монаштво у доба Бранковића, in: Пад Српске десјотовине 1459. године, ed. М. Спремић, Београд 2011, 117–135.
- Поповић Д., Реликвије свети Пејке = Д. Поповић, Реликвије свети Пејке: *Gloria Bulgariae – Gloria Serviae*, in: Бугарија и Србија в контекста на византијската цивилизација, edd. В. Ђозелев, А. Милтенова, Р. Станкова, Софија 2005, 165–191 (= eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 271–293).
- Поповић Д., Реликвије Часној крсти = Д. Поповић, Реликвије Часној крсти у средњовековној Србији, in: Констанијин Велики у византијској и српској традицији, ed. Љ. Максимовић, Београд 2014, 99–121.
- Поповић Д., Сахране и гробови = Д. Поповић, Сахране и гробови у средњем веку, in: Манастир Хиландар, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 205–214.
- Поповић Д., Свети краљ Стефан Дечански = Д. Поповић, Свети краљ Стефан Дечански, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 143–183.
- Поповић Д., Светишћелско прослављање Симеона Немање = Д. Поповић, Светишћелско прослављање Симеона Немање, прилози истраживању култи моштију код Срба, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији Београд 2006, 27–40.
- Поповић Д., Свод српских светих = Д. Поповић, Свод српских светих у време краља Милутина: црквени појавари и исушњаца, in: Манастир Студеница, 700 година Краљеве цркве (in press).
- Поповић Д., Српски владарски гроб = Д. Поповић, Српски владарски гроб у средњем веку, Београд 1992.
- Поповић Д., Чуда свети Симеона = Д. Поповић, Чуда свети Симеона, in: Владар, монах и свештеник. Стефан Немања – ирејодобни Симеон Мироточиви и српска историја и култура (1113–1216) (in press).
- Поповић Д., Чудотворења свети Саве = Д. Поповић, Чудотворења свети Саве Српској, in: eadem, Под окриљем светости. Култи светих владара и реликвија у средњовековној Србији, Београд 2006, 97–118.
- Поповић Д., Поповић М., Мироточиви гроб свети Симеона = Д. Поповић, М. Поповић, Мироточиви гроб свети Симеона у Студеници – нови поглед, ЗРВИ 52 (2015) 237–257.
- Поповић Д. Ј., Велика сеоба Срба = Д. Ј. Поповић, Велика сеоба Срба 1690, Београд 1954.
- Поповић Д. Ј., Војводина у турско доба = Д. Ј. Поповић, Војводина у турско доба, in: Војводина I, Нови Сад 1939, 144–300.
- Поповић Д. Ј., Војна граница = Д. Ј. Поповић, Војна граница, in: Војводина II, Нови Сад 1939, 269–349.

- Поповић Д. Ј., *Слика Војводине* = Д. Ј. Поповић, *Слика Војводине у 18. веку*, in: *Војводина II*, Нови Сад 1939, 86–110.
- Поповић Ј., *Житија светих за децембар* = Ј. Поповић, *Житија светих, за децембар*, Београд 1977.
- Поповић К., *Неколике сџарине* = К. Поповић, *Неколике сџарине*, Босанско-херцеговачки источник 11–12 (1891) 442–444.
- Поповић М., *Београдска тврђава* = М. Поповић, *Београдска тврђава*, Београд 2006².
- Поповић М., *Владарски и власџеоски двор* = М. Поповић, *Владарски и власџеоски двор у Босни и Херцеговини*, Зборник за историју Босне и Херцеговине 2 (1997) 1–33.
- Поповић М., *Двор владара и власџеле* = М. Поповић, *Двор владара и власџеле*, in: *Привајни живој у срџским земљама средњеј века*, edd. С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2004, 29–63.
- Поповић М., *Задужбина и гробни храм херцеј Сџефана* = М. Поповић, *Задужбина и гробни храм херцеј Сџефана на Заграђу под Соко градом*, Саопштења 40 (2008) 89–109.
- Поповић М., *Замак у срџским земљама* = М. Поповић, *Замак у срџским земљама подној средњеј века*, ЗРВИ 43 (2006) 189–207.
- Поповић М., *Манасџир Св. Варваре* = М. Поповић, *Манасџир Св. Варваре на Рељиној градини код Новој Пазара*, Саопштења 27–28 (1995–1996) 95–120.
- Поповић М., *Новоојкривене фреске* = М. Поповић, *Новоојкривене фреске са црквине у Панику*, Зограф 3 (1969) 56–57.
- Поповић М., *Соко град* = М. Поповић, *Соко град над Шћейан пољем*. *Замак са задужбинама Косача*, in: *Шћейан Поље и његове светинје кроз вјекове*, Беране 2010, 17–60.
- Поповић С., *Крџ у крују* = С. Поповић, *Крџ у крују*. *Архитекџура манасџира у средњовековној Србији*, Београд 1994.
- Поповић С., *Преисџиивање Свџој Пејџра у Расу* = С. Поповић, *Преисџиивање цркве Свџој Пејџра у Расу*, in: *Сџефан Немања – свџи Сџмеон Миротџочивџ*. *Иџторија и џредање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 209–232.
- Поповић, Вукадиновић, *Црква Св. Сџефана на Шћейан Пољу* = М. Поповић, С. Вукадиновић, *Црква Св. Сџефана на Шћейан Пољу под Соко градом*, Старинар 57 (2007) 137–174.
- Поповић, Тодић, Војводић, *Дечанска џусџиња* = Д. Поповић, Б. Тодић, Д. Војводић, *Дечанска џусџиња*. *Скиџови и келије манасџира Дечана*, Београд 2011.
- Поповић, Ђурчић, *Науџара* = С. Поповић, С. Ђурчић, *Науџара*, Београд 2000.
- Поповић-Гргуревџ, *Прилој џознавању* = Ј. Поповић-Гргуревџ, *Прилој џознавању зидној сликарсџива у катџедрали св. Трџиуна у Кошџору*, Бока 21–22 (1999) 107–137.
- Поповска-Коробар, *Аџрибуџија фресака* = В. Поповска-Коробар, *Аџрибуџија фресака на јужној фасади цркве Ваведџња (Св. Сџаса) у Кучевџиџу*, Саопштења 41 (2009) 137–154.
- Поповски, Пеев, *Цџрковно сказание* = К. Поповски, Д. Пеев, *Цџрковно сказание – сџвременен прочит на един класически текст*, Годишник на Софџийския универзитет „Св. Климент Охридски” 17 (2012) 309–319.
- Прашков, *Хрџљовата кула* = Л. Прашков, *Хрџљовата кула*, Софија 1973.
- Праштало, *Нови џодаџи* = П. Праштало, *Нови џодаџи о манасџиру Завала*, Гласник Српског археолошког друштва 19 (2003) 185–196.
- Премовић-Алексић, *Археолошка карџа* = Д. Премовић-Алексић, *Археолошка карџа Новој Пазара, Туџина и Сјенице*, Нови Пазар 2014.
- Преображенский, *«Подножие ног Его»* = А. С. Преображенский, *«Подножие ног Его»*. *О вотивных надписях на русских иконах Спаса на престоле XIV века*, Искусствознание 1/2–7 (2007) 25–53.
- Прерадовић, *Преносџ реликвија* = Д. Прерадовић, *Преносџ реликвија из Визанџије на Јагран у џериоду између VI и XI века*, Ниш и Визанџија 11 (2013) 187–207.
- Прерадовић, Петровић, *Реконсџрукџије розетџе* = Д. Прерадовић, Б. Петровић, *Реконсџрукџије розетџе са заџадне фасаде манасџира Меленџија*, Саопштења 42 (2010) 237–250.
- Привајни живој* = *Привајни живој у срџским земљама средњеј века*, edd. С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2004.
- Проловић, *Сликани украс рукоџиса* = Ј. Проловић, *Сликани украс рукоџиса од XII до XIV века*, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 309–318.
- Проловић, *Срџски рукоџиси XIII и XIV века* = Ј. Проловић, *Срџски рукоџиси XIII и XIV века у Бечу и манасџир Хиландар*, ХЗ 6 (1986) 163–269.
- Проловић, *Сџџуденичко чџџворојевањџе* = Ј. Проловић, *Сџџуденичко чџџворојевањџе*, in: *Сџџуденица и визанџијска уметносџ око 1200. џодине*, ed. В. Кораћ, Београд 1988, 525–533.
- Протасева, *Визанџијски орнамент* = Т. Н. Протасева, *Визанџијски орнамент*, in: *Древнерусское искусство*, Рукописная книга, II, Москва 1974, 205–218.
- Пузовић, *Почеџи срџској џџамџарсџива* = Љ. Пузовић, *Почеџи срџској џџамџарсџива: издања џџамџарије Ђурђа Црнојевића*, in: *Између џрадиџије и иновације: 520 џодина од џрве ћирилске књиџе џџамџане на срџскословенском језику*. *Катџалој изложде*, Београд 2014, 11–21.
- Пурковић, *Поџис цркава* = М. Пурковић, *Поџис цркава у сџарој срџској државџи*, Скопље 1938.
- Пуцко, *Визанџијски емалџерниј стил* = В. Пуцко, *Визанџијски емалџерниј стил в оформлениџ греческих и иноязџичных иллюминированных рукописей*, ЗРВИ 32 (1993) 7–18.
- Пуцко, *Изображения евангелистов* = В. Пуцко, *Изображения евангелистов на страницах древнеславянской рукописи*, Slovo 35 (1985) 115–130.

- Пуцко, *Славянская иллюминированная книга* = В. Пуцко, *Славянская иллюминированная книга X–XI веков*, Byzantinoslavica 46 (1985) 140–152.
- Пуцко, *Художественное оформление Мариинского Евангелия* = В. Пуцко, *Художественное оформление Мариинского Евангелия – глаголического памятника XI в.*, Записки Отдела рукописей ГБЛ. 45 (1986) 11–26.
- Пуцко, *Художественное оформление славянских рукописей* = В. Пуцко, *Художественное оформление древнейших славянских рукописей*, Slovo 37 (1987) 55–90.
- Пушић, *Црква Св. Томе* = И. Пушић, *Црква Св. Томе у Кућима*, Зограф 17 (1986) 73–77.
- Радић, *Сѣрах у ѱозној Византији* = Р. Радић, *Сѣрах у ѱозној Византији 1180–1453*, I–II, Београд 2000.
- Радовановић, *Јединство небеске и земаљске цркве* = Ј. Радовановић, *Јединство небеске и земаљске цркве у српској сликарству средњега века или ликови живих људи на фрескама и иконама средњега века*, ЗМСЛУ 20 (1984) 47–66.
- Радовановић, *Прилој иконографији* = Ј. Радовановић, *Прилој иконографији светлих српских десјотија Бранковића*, ЗМСЛУ 7 (1971) 293–314 (= idem, *Радови из иконографије*, Београд 2008, 140–156).
- Радовић, *Синаити* = А. Радовић, *Синаити и њихов значај у живој Србији XIV и XV века*, in: *Манастир Раваница – споменница о шестој стогодишњици*, Београд 1981, 101–134.
- Радојичић, *Анѿологија сѣаре српске књижевности* = Ђ. Сп. Радојичић *Анѿологија сѣаре српске књижевности (XI–XVIII век)*, Београд 1960.
- Радојичић, *Развој сѣарих српских родослова* = Ђ. Сп. Радојичић, *Доба ѱостанка и развој сѣарих српских родослова*, ИГ 2 (1948) 21–36.
- Радојичић, *Руски и српски ѿекси Василија Никољској* = Ђ. Сп. Радојичић, *Руски и српски ѿекси Василија Никољској из Доње Русије*, Историјски записи 14 (1953) 204–210.
- Радојичић Д., *Дијалози за ѿризом* = Д. Радојичић, *Дијалози за ѿризом. Анѿројолошки ојледи о култури исхране*, Београд 2015².
- Радојковић, *Илустрације српских шѿамѿаних књија* = Б. Радојковић, *Илустрације српских шѿамѿаних књија XVI века као ѿриручници сѣарих српских златѿара*, ЗМПУ 11 (1965) 59–73.
- Радојковић, *Метал средњовековни* = Б. Радојковић, *Метал средњовековни*, in: *Историја ѿримењене уметности код Срба I*, Београд 1977, 79–120.
- Радојковић, *Накиј код Срба* = Б. Радојковић, *Накиј код Срба од XII до краја XVIII века*, Београд 1969.
- Радојковић, *Ризница* = Б. Радојковић, *Ризница*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 331–344.
- Радојковић, *Српско златѿарство* = Б. Радојковић, *Српско златѿарство XVI и XVII века*, Нови Сад 1966.
- Радојковић, *Турско-ѿерсијски уѿицај* = Б. Радојковић, *Турско-ѿерсијски уѿицај на српске уметничке занѿје XVI и XVII века*, ЗМСЛУ 1 (1965) 119–139.
- Радојчић, *Архиепископ Данило II* = С. Радојчић, *Архиепископ Данило II и српска архитектура раног XIV века*, in: idem, *Узори и дела сѣарих српских уметника*, Београд 1975, 195–210.
- Радојчић, *Беседа Јована Дамаскина* = С. Радојчић, *Беседа Јована Дамаскина и фреске Усења Бојородичиној у цркви краља Милуѿина*, in: idem, *Узори и дела сѣарих српских уметника*, Београд 1975, 180–193.
- Радојчић, *Иконе Србије и Македоније* = С. Радојчић, *Иконе Србије и Македоније*, Београд 1962.
- Радојчић, *Једна сликарска школа* = С. Радојчић, *Једна сликарска школа из групе ѿловине XV века – ѿрилој истѿорији хришћанске уметности ѿод Турцима*, ЗМСЛУ 1 (1965) 67–103.
- Радојчић, *Мајстѿори сѣарог српског сликарства* = С. Радојчић, *Мајстѿори сѣарог српског сликарства*, Београд 1955.
- Радојчић, *Милешева* = С. Радојчић, *Милешева*, Београд 1963.
- Радојчић, *Милешевске фреске* = С. Радојчић, *Милешевске фреске Сѣраиној суда*, Глас САН 234, Одељење друштвених наука, књ. 7 (1959) 69–79.
- Радојчић, *Минијѿуре у српским Александридама* = С. Радојчић, *Минијѿуре у српским Александридама*, Уметнички преглед 5 (1938) 138–154.
- Радојчић, *Минхенски српски ѿсалѿир* = С. Радојчић, *Минхенски српски ѿсалѿир*, ЗФФ 7/1 (1963) 277–285.
- Радојчић, *Наѿѿис МАРПОУ* = С. Радојчић, *Наѿѿис МАРПОУ на ариљским фрескама*, Глас САН 234, Одељење друштвених наука, књ. 7 (1959) 89–94.
- Радојчић, *О естѿетској вредности* = С. Радојчић, *О естѿетској вредности нашег сликарства XVII века*, in: *Узори и дела сѣарих српских уметника*, Београд 1975, 263–270.
- Радојчић, *О сликарству у Боки Којорској* = С. Радојчић, *О сликарству у Боки Којорској*, Споменик САН 103 (1953) 59–66.
- Радојчић, *Порѿреѿ ѿѿријарха Пајсија* = С. Радојчић, *Порѿреѿ ѿѿријарха Пајсија у Националном музеју у Равени*, in: idem, *Узори и дела сѣарих српских уметника*, Београд 1975, 283–286.
- Радојчић, *Порѿреѿи* = С. Радојчић, *Порѿреѿи српских владара у средњем веку*, Београд 1996².
- Радојчић, *Сѣарине Црквеног музеја у Скопљу* = С. Радојчић, *Сѣарине Црквеног музеја у Скопљу*, Скопље 1941.
- Радојчић, *Сѣаро српско сликарство* = С. Радојчић, *Сѣаро српско сликарство*, Београд 1966.
- Радојчић, *Црква у Коњуху* = С. Радојчић, *Црква у Коњуху*, ЗРВИ 1 (1952) 148–167.

- Радојчић, *Улоја антике* = С. Радојчић, *Улоја антике у слиа-ром српском сликарству*, in: idem, *Одабрани чланци и студије*, 1933–1978, Београд – Нови Сад 1982, 65–73.
- Радојчић, *Умјенички сјоменици Хиландара* = С. Радојчић, *Умјенички сјоменици манастира Хиландара*, ЗРВИ 3 (1955) 163–194.
- Радојчић Н., *Увод у историју* = Н. Радојчић, *Увод у историју српске историографије XVIII века*, Зборник Матице српске за књижевност и језик 6–7 (1958–1959) 1–31.
- Радонић, *Србија и Угарска* = Ј. Радонић, *Србија и Угарска у средњем веку*, in: *Војводина I*, Нови Сад 1939, 128–144.
- Радослављево јеванђеље* = *Радослављево јеванђеље*, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 2001.
- Радошевић, *Суботић, Бојородица Гавалиојиса* = Н. Радошевић, Г. Суботић, *Бојородица Гавалиојиса у Водену*, ЗРВИ 27–28 (1989) 217–263.
- Радужко, *Ауторски рукопис* = М. Радужко, *Ауторски рукопис и историја умјености: живопис сирајних одаја наријекса и шрема Свеће Софије охридске и зидно сликарство Охрида и суседних обласи*, Зограф 35 (2011) 155–184.
- Радужко, *Драгњански манастирић* = М. Радужко, *Драгњански манастирић Св. Николе*, Зограф 24 (1995) 24–37.
- Радужко, *Пројам живописа* = М. Радужко, *Пројам живописа око „Краљевској престола”*, in: *Зидно сликарство манастира Дечана. Грађа и студије*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1995, 301–309.
- Радужко, *Живопис прочеља и линеје* = М. Радужко, *Живопис прочеља и линеје јужној улаза Свеће Николе у Љубоштану*, Зограф 32 (2008) 101–116.
- Радужко, *Койорин* = М. Радужко, *Койорин*, Београд 2006.
- Радужко, *Трајови престола* = М. Радужко, *Трајови престола великој жупана Стефана Немањића и фреско-украс главне цркве манастира Студенице*, Зограф 36 (2012) 47–64.
- Радужко, *Чин узношења и раздробљења ајнеца* = М. Радужко, *Чин узношења и раздробљења ајнеца у Причешћу ајосцола из Бојородичине цркве у Кинџиси*, ЗРВИ 34 (1995) 203–219.
- Рајић, *Тимотијевић, Манастири Овчарско-кабларске клисуре* = Д. Рајић, М. Тимотијевић, *Манастири Овчарско-кабларске клисуре*, Чачак 2004.
- Ракић З., *Димијрије Даскал* = З. Ракић, *Димијрије Даскал – српски писар и илуминатор грује њоловине XVI века*, ПКЈИФ 79 (2013) 163–178.
- Ракић З., *Засјавице* = З. Ракић, *Засјавице Чейворојеванђеља бр. 33 и 69 у библиотеци манастира Хиландара*, in: ПЕРИВОЛОС. *Зборник у част Мирјане Живојиновић II*, ed. Б. Миљковић, Д. Целедџић, Београд 2015, 485–494.
- Ракић З., *Зидно сликарство 16. и 17. века* = З. Ракић, *Зидно сликарство 16. и 17. века у Горњем Полимљу. Брезојевица и Калудра*, in: *Ђурђеви студији и Будимљанска епархија*, edd. Б. Тодић, М. Радужко, Беране–Београд 2011, 577–600.
- Ракић З., *Коија Минхенској српској исалира* = З. Ракић, *Коија Минхенској српској исалира, настала 1627–1630. године, и њен однос шрема оријиналу*, in: СΥΜΜΕΙΚΤΑ. *Зборник радова њоводом четрдесет година Института за историју умјености Филозофској факултета у Београду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 421–438.
- Ракић З., *Минијатуре сликара Јована* = З. Ракић, *Минијатуре сликара Јована у Псалиру Гаврила Тројичанина из 1643. године*, Саопштења 34 (2002) 265–280.
- Ракић З., *Минијатуре сликара Лонина* = З. Ракић, *Минијатуре сликара Лонина у Чейворојеванђељу број 432 Библиотеке Српске папирјарије у Београду*, Саопштења 41 (2009) 121–136.
- Ракић З., *Минијатуре српских рукописа XVI и XVII века* = З. Ракић, *Минијатуре српских рукописа XVI и XVII века у библиотеци манастира Хиландара*, ХЗ 10 (1998) 317–334.
- Ракић З., *Орнаментика I* = З. Ракић, *Орнаментика Чейворојеванђеља бр. 25 и Триода бр. 24 у библиотеци ајсонској манастира Свеће Пантелејмона*, ПКЈИФ 80 (2014) 161–174.
- Ракић З., *Орнаментика II* = З. Ракић, *Орнаментика чейворојеванђеља бр. 6 у манастиру Хиландару и бр. 263 у Библиотеци Српске папирјарије*, ЗНМ 21/2 (2014) 85–98.
- Ракић З., *Радул* = З. Ракић, *Радул – српски сликар XVII века*, Нови Сад 1998.
- Ракић З., *Свакодневни живопис* = З. Ракић, *Свакодневни живопис српских сликара 16. и 17. века и свакодневица у њиховим делима*, in: *Приватни живопис у српским земљама у освит мојерној доба*, ed. А. Фотић, Београд 2005, 416–429.
- Ракић З., *Сликани украс ћирилских рукописа* = З. Ракић, *Сликани украс ћирилских рукописа XVI и XVII века*, in: *Манастир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 309–318.
- Ракић З., *Српска минијатура XVI и XVII века* = З. Ракић, *Српска минијатура XVI и XVII века*, Београд 2012.
- Ракић С., *Иконе Босне и Херцеговине* = С. Ракић, *Иконе Босне и Херцеговине (16.–19. вијек)*, Београд 1998.
- Ракоција, *Црква Свеће Бојородице* = М. Ракоција, *Црква Свеће Бојородице на Вражијем Камену*, Саопштења 19 (1987) 81–108.
- Ракоција, *Св. Прокојије и Св. Пантелејмон* = М. Ракоција, *Цркве Св. Прокојије и Св. Пантелејмон у Нишу и Стефан Немања*, Ниш и Византија 9 (2011) 283–296.
- Ракоција, *Црква у Горњем Мајјејевцу* = М. Ракоција, *Црква у Горњем Мајјејевцу код Ниша*, Саопштења 22–23 (1990–1991) 7–24.
- Расолкоска-Николовска, *Цркваија Свеће Георги* = З. Расолкоска-Николовска, *Цркваија Свеће Георги кај Горни Козјак, Шћијско (Македонија)*, Ниш и Византија 13 (2014) 301–314.
- Ристић, *Моравска архиектура* = В. Ристић, *Моравска архиектура*, Крушевац 1996.
- Ристић, *Наујара* = В. Ристић, *Наујара и касновизантијско сликарство*, ЗРВИ 37 (1998) 221–232.
- Ристић, *Новоошкривене фреске* = В. Ристић, *Новоошкривене фреске у цркви Св. Бојородице манастира Наујаре*, Саопштења 26 (1994) 131–148.

- Ристовић, *Асијектни рецејције античкој наслеђа* = Н. Ристовић, *Асијектни рецејције античкој наслеђа у Живоју десјојта Сјефана Лазаревића Консијантинина Философа*, ЗРВИ 48 (2011) 287–306.
- Руварац Д., *Манасјир Крушедо* = Д. Руварац, *Манасјир Крушедо с обзиром на йрава и дужностји фрушкојорских манасјира у XIX веку*, Сремски Карловци 1918.
- Руварац Д., *Ојис фрушкојорских манасјира* = Д. Руварац, *Ојис срјских фрушкојорских манасјира 1753. јодине*, Сремски Карловци 1903.
- Руварац И., *О роду десјојице србске Анђелине* = И. Руварац, *О роду десјојице србске Анђелине и срећи Десјине Марије*, in: *Зборник Илариона Руварца, Одабрани исјориски радови*, ed. Н. Радојчић, Београд 1934, 36–40.
- Руварац И., *Православни манасјири у Срему* = И. Руварац, *Православни срјски манасјири у Срему*, in: *Шемајизам исјочно-йравославне срјске архидијејезе сремско-карловачке за јодину 1892*, Нови Сад 1892.
- Рудић, *Босанска власјела* = С. Рудић, *Босанска власјела у XV веку*, Београд 2004 (unpublished Ph.D. thesis).
- Савић, *Два значајна зайиса* = В. Савић, *Два значајна зайиса о шјамјару Макарију*, ПКЈИФ 78 (2012) 101–106.
- Савић, *Лијурјиски елементи* = В. Савић, *Лијурјиски елементи у йовељи десјојице Јелене манасјиру Хиландару из 1504. јодине*, in: *Теолинјиситичка йроучавања словенских језика*, ed. Ј. Грковић-Мејдор, Београд 2013, 473–491.
- Савић, *Редакцијске одлике* = В. Савић, *Редакцијске одлике йрве сјранице Кијевских лисјића*, in: *Светји Ђирило и Метјодије и словенско йисано наслеђе, 863–2013*, edd. Ј. Радић, В. Савић, Београд 2014, 277–308.
- Светји Ахилије у Ариљу, *исјорија и умейност* = Светји Ахилије у Ариљу, *исјорија и умейност*. *Зборник радова*, Београд 2002.
- Светји Никола у Подврху = *Манасјир Светјој Николе у Подврху 1606–2006*, ed. Г. Марковић, Београд 2006.
- Светји Сава, *Живој Сјефана Немање* = Светји Сава, *Живој Сјефана Немање*, прев. М. Башић, in: *Сјаре срјске диојрафије I*, Београд 1924.
- Светји Сава, *Сабрана дела* = Светји Сава, *Сабрана дела*, ed. Т. Јовановић, Београд 1998.
- Серафимова, *Спаху, Нова власј – друја вера* = А. Серафимова, Ј. Спаху, *Нова власј – друја вера, йрилој йроучавању исламских ујицаја на йосјвизантијску умейност*, Саопштења 45 (2013) 165–177.
- Серафимова, *Османлиски социо-исјориски рефлексии* = А. Серафимова, *Османлиски социо-исјориски рефлексии: йрејсјави на Турци во йосјвизантијскојо сликарсјиво во Македонија*, Патримониум. МК 4/9 (2011) 203–212.
- Серафимова, *Прилој йроучавању* = А. Серафимова, *Прилој йроучавању иконосјасних крсјова на Балкану*, in: *Манасјир Црна ријека и светји Пејтар Коришки*, ed. Д. Бојовић, Приштина–Београд 1998, 149–162.
- Симић П., *Фреска Вазнесења Хрисјовој* = П. Симић, *Фреска Вазнесења Хрисјовој у Бијелом Пољу и њена лијурјиска йодлоја*, Зограф 6 (1975) 21–24.
- Симић С., *Велешки манасјир* = С. Симић, *Велешки манасјир Св. Димитрија*, Скопље 1923.
- Симић-Лазар, *Илусјировано жийије Св. Саве Срјској* = Д. Симић-Лазар, *Илусјировано жийије св. Саве Срјској на икони из Мораче*, Саопштења 37–38 (2005–2006) 69–93.
- Симић-Лазар, *Каленић* = Д. Симић-Лазар, *Каленић. Сликарсјиво. Исјорија*, Београд 2011².
- Синдик, *Тесјамениј Јелене Балишић* = Д. И. Синдик, *Тесјамениј Јелене Балишић*, in: *Никон Јерусалимац. Вријеме – личност – дјело*, ed. Ј. Ђулибрк, Цетиње 2004, 151–165.
- Сковран, *Иконосјас у Подврху* = А. Сковран, *Иконосјас цркве Св. Николе у Подврху и њејов тјворац*, Зограф 4 (1972) 54–62.
- Сковран, *Лонјинове иконе и фреске* = А. Сковран, *Лонјинове иконе и фреске у манасјиру Ломници*, Наше старине 9 (1964) 23–42.
- Сковран, *Новоојкривене фреске* = А. Сковран, *Новоојкривене фреске у цркви св. Луке у Којору*, Зограф 4 (1972) 76–78.
- Сковран, *Фреске цркве св. Ђорђа йод Горицом* = А. Сковран, *Фреске цркве св. Ђорђа йод Горицом у Тишојраду*, Старине Црне Горе 3–4 (1965–1966) 125–134.
- Сковран, *Умейничко длајо манасјира Пиве* = А. Сковран, *Умейничко длајо манасјира Пиве. Кайјалој, Цетиње–Београд 1980*.
- Скок, *Тойономасјика Војводине* = П. Скок, *Тойономасјика Војводине*, in: *Војводина I, Од најсјаријих времена до велике Сеобе*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 108–127.
- Слијепчевић, *Исјорија СПЦ* = Ђ. Слијепчевић, *Исјорија Срјске йравославне цркве I–III*, Београд 1991.
- Смолчић-Макуљевић, *Манасјир Трескавац* = С. Смолчић-Макуљевић, *Манасјир Трескавац*, Београд 2013.
- Смолчић-Макуљевић, *Хиландарска кайјайејазма* = С. Смолчић-Макуљевић, *Хиландарска кайјайејазма монахиње Јефимије. Иконојрафија и дојослужбена функција*, in: *Осам векова Хиландара. Исјорија, духовни живој, књижевност, умейност и архийејурја*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 693–701.
- Смолчић-Макуљевић, *Царски Деизис и небески двор* = С. Смолчић-Макуљевић, *Царски Деизис и небески двор у сликарсјиву XIV века манасјира Трескавац. Иконојрафски йројрам северне куйоле йријрајие цркве Бојородичиној Усјења*, in: *Трећа јујословенска конференција визанјолоја*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радловић, Београд–Крушевац 2002, 463–472.
- Соловјев, *Мошин, Грчке йовеље* = А. Соловјев, В. Мошин, *Грчке йовеље срјских владара*, Београд 1936.
- Сјиси о Косову = *Сјиси о Косову*, ed. М. Грковић, Београд 1993.
- Спремић, *Беојрад у Фурланији* = М. Спремић, *Беојрад у Фурланији*, Београд–Загреб 2006.

- Спремић, Бранковићи и Света Гора = М. Спремић, Бранковићи и Света Гора, in: *Друга казивања о Светој Гори*, ed. М. Јанковић, Београд 1997, 81–100.
- Спремић, Десиој Ђурађ = М. Спремић, Десиој Ђурађ Бранковић и његово доба, Београд 1994.
- Спремић, Десиој Стефан Бранковић = М. Спремић, Десиој Стефан Бранковић Слейи, Глас САНУ 164, Одељење историјских наука, књ. 15 (2010) 115–143.
- Србљак = Србљак, Београд 1986.
- Србљак III = Србљак. Службе, канони, акајисити III, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 1970.
- Српске иконе између традиције и модерности = Српске иконе између традиције и модерности. Паралеле. Галерија Мајице српске, Нови Сад 2015.
- Српске рукописне књиге у Чешкој = Српске рукописне књиге у Чешкој, ed. З. Недељковић, Београд 2015.
- Станић, Један облик стварања = Р. Станић, Један облик стварања у сливу реке Људске код Новог Пазара, Саопштења 13 (1981) 147–161.
- Станић, Одабрани радови = Р. Станић, Одабрани радови, Београд 2007.
- Станић, Скулпторални иориреји кийиора = Р. Станић, Скулпторални иориреји кийиора и мајиора на црквама XV–XVII века у Зајадној Србији и Санџаку, Зограф 4 (1972) 68–75.
- Станојевић, Да ли је краљ Урош био заробљен? = Ст. Станојевић, Да ли је краљ Урош 1268 год. био заробљен од Мађара?, Глас СКА, други разред, философско-филолошке, друштвене и историске науке, 84/4–5 (1935) 201–206.
- Стародубцев, Задужинарство и кийиори = Т. Стародубцев, Задужинарство и кийиори у Србији у доба Лазаревића, Саопштења 42 (2010) 39–63.
- Стародубцев, Манастир Сисојевац = Т. Стародубцев, Манастир Сисојевац, Београд 2008.
- Стародубцев, О времену живописања цркве у Рамаћи = Т. Стародубцев, О времену живописања цркве у Рамаћи, in: *Пад Српске десетовине 1459. године*, ed. М. Спремић, Београд 2011, 147–170.
- Стародубцев, О кийиору Руденице = Т. Стародубцев, О кийиору Руденице, Саопштења 35–36 (2003–2004) 101–110.
- Стародубцев, О иорирејима у Раваници = Т. Стародубцев, О иорирејима у Раваници, ЗРВИ 49 (2012) 333–354.
- Стародубцев, Писани извори о црквама и манастирима = Т. Стародубцев, Писани извори о црквама и манастирима по-дизаним или однављаним у обласима Лазаревића и Бранковића. I. Кийиорски најииси, Саопштења 45 (2013) 133–146; II. Повеле, Саопштења 46 (2014) 107–123.
- Стародубцев, Представа Небеске лишурије = Т. Стародубцев, Представа Небеске лишурије у куйоли. Прилој ироучавању, in: *Трећа југословенска конференција византолоја*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 381–411.
- Стародубцев, Представе Рођења Бојородице и Ваведења = Т. Стародубцев, Представе Рођења Бојородице и Ваведења у наосу Каленића: изузећак или илог обичаја ејохе, in: *Манастир Каленић. У сусрет шестој стогодишњици*, ed. Ј. Калић, Београд–Крагујевац 2009, 91–105.
- Стародубцев, Сакос црквених достојанственика = Т. Стародубцев, Сакос црквених достојанственика у средњовековној Србији, in: *Византијски свет на Балкану II*, edd. Б. Кр-смановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 523–550.
- Стародубцев, Сликарски задужбина Лазаревића = Т. Стародубцев, Сликарски задужбина Лазаревића, ЗРВИ 43 (2006) 349–373.
- Стасов, Славјански и восточни орнамент = В. В. Стасов, Славјански и восточни орнамент по рукописам древног и новог времена I, Санкт-Петербург 1884; II–III, Санкт-Петербург 1887.
- Стевановић, Архитектура Светој Ђорђа у Речанима = Б. Стевановић, Архитектура цркве Светој Ђорђа у Речанима – ирводийни излед и иозније измене, Зограф 39 (2015) 119–127.
- Стевановић, Представе Христових ирародителја = Б. Стевановић, Представе Христових ирародителја у цркви Светој Ђорђа у Речанима, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 25–38.
- Стевовић, Архитектура Моравске Србије = И. Стевовић, Архитектура Моравске Србије: локална ирародителска школа или ејилој водећих иокова иозновизантијској ирародителској стварања. Мејодолошка студија, ЗРВИ 43 (2006) 231–253.
- Стевовић, Историјски извор = И. Стевовић, Историјски извор и историјскоуметничко тумачење: Бојородичина црква у Тојлици, Зограф 35 (2011) 73–92.
- Стевовић, Једнобродне куйолне цркве = И. Стевовић, Једнобродне куйолне цркве у Дубровнику у време византијске власти, Зограф 21 (1990) 18–30.
- Стевовић, Каленић = И. Стевовић, Каленић. Бојородичина црква у архитектури иозновизантијској светиа, Београд 2006.
- Стевовић, О ирводийном изледу = И. Стевовић, О ирводийном изледу и времену израдње цркве Св. Михаила у Стону, ЗРВИ 35 (1996) 175–195.
- Стефан Првовенчани (1988) = Стефан Првовенчани, Сабрани сјиси, ed. Љ. Јухас-Георгиевска, Београд 1988.
- Стефан Првовенчани (1999) = Стефан Првовенчани, Сабрана дела, ed. Љ. Јухас-Георгиевска, Т. Јовановић, Београд 1999.
- Стефановски, Тема = М. Стефановски, Тема узорној иорейка државе у Констанининовом живојојису десетовина Стефана Лазаревића, in: *Пад Српске десетовине 1459. године*, ed. М. Спремић, Београд 2011, 1–14.
- Стојаковић, Кийиорски модел Ресаве = А. Стојаковић, Кийиорски модел Ресаве, in: *Моравска школа и њено доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 269–276.

- Стојановић, *Везени крст* = Д. Стојановић, *Везени крст из манастира Дечана*, ЗМПУ 9–10 (1966) 29–40.
- Стојановић, *Умејнички вез у Србији* = Д. Стојановић, *Умејнички вез у Србији од XIV до XIX века*, Београд 1959.
- Стојановић, *Црквени шекстил* = Д. Стојановић, *Црквени шекстил од средине XV до краја XVII века*, ЗМПУ, н. с., 1 (2005) 9–44.
- Стојановић-Максимовић, *Неколико њрилоја* = Ј. Стојановић-Максимовић, *Неколико њрилоја историји умејности у Боки коџорској. Пластика XI века у Сушћейану*, Споменик САН 105 (1956) 49–52.
- Стојановић-Максимовић, *О средњовековној скулићури Боке Коџорске* = Ј. Стојановић-Максимовић, *О средњовековној скулићури Боке Коџорске*, Споменик САН 103 (1953) 103–113.
- Стошић, *Српска умејност 1690–1740* = Љ. Стошић, *Српска умејност 1690–1740*, Београд 2006.
- Странствованија Василија Григоровича-Барског* = *Странствованија Василија Григоровича-Барског по святим местам Востока с 1723 по 1747 г.*, ч. III, Санкт Петербург 1887.
- Суботин-Голубовић, *Кулић свећој Ахилија* = Т. Суботин-Голубовић, *Кулић свећој Ахилија Лариској*, ЗРВИ 26 (1987) 21–33.
- Суботин-Голубовић, *Прилој њознавању дојослужења* = Т. Суботин-Голубовић, *Прилој њознавању дојослужења у Српској Цркви крајем XIII века*, ХЗ 10 (1998) 153–177.
- Суботин-Голубовић, *Смедеревска служба* = Т. Суботин-Голубовић, *Смедеревска служба ѡреносу мошћићу свећој айосћола Луке*, in: *Српска књижевност у доба Десћојовине*, Деспотовац 1998, 133–156.
- Суботин-Голубовић, *Ушћицај ѡреноса мошћићу св. Пећке* = Т. Суботин-Голубовић, *Ушћицај ѡреноса мошћићу св. Пећке у Десћојовину на развој њеној кулићу у српској средини*, in: *Бљгария и Сърбия в контекста на византијската цивилизация*, Софија 2005, 343–355.
- Суботић, *Јован Прећече у Јашуњи* = Г. Суботић, *Зидно сликарство Свећој Јована Прећече у Јашуњи (1)*, Лесковачки зборник 27 (1987) 23–36.
- Суботић, *Долац и Чадићи* = Г. Суботић, *Долац и Чадићи*, Београд 2012.
- Суботић, *Икона василисе Јелене* = Г. Суботић, *Икона василисе Јелене и оснивачи манастира Појанова*, Саопштења 25 (1993) 25–40.
- Суботић, *Краљица Јелена Анжујска* = Г. Суботић, *Краљица Јелена Анжујска – кћићор црквених сћоменика у Приморју*, ИГ 1–2 (1958) 131–147.
- Суботић, *Манастир Бојородице Месонисћојисе* = Г. Суботић, *Манастир Бојородице Месонисћојисе*, ЗРВИ 26 (1987) 125–171.
- Суботић, *Манастир Свећој Павла* = Г. Суботић, *Манастир Свећој Павла*, in: *Казивања о Свећој Гори*, Београд 1995, 114–142.
- Суботић, *Најсћарије ѡредсћаве свећој Георија Краћовца* = Г. Суботић, *Најсћарије ѡредсћаве свећој Георија Краћовца*, ЗРВИ 32 (1993) 167–192.
- Суботић, *Обнова зидној сликарства у Свећом Прохору Пчињском* = Г. Суботић, *Обнова зидној сликарства у Свећом Прохору Пчињском крајем XV века*, Лесковачки зборник 29 (1989) 9–14.
- Суботић, *Обнова манастира Свећој Павла* = Г. Суботић, *Обнова манастира Свећој Павла у XIV веку*, ЗРВИ 22 (1983) 207–258.
- Суботић, *Почеци монашкој живоћи* = Г. Суботић, *Почеци монашкој живоћи и црква манастира Срећења у Мейеори-ма*, ЗМСЛУ 2 (1966) 143–176.
- Суботић, *Прилој хронолојићу* = Г. Суботић, *Прилој хронолојићу дечанској зидној сликарства*, ЗРВИ 20 (1981) 111–138.
- Суботић, *Свећи Ѓорђе у Бањанима (1985)* = Г. Суботић, *Свећи Ѓорђе у Бањанима. Историја и архисћекћура*, ЗМСЛУ 21 (1985) 135–160.
- Суботић, *Свећи Ѓорђе у Бањанима (2011)* = Г. Суботић, *Свећи Ѓорђе у Бањанима. Зидно сликарство*, in: *На шћраћовима Војислава Ј. Ѓурића*, edd. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 325–352.
- Суботић, *Трећа жичка ѡвельа* = Г. Суботић, *Трећа жичка ѡвельа*, Зограф 31 (2006–2007) 51–58.
- Суботић et al., *Најћиси* = Г. Суботић, Б. Миљковић, И. Шпадијер, И. Тот, *Најћиси историјске сдржине у зидном сликарству I*, Београд 2015.
- Сљбрани сљчиненија на Константин Костенечки* = *Сљбрани сљчиненија на Константин Костенечки. Исљедване и текст*, edd. К. Куев, Г. Петков, Софија 1986.
- Тарнанидис, *Српско-ћрчки односи* = Ј. Тарнанидис, *Српско-ћрчки односи у лићурћиском живоћу у 16. веку у сенци админисћрайивно-ћолићичких здивања шћоја времена*, ЗМСЛУ 29–30 (1993–1994) 325–335.
- Татић, Петковић, *Манастир Каленић* = Ж. Татић, В. Петковић, *Манастир Каленић*, Вршац 1926.
- Татић-Ѓурић, *Икона* = М. Татић-Ѓурић, *Икона Бојородице Бећрадске*, ГГБ 25 (1978) 147–159.
- Татић-Ѓурић, *Икона айосћола Пећра и Павла* = М. Татић-Ѓурић, *Икона айосћола Пећра и Павла у Ваћикану*, Зограф 2 (1967) 11–16.
- Татић-Ѓурић, *Херцећовачки мићројолић* = М. Татић-Ѓурић, *Херцећовачки мићројолић и ћаћријарх српски Анћо-није као кћићћор фресака и икона*, in: *Милешева у историји српској народа*, ed. В. Ј. Ѓурић, Београд 1987, 195–203.
- Теодоровић-Шакота, *Иконојисац Лонћин* = М. Теодоровић-Шакота, *Прилој ѡознавању иконојисца Лонћина*, Саопштења 1 (1956) 156–166.
- Теодосије, *Жићија* = Теодосије, *Жићија*, ed. Д. Богдановић, Београд 1988.
- Теодосије, *Жићије Свећој Саве* = Теодосије, *Жићије Свећој Саве*, прев. Л. Мирковић, Д. Богдановић, Београд 1984.

- Тимотијевић, *Манастир Крушедол* = М. Тимотијевић, *Манастир Крушедол I–II*, Београд 2008.
- Тимотијевић, *Српско барокно сликарство* = М. Тимотијевић, *Српско барокно сликарство*, Нови Сад 1996.
- Тимотијевић, *Традиција и барок* = М. Тимотијевић, *Традиција и барок / шумачење традиције у реформама барокне икционалне иконостасе*, ЗМСЛУ 34–35 (2003) 201–221.
- Тихомиров, *Каталог* = Н. Б. Тихомиров, *Каталог руских и славянских пергаментних рукописей XI–XII вв., хранящихся в Отделе рукописей Государственной библиотеки СССР имени В. И. Ленина, ч. 1 (XI век)*, Записки Отдела рукописей 25 (1962) 143–183.
- Тодић, *Ајосјол Андреја* = Б. Тодић, *Ајосјол Андреја и српски архиепископи на фрескама Сојоћана*, in: *Трећа југословенска конференција византолога*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радловић, Београд–Крушевац 2002, 361–379.
- Тодић, *Бањско злато* = Б. Тодић, *Бањско злато – последњи остаци фресака у цркви Светеи Стефана у Бањској*, in: *Манастир Бањска и доба краља Милутина*, ed. Д. Бојовић, Ниш – Косовска Митровица 2007, 163–174.
- Тодић, *Време иконостаса и живописања Љубосињке* = Б. Тодић, *Време иконостаса и живописања Љубосињке*, Саопштења 39 (2007) 101–116.
- Тодић, *Грачаница* = Б. Тодић, *Грачаница – сликарство*, Београд 1989.
- Тодић, *Иконографска истраживања* = Б. Тодић, *Иконографска истраживања жичких фресака XIII века*, Саопштења 22–23 (1990–1991) 25–40.
- Тодић, *Иконостас Старе српске цркве у Сарајеву* = Б. Тодић, *Иконостас Старе српске цркве у Сарајеву*, in: СУММЕИКТА. *Зборник радова поводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета у Београду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 439–457.
- Тодић, *Иконостас у Дечанима* = Б. Тодић, *Иконостас у Дечанима – ирводни сликани програма и његове иконостасне измене*, Зограф 36 (2012) 115–129.
- Тодић, *Киниторска композиција* = Б. Тодић, *Киниторска композиција у наосу Богородичине цркве у Свуденици*, Саопштења 29 (1997) 35–45.
- Тодић, *Лични записи сликара* = Б. Тодић, *Лични записи сликара*, in: *Приватни живопис у српским земљама средњега века*, edd. С. Марјановић-Душанић, Д. Поповић, Београд 2004, 493–524.
- Тодић, *Манастир Ресава* = Б. Тодић, *Манастир Ресава*, Београд 1995.
- Тодић, *Манастир Убожац* = Б. Тодић, *Манастир Убожац*, Косовско-метохијски зборник 5 (2013) 67–87.
- Тодић, *Ново шумачење* = Б. Тодић, *Ново шумачење програма и распореда фресака у Милешеви*, in: *На траговима Војислава Ђурића*, ed. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 55–68.
- Тодић, *Прилози познавању историје Велућа* = Б. Тодић, *Прилози познавању историје Велућа*, Саопштења 20–21 (1988–1989) 67–75.
- Тодић, *Ране задужбине Стефана Немање* = Б. Тодић, *Ране задужбине Стефана Немање у светлу његових житија*, in: *Владар, монах, светитељ. Свети Симеон Мироточиви и српска историја и култура* (in press).
- Тодић, *Резервациони иконостас Светеи Сава* = Б. Тодић, *Резервациони иконостас Светеи Сава у средњовековном сликарству*, in: *Свети Сава у српској историји и традицији*, ed. С. Ђирковић, Београд 1998, 225–248.
- Тодић, *Сарајевска црква Светих арханђела* = Б. Тодић, *Како је измекла сарајевска црква Светих арханђела у XVII и XVIII веку*, in: idem, *Радови о српској уметности и уметницима XVIII века*, Нови Сад 2010, 11–35.
- Тодић, *Свети арханђели у Кучевици* = Б. Тодић, *Када су сахрањени Свети арханђели код Кучевице?*, Патримониум. МК 6/11 (2013) 173–184.
- Тодић, *Сликарство ирпирате Зрза* = Б. Тодић, *Сликарство ирпирате Зрза и дојслужење Страсне седмице*, Зограф 35 (2011) 211–222.
- Тодић, *Сојоћански иконостас* = Б. Тодић, *Сојоћански иконостас*, Саопштења 34 (2002) 279–293.
- Тодић, *Српске уметничке стварине у Вајоједу* = Б. Тодић, *Српске уметничке стварине у манастиру Вајоједу*, in: *Четири казивања о Светој Гори*, edd. М. Милосављевић, М. Живојиновић, Београд 2005, 136–152.
- Тодић, *Српски архиепископи* = Б. Тодић, *Српски архиепископи на фрескама XVII века у Морачи – ко су и зашто су насликани*, in: *Манастир Морача*, edd. Б. Тодић, Д. Поповић, Београд 2006, 93–114.
- Тодић, *Српски сликари* = Б. Тодић, *Српски сликари од XIV до XVIII века, I–II*, Нови Сад 2013.
- Тодић, *Старо Најоричино* = Б. Тодић, *Старо Најоричино*, Београд 1993.
- Тодић, *Фреске* = Б. Тодић, *Фреске*, in: М. Кашанин et al., *Манастир Свуденица*, Београд 1986, 137–156.
- Тодић, *Фреске XIII века* = Б. Тодић, *Фреске XIII века у параклису на ирју Св. Георгија у Хиландару*, ХЗ 9 (1997) 35–73.
- Тодић, *Црква Св. Петра код Уњемира* = Б. Тодић, *Црква Св. Петра код Уњемира*, СКМ 9 (1989–1990) 5–34.
- Томин, *Књижевни опис зографа Лонина* = С. Томин, *Књижевни опис зографа Лонина – ирлој реконструкцији*, in: *Косово и Метохија у цивилизацијским иковима II*, Књижевност, Косовска Митровица 2010, 189–202.
- Томин, *Једна варијанта* = Г. Томин, *Једна варијанта у оквиру моравске школе*, in: *Моравска школа и њено доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 249–261.
- Томовић Г., *Provincia di Stefano* = Г. Томовић, *Provincia di Stefano*, in: *Српска ироза данас. Косаче – оснивачи Херцеговине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 351–362.

- Томовић Г., *Морфологија ћириличких најйиса* = Г. Томовић, *Морфологија ћириличких најйиса на Балкану*, Београд 1974.
- Томовић Г., *Најйис на цркви Светиої Луке* = Г. Томовић, *Најйис на цркви Светиої Луке у Кошору из 1195. године*, in: *Црква Светиої Луке кроз вијекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 23–31.
- Томовић Г., *О ілаіољском најйису* = Г. Томовић, *О ілаіољском најйису из Конавала*, ИЧ 52 (2005) 23–32.
- Томовић М., *Проблем йорекла античкої йорфира* = М. Томовић, *Проблем йорекла античкої йорфира у Срдији*, ЗНМ 14/1 (1991) 393–399.
- Тошић, *Родоначелник йлемена Косача* = Ђ. Тошић, *Родоначелник йлемена Косача – војвода Влайко Вуковић*, in: *Срјска йроза данас. Косаче – оснивачи Херцејовине*, Билећа–Гацко–Београд 2002, 243–260.
- Тошић, *Херцеј Влайко Косача* = Ђ. Тошић, *Фраіменїи из живоиїа херцеја Влайка Косаче*, ИЧ 56 (2008) 153–172.
- Тошић В., *Велики челник Радич* = В. Тошић, *Велики челник Радич*, Зборник за историју Матице српске 13 (1976) 7–21.
- Трифуновић, *Аздучник* = Ђ. Трифуновић, *Аздучник срјских средњовековних књижевних йојмова*, Београд 1974 (Београд 1990²).
- Трифуновић, *Белешке* = Ђ. Трифуновић, *Белешке о делима у Србљаку*, in: idem, *О Србљаку. Сїудује*, Београд 1970, 271–366.
- Трифуновић, *Инок Исаија* = Ђ. Трифуновић, *Писац и йреводилац Инок Исаија*, Крушевац 1980.
- Трифуновић, *Ка йочецима срјске йисменосїи* = Ђ. Трифуновић, *Ка йочецима срјске йисменосїи*, Београд 2001.
- Трифуновић, *Надїробна реч* = Ђ. Трифуновић, *Надїробна реч десїоїу Ђурђу Бранковићу од смедеревскої беседника*, Књижевна историја 46 (1979) 295–314.
- Трифуновић, *Сїиси о кнезу Лазару* = Ђ. Трифуновић, *Срјски средњовековни сїиси о кнезу Лазару и Косовском доју*, Крушевац 1968.
- Трифуновић, *Бјелогрлић, Брајовић, Хиландарска оснивачка йовеља* = Ђ. Трифуновић, В. Бјелогрлић, И. Брајовић, *Хиландарска оснивачка йовеља свейоїа Симеона и свейоїа Саве*, in: *Осам векова Сїуденице. Зборник радова*, Београд 1986, 49–59.
- Тричковић, *Срјска црква средином XVII века* = Р. Тричковић, *Срјска црква средином XVII века*, Глас САНУ 320, Одељење историјских наука, књ. 2 (1980) 61–162.
- Турилов, *К вопросу о происхождении* = А. А. Турилов, *К вопросу о происхождении ланского образа Спаса Нерукотворного*, in: *Образ христианского храма. Сборник статей по древнерусскому искусству в честь юбилея А. Л. Баталова*, edd. Л. А. Беляев, В. В. Седов, Москва 2015, 109–113.
- Турилов, *Сербский ковчег-реликвариј* = А. А. Турилов, *Сербский ковчег-реликвариј св. царя Константина из Благовещенского собора Московского Кремля: датировка и гипотезы о происхождении*, Црквене студије 10 (2013) 125–133.
- Ђирић, *Зайагни йортал Лазарице* = Ј. Ђирић, *Зайагни йортал Лазарице као йредмет конзервайторских реконсїрукција и истїориоїрафских анализа*, Крушевацки зборник 12 (2007) 33–44.
- Ђирић, *Манасїир Павловац* = Ј. Ђирић, *Манасїир Павловац, досадашња истїраживања и нова зайажања о архїијекїтури манасїирскої комїлекса*, ЗНМ 19–2 (2010) 35–63.
- Ђирковић, *Двор и кулїура* = С. Ђирковић, *Двор и кулїура у средњовековној досанској држави*, in: idem, *Работїници, војници, духовници. Друшїва средњовековної Балкана*, Београд 1997, 435–445.
- Ђирковић, *Косовска дийка* = С. Ђирковић, *Косовска дийка у међународном конїексїу*, Глас САНУ 378, Одељење историјских наука, књ. 9 (1996) 49–69.
- Ђирковић, *Новобрдски законик* = С. Ђирковић, *Новобрдски законик десїоїа Сїефана Лазаревића из 1412. године*, in: В. Јовановић et al., *Ново Брдо*, Београд 2004, 162–181.
- Ђирковић, *О десїоїу Вуку Грїуревїћу* = С. Ђирковић, *О десїоїу Вуку Грїуревїћу*, ЗМСЛУ 6 (1970) 283–290.
- Ђирковић, *Одјеци рийерско-дворјанске кулїуре* = С. Ђирковић, *Одјеци рийерско-дворјанске кулїуре у Босни*, in: idem, *Работїници, војници, духовници. Друшїва средњовековної Балкана*, Београд 1997, 446–454.
- Ђирковић, *Повеља краља Вукашина* = С. Ђирковић, *Повеља краља Вукашина Дубровнику којом йоїврђује йовеље ранијих срјских владара*, ССА 4 (2005) 161–172.
- Ђирковић, *Русашка йосїода* = С. Ђирковић, *Русашка йосїода*, ИЧ 21 (1974) 5–17.
- Ђирковић, *Свейи Сава* = С. Ђирковић, *Свейи Сава између Исїока и Зайада*, in: *Свейи Сава у срјској истїорији и йтрадицији*, ed. С. Ђирковић, Београд 1998, 27–38.
- Ђирковић, *Херцеј Сїефан Вукчић* = С. Ђирковић, *Херцеј Сїефан Вукчић-Косача и њеїово доба*, Београд 1964.
- Ђирковић, *Работїници, војници, духовници* = С. Ђирковић, *Работїници, војници, духовници. Друшїва средњовековної Балкана*, Београд 1997.
- Ђирковић, *Срди* = С. Ђирковић, *Срди у средњем веку*, Београд 1995, 1997².
- Ђирковић, *Срдија уочи Царсїва* = С. Ђирковић, *Срдија уочи Царсїва*, in: *Дечани и визанїијска умейносїи средином XIV века*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1989, 3–13.
- Ђирковић, *Хиландарски иїуман Јован* = С. Ђирковић, *Хиландарски иїуман Јован (Проблем акаїа срјске царске канцеларије)*, in: *Осам векова Хиландара. Истїорија, духовни живоиї, књижевносїи, умейносїи и архїијекїтура*, ed. В. Кораћ, Београд 2000, 59–70.
- Ђоровић-Љубинковић, *Иконосїас цркве свейої Николе у Великој Хочи* = М. Ђоровић-Љубинковић, *Иконосїас цркве свейої Николе у Великој Хочи. Прилої йроучавању кулїа Сїевана Дечанскої*, Старинар 9–10 (1958–1959) 169–179.

- Ђоровић-Љубинковић, Ограз кулџа св. Сџефана** = М. Ђоровић-Љубинковић, *Ограз кулџа св. Сџефана у срџској средњовековној умејносној*, Старићар, н. с., 12 (1961) 47–60.
- Ђоровић-Љубинковић, Пећко-дечанска иконојисна школа** = М. Ђоровић-Љубинковић, *Пећко-дечанска иконојисна школа од XIV до XIX века*, Београд 1955.
- Ђоровић-Љубинковић, Призренско чејворојеванђеље** = М. Ђоровић-Љубинковић, *Призренско чејворојеванђеље. Ка љроблему њејовој дајшованја*, Старићар 19 (1968–1969) 191–202.
- Ђоровић-Љубинковић, Средњовековни дуборез** = М. Ђоровић-Љубинковић, *Средњовековни дуборез у исоћоним обла-сџима Јуославје*, Београд 1965.
- Ђук, Косаче и Полимље** = Р. Ђук, *Косаче и Полимље*, in: *Срџска љроза данас. Косаче – оснивачи Херцејовине*, Билећа–Гац-ко–Београд 2002, 378–388.
- Ђурчић, Грачаница** = С. Ђурчић, *Грачаница. Исоћорија и Ар-хијекџура*, Београд–Приштина 1988.
- Убипарип, Пејојласник Ђурђа Црнојевића** = М. Убипарип, *Пејојласник Ђурђа Црнојевића*, in: *Окџоих љејојласник: из-дање Ђурђа Црнојевића*, edd. М. Убипарип, М. Лазић, М. Н. Мартиновић, Цетиње–Београд–Дечани 2014.
- Ухова, «Балкански» стил в орнаменте** = Т. Б. Ухова, *«Балкански» стил в орнаменте рукописних книг из ма-стерској Троице-Сергиева монастыря*, in: *Древнерусское искусство XIV–XV вв.*, Москва 1984, 141–151.
- Ухова, Орнамент неовизантијског стила** = Т. Б. Ухова, *Орнамент неовизантијског стила в московских рукописях конца XIV – первой четверти XV в.*, in: *Андрей Рублев и его эпоха*, ed. М. В. Алпатов, Москва 1971, 222–244.
- Ферјанчић, Византијски и срџски Сер** = Б. Ферјанчић, *Ви-зантијски и срџски Сер у XIV сџолећу*, Београд 1994.
- Ферјанчић, Десјоји** = Б. Ферјанчић, *Десјоји у Византији и јужнословенским земљама*, Београд 1960.
- Ферјанчић, Када се Евдокија удала** = Б. Ферјанчић, *Када се Евдокија удала за Сџевана Немањића*, ЗФФ 8/1 (1964) 217–224.
- Ферјанчић, Севасџокрайџори и кесари** = Б. Ферјанчић, *Се-васџокрайџори и кесари у Срџском царсџиву*, ЗФФ 11/1 (1970) 255–269.
- Ферјанчић, Севасџокрайџори у Византији** = Б. Ферјанчић, *Се-васџокрайџори у Византији*, ЗРВИ 11 (1968) 141–192.
- Ферјанчић, Максимовић, Свеји Сава и Србија** = Б. Ферјан-чић, Љ. Максимовић, *Свеји Сава и Србија између Ејира и Никеје*, in: *Свеји Сава у срџској исоћорији и џрадицији*, ed. С. Ђирковић, Београд 1998, 13–26.
- Фотић, Прилајођаване и ојсџанак** = А. Фотић, *Прилајођа-ване и ојсџанак: Хиландар у Османском царсџиву (XV–XVII век)*, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 91–102.
- Фотић, Свеји Гора и Хиландар** = А. Фотић, *Свеји Гора и Хиландар у Османском царсџиву (XV–XVII век)*, Београд 2000.
- Хан, Инџарзија** = В. Хан, *Инџарзија на јогручју Пећке ља-џријаршије, XVI–XVIII век*, Нови Сад 1966.
- Харисијадис, Ајосџол др. 47** = М. Харисијадис, *Ајосџол др. 47 у Вуковој рукојисној збирци у Берлину*, ЗЛУМС 12 (1976) 225–235.
- Харисијадис, Беојрадски љсалџир** = М. Харисијадис, *Бео-јрадски љсалџир*, ГЂБ 19 (1972) 213–250.
- Харисијадис, Два рукојиса дивше Народне дидлиојске** = М. Харисијадис, *Два рукојиса дивше Народне дидлиојске у Беојраду – Призренско јеванђеље и Беојрадска Александрида*, Годишњак Народне дидлиотеке Србије (1960) 82–98.
- Харисијадис, Два срџска чејворојеванђеља** = М. Харисија-дис, *Два срџска чејворојеванђеља из XIV века – у Лењинјра-ду и Москви*, Зограф 4 (1972) 35–42.
- Харисијадис, Илуминација рукојиса** = М. Харисијадис, *Илуминација рукојиса досанској јорекла у средњем веку*, Глас САНУ 354, Одељење историјских наука 6 (1988) 91–135.
- Харисијадис, Илуминирани рукојиси** = М. Харисијадис, *Илуминирани рукојиси сџаре Народне дидлиојске у Беојра-ду*, Старићар 19 (1968) 251–261.
- Харисијадис, Илуминација рукојиса XVII века** = М. Хари-сијадис, *Илуминација рукојиса XVII века исоћсанних или на-дављених на Свејој Гори за манасџире у срџским земљама*, ХЗ 4 (1978) 169–190.
- Харисијадис, Куманичко чејворојеванђеље** = М. Харисија-дис, *Куманичко чејворојеванђеље*, ЗМПУ 9–10 (1966) 49–63.
- Харисијадис, Најсџарији рукојис** = М. Харисијадис, *Нај-сџарији рукојис исоћсан у Крајову у љрвој јоловини XVI века*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 213–216.
- Харисијадис, Обојене јрафике у Окџоуху љејојласнику** = М. Харисијадис, *Обојене јрафике у Окџоуху љејојласнику Божидара Вуковића љајријаршијске дидлиојске у Беојраду*, ЗМПУ 11 (1969) 31–34.
- Харисијадис, Перјаменџни рукојиси** = М. Харисијадис, *Перјаменџни рукојиси Државне дидлиојске у Берлину*, ЗЛУМС 13 (1977) 177–193.
- Харисијадис, Раскошни византијски сџил** = М. Харисија-дис, *Раскошни византијски сџил у орнаментици јужносло-венских рукојиса из XIV и XV века*, in: *Моравска школа и њено доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1972, 211–227.
- Харисијадис, Фијурални иницијали** = М. Харисијадис, *Фи-јурални иницијали у Рагослављевој Ајокалијси*, Зограф 9 (1978) 50–53.
- Харисијадис, Хрисџофор Рачанин** = М. Харисијадис, *Хри-сџофор Рачанин, јрејисивач и илуминајџор рукојиса*, Зо-граф 3 (1969) 34–38.
- Христу, Манасџир Пресвејте Бојородице Еверејџиде** = П. Христу, *Манасџир Пресвејте Бојородице Еверејџиде у Цари-јраду*, in: *Осам векова Сџуденице*, Београд 1986, 61–73.
- Цветковић, Есфијменска јовелја** = Б. Цветковић, *Есфиј-менска јовелја десјоји Ђурђа Бранковића: фанџасџична архиијекџура, Жича, Есфијмен или недески сџанови?*, in:

- ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова поводом четрдесет година Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 343–363.
- Цветковић, *Зидно сликарство манастира Јошанице* = Б. Цветковић, *Зидно сликарство манастира Јошанице*, Београд 2007 (unpublished M.A. thesis).
- Цветковић, *Манастир Нова Павлица* = Б. Цветковић, *Манастир Нова Павлица. Историја, архитектура и живопис*, Београд 2009 (unpublished Ph.D. thesis).
- Цветковић, *Неодичне сцене* = Б. Цветковић, *Неодичне сцене у ирираји храма манастира Јошанице*, Саопштења 45 (2013) 111–130.
- Цветковић, *Плашић српских десјота* = Б. Цветковић, *Плашић српских десјота у 15. веку. Прилој ироучавању*, in: *Византијски свет на Балкану II*, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 551–562.
- Цветковић, *Пориреј Тодора Бранковића* = Б. Цветковић, *Пориреј Тодора Бранковића у ђаконикону манастира Грачанице*, ЗМСЛУ 29–30 (1993–1994) 75–88.
- Цветковић, *Пориреји у наосу Нове Павлице* = Б. Цветковић, *Пориреји у наосу Нове Павлице: историзам или ѿлијичка актуелност?*, Саопштења 35–36 (2003–2004) 79–99.
- Цветковић, *Реликвијар Барбаре Франкојан* = Б. Цветковић, *Реликвијар Барбаре Франкојан Бранковић. Прилој ироучавању*, ЗМПУ, н. с., 8 (2012) 23–35.
- Цветковић, *Трсајски реликвијар* = Б. Цветковић, *Трсајски реликвијар: иорекло стурктуру*, in: *Средњи век у српској наци, историји, књижевности и уметности VI*, ed. Г. Јовановић, Деспотовац 2015, 175–188.
- Цветковић, Стевовић, Ердељан, *Манастир Јошаница* = Б. Цветковић, И. Стевовић, Ј. Ердељан, *Манастир Јошаница*, Београд 2008.
- Цветковски, *Белешке* = С. Цветковски, *Белешке из Бојородичине цркве на Малом граду*, Зограф 34 (2010) 111–124.
- Цветковски, *Пориреји* = С. Цветковски, *Пориреји византијских и српских владара у манастиру Трескавицу*, Зограф 31 (2006–2007) 153–167.
- Цветковски, *Црква Свете Бојородице* = С. Цветковски, *Црква Свете Бојородице у селу Модришћу*, Зограф 35 (2011) 193–209.
- Цветковски, *Цркваи Св. Ђорѓија во Мајејче* = С. Цветковски, *Цркваи Св. Ђорѓија во Мајејче*, Зборник. Средновековна уметност 5 (2006) 79–104.
- Цернић, *О айридуцији средњовековних рукописа* = Л. Цернић, *О айридуцији средњовековних српских ћирилских рукописа*, in: *Текстологија средњовековних јужнословенских књижевности*, Београд 1981, 335–360.
- Цернић, *Писари грачаничкој (лиљанској) иролоја* = Л. Цернић, *Писари грачаничкој (лиљанској) иролоја – минеја (Айридуција рукописа као моућности реконструкције грае скрипторија)*, АП 1 (1979) 133–166.
- Чанак-Медић, *Црква Светио Саве* = М. Чанак-Медић, *Црква Светио Саве у Будви*, Зограф 27 (2000) 17–22.
- Чанак-Медић, *Архиепиској Данило II* = М. Чанак-Медић, *Архиепиској Данило II и архитектура Пећке иаиријарије*, in: *Архиепиској Данило II и његово доба*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1991, 295–310.
- Чанак-Медић, *Архитектура жичке Сасове цркве* = М. Чанак-Медић, *Архитектура жичке Сасове цркве и Радослављево ирираје*, Саопштења 24 (1992) 7–49.
- Чанак-Медић, *Архитектура и ирограм ексонартекса* = М. Чанак-Медић, *Архитектура и ирограм ексонартекса жичке Сасове цркве*, in: *Манастир Жича. Зборник радова*, ed. Г. Суботић, Краљево 2000, 57–81.
- Чанак-Медић, *Архитектура Светио Луке* = М. Чанак-Медић, *Архитектура Светио Луке и њени извори*, in: *Црква Светио Луке кроз вјекове*, ed. В. Кораћ, Котор 1997, 33–42.
- Чанак-Медић, *Гошика у српској црквеној архитектури* = М. Чанак-Медић, *Гошика у српској црквеној архитектури у раздобљу од Жиче до Ресаве*, in: *Манастир Ресави: историја и уметности*, ed. В. Ј. Ђурић, Деспотовац 1995, 111–134.
- Чанак-Медић, *Давидовица* = М. Чанак-Медић, *Да ли је Давидовица изледала као иродне цркве Немањина?*, Саопштења 13 (1981) 67–76.
- Чанак-Медић, *Двојне куле* = М. Чанак-Медић, *Двојне куле на ирочелу црква Немањиној доба*, in: *Стефан Немања – свети Симеон Мироточиви. Историја и иредање*, ed. Ј. Калић, Београд 2000, 181–197.
- Чанак-Медић, *Кашедрала Светио Тријуна* = М. Чанак-Медић, *Кашедрала Светио Тријуна као ограз уметничких ирилика у Којору XII века*, ЗРВИ 36 (1997) 83–98.
- Чанак-Медић, *Којорска кашедрала Светио Тријуна* = М. Чанак-Медић, *Којорска кашедрала Светио Тријуна као инсцирација неимара и скулијора рашких храмова*, ЗРВИ 44 (2007) 245–251.
- Чанак-Медић, *Нова сазнања* = М. Чанак-Медић, *Нова сазнања о најстаријем раздобљу Ђурђевих Сћуова у Будимљи*, in: *Ђурђеви Сћуови и Будимљанска епархија. Зборник радова*, edd. Б. Тодић, М. Радујко, Беране–Београд 2011, 109–119.
- Чанак-Медић, *Полихромија и айириројејске иредставе* = М. Чанак-Медић, *Полихромија и айириројејске иредставе на ирочелу Сасовој дома у Жичи*, ЗРВИ 43 (2006) 561–578.
- Чанак-Медић, *Прводийна олиарска иреграда* = М. Чанак-Медић, *Прводийна олиарска иреграда цркве Усиена Бојородице у Морачи*, Саопштења 39 (2007) 71–81.
- Чанак-Медић, *Свети Ахилије у Ариљу* = М. Чанак-Медић, *Свети Ахилије у Ариљу. Историја, архитектура и иросиорни склој манастира*, Београд 2002.
- Чанак-Медић, *Светиљке и иасхални обреди* = М. Чанак-Медић, *Светиљке и ирводийни иасхални обреди у жичкој Сасовој цркви и њихови анички извори*, in: *Трећа јујословенска конференција византологија*, edd. Љ. Максимовић, Н. Радошевић, Е. Радуловић, Београд–Крушевац 2002, 225–236.

- Чанак-Медић, *Узори и пројектантски постојиак дечанској неимара* = М. Чанак-Медић, *Узори и пројектантски постојиак дечанској неимара*, in: *Дечани и византијска уметност средином XIV века*, ed. В. Ј. Ђурић, Београд 1989, 159–167.
- Чанак-Медић, *Црква Светиој Саве* = М. Чанак-Медић, *Црква Светиој Саве у Будви*, Зограф 27 (1998–1999) 17–22.
- Чанак-Медић, Поповић, Војводић, *Манасџир Жича* = М. Чанак-Медић, Д. Поповић, Д. Војводић, *Манасџир Жича*, Београд 2014.
- Чанак-Медић, Тодић, *Манасџир Сџуденица* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Манасџир Сџуденица*, Нови Сад 2011.
- Чанак-Медић, Тодић, *Пећка џаџриџариџа* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Манасџир Пећка џаџриџариџа*, Нови Сад 2014.
- Чанак-Медић, Тодић, *Сџари Рас* = М. Чанак-Медић, Б. Тодић, *Сџари Рас са Соџоћанима*, Нови Сад – Призрен 2013.
- Чоловић, *Сакрална даџиџина* = Б. Чоловић, *Сакрална даџиџина далмаџинских Срба*, Загреб 2011.
- Чremoшник, *Иџториски сџомениџи Дубровачкој архива I* = Г. Чremoшник, *Иџториски сџомениџи Дубровачкој архива I. Канџелариџски и ноџарски сџиси 1278–1301*, Београд 1932.
- Чурчић, *Гораџданска џиџамџариџа* = Л. Чурчић, *Гораџданска џиџамџариџа у Трџовиџиџу у Румуниџи*, in: *Гораџданска џиџамџариџа 1519–1523*, ed. Д. Бараћ, Београд – Истоџно Сарајево 2008, 335–361.
- Чурчић, *Повесџ о џосџанку манасџира Раковџа* = Л. Чурчић, *Повесџ о џосџанку манасџира Раковџа у краџком манасџирском леџоџису џумана Теофана из 1704*, Нови Сад 1990.
- Чурчић, *Срџске џиџамџане кџиџе* = Л. Чурчић, *Срџске џиџамџане кџиџе до обнове Пећке џаџриџариџе*, ЗМСЛУ 27–28 (1991–1992) 185–211.
- Џамић, *Зидне слике* = В. Џамић, *Зидне слике с џочетџа XIX века у хиландарском саборном храму*, Саопштења 44 (2012) 191–206.
- Шакоџа, *Акаџисџи џрвомученику Сџефану* = М. Шакоџа, *Акаџисџи џрвомученику Сџефану од иџоноџисџа Лонџина*, СКМ 2–3 (1963) 205–218.
- Шакоџа, *Дечанска ризниџа* = М. Шакоџа, *Дечанска ризниџа*, Београд–Приџтина 1984.
- Шакоџа, *Зоџраф Лонџин* = М. Шакоџа, *Зоџраф Лонџин, сликар и кџиџевник XVI века*, in: *Сџара кџиџевностџ*, ed. Ђ. Трифуновић, Београд 1972², 540–547.
- Шакоџа, *О кџиџторској комџозиџиџи* = М. Шакоџа, *О кџиџторској комџозиџиџи у џриџраџиџи цркве манасџира Бање код Придоџа*, Саопштења 13 (1981) 47–56.
- Шакоџа, *Ризниџа манасџира Бање* = М. Шакоџа, *Ризниџа манасџира Бање код Придоџа*, Београд 1981.
- Шакоџа, *Сџудениџка ризниџа* = М. Шакоџа, *Сџудениџка ризниџа*, Београд 1988.
- Шево, *Манасџир Ломниџа* = Љ. Шево, *Манасџир Ломниџа*, Београд 1999.
- Шево, *Срџско сликарџиџво 18. виџеџа* = Љ. Шево, *Срџско сликарџиџво 18. виџеџа у византиџској џрадиџиџи*, Бања Лука 2010.
- Шево, *Црква Рођења светџој Јована Преџече* = Љ. Шево, *Црква Рођења светџој Јована Преџече у Сџоном Беоџраду*, Бања Лука 2011.
- Шелмић, *Зайаџноевроџски барок и срџско сликарџиџво* = Л. Шелмић, *Зайаџноевроџски барок и срџско зидно сликарџиџво 18. века*, in: *Зайаџноевроџски барок и византиџски светџ*, ed. Д. Медаковић, Београд 1999, 191–198.
- Шелмић, *Срџско зидно сликарџиџво* = Л. Шелмић, *Срџско зидно сликарџиџво XVIII века*, Нови Сад 1987.
- Шесџи џисаџа = *Шесџи џисаџа XIV века*, ed. Д. Богданоџић, Београд 1986.
- Шкриванић, *Пуџеџи* = Г. Шкриванић, *Пуџеџи у средњовековној Срџиџи*, Београд 1974.
- Шмерлинџ, *Худоџественное оформлење грузинској рукописној кџиџи II* = Р. Шмерлинџ, *Худоџественное оформлење грузинској рукописној кџиџи IX–XI веков II*, Тбилиси 1979.
- Шмит, Бошковић, *Средњовековни џрадови у Воџводини* = Р. Шмит, Ђ. Бошковић, *Средњовековни џрадови у Воџводини*, in: *Воџводина I. Од најсџариџиџих времена до Велике сеоде*, ed. Д. Ј. Поповић, Нови Сад 1939, 301–329.
- Шпаџиџер, *Кџиџевностџ* = И. Шпаџиџер, *Кџиџевностџ*, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 103–114.
- Шпаџиџер, *Светџи Пеџар Кориџки* = И. Шпаџиџер, *Светџи Пеџар Кориџки у сџарој срџској кџиџевностџи*, Београд 2014.
- Шпаџиџер, *Светџоџорска даџиџина* = И. Шпаџиџер, *Светџоџорска даџиџина. Манасџир Хиландар и сџара срџска кџиџевностџ*, Београд 2014.
- Шпехар, *Лична џобожностџ* = П. Шпехар, *Лична џобожностџ на џодруџу Охридске архиеџискојџиџе у светџлу археолоџских налаза од XI до XIII века*, in: *Византиџски светџ на Балкану I*, edd. Б. Крсмановић, Љ. Максимовић, Р. Радић, Београд 2012, 205–220.
- Штаџљанин-Ђорђеџић, Грозданоџић-Паџић, Цернић, *Оџис џирилских рукоџиса* = Љ. Штаџљанин-Ђорђеџић, М. Грозданоџић-Паџић, Л. Цернић, *Оџис џирилских рукоџиса Народне дџблџоџеџе Срџиџе I*, Београд 1986; *Палеоџрафски албум*, ed. Л. Цернић, Београд 1991.
- Шуљџина, *Балкански џрнамент* = Э. В. Шуљџина, *Балкански џрнамент*, in: *Древнерусское искусство, Рукописная кџиџа II*, Москва 1974, 240–264.
- Шупут, *Архиџекџиџонски украс* = М. Шупут, *Архиџекџиџонски украс цркве краља Милуџина*, in: *Манасџир Хиландар*, ed. Г. Суботић, Београд 1998, 161–164.
- Шупут, *Манасџир Бањска* = М. Шупут, *Манасџир Бањска*, Београд 2003.

- Шупут, *Сїоменици* = М. Шупут, *Сїоменици срїскої црквеної ірадийейсїва XVI–XVII века*, Београд 1991.
- Шупут, *Срїска архийекеїура* = М. Шупут, *Срїска архийекеїура у доба їурске власїи 1459–1690*, Београд 1984.
- Шупут, *Цариїрадски извори* = М. Шупут, *Цариїрадски извори архийекеїуре цркве Св. Николе у Куришумлију*, in: *Сїефан Немања – свейи Симеон Миройїочиви. Исїорија и їрегање*, ed. J. Калић, Београд 2000, 171–178.
- Ягич, *Мариинско четвероевангелие* = В. И. Ягич, *Памятник глаголической письменности. Мариинско четвероевангелие. С примечаниями и приложениями*, Санкт-Петербург 1883 (= *Quattuor evangeliorum versionis palaeoslovenicae. Codex Marianus glagoliticus, characteribus cyrillicis transcriptum*, Graz 1960).
- Acta Albaniae* = *Acta et diplomata res Albaniae mediae aetatis illustrantia I. Annos 1311–1343, tabulamque geographicam continens*, edd. L. Thallóczy, K. Jirecek, E. de Sufflay, Vindobonae 1913.
- Actes de Chilandar* = *Actes de Chilandar. I. Actes grecs; II. Actes slaves*, edd. L. Petit, B. Korablev, Amsterdam 1975.
- Actes de Kastamonitou* = *Actes de Kastamonitou*, ed. N. Oikonomides, Paris 1978.
- Angelov, *Theodore Metochites* = D. G. Angelov, *Theodore Metochites: Statesman, Intellectual, Poet and Patron of the Arts*, in: *Restoring Byzantium. The Kariye Camii in Istanbul and the Byzantine Institute Restoration*, edd. H. A. Klein, R. G. Ousterhout, New York 2004, 15–22.
- Angenendt, *Corpus incorruptum* = A. Angenendt, *Corpus incorruptum. Eine Leitidee der mittelalterlichen Reliquienverehrung*, *Saeculum* 42/3–4 (1991) 320–348.
- Angenendt, *Heilige und Reliquien* = A. Angenendt, *Heilige und Reliquien. Die Geschichte ihres Kultes vom frühen Christentum bis zur Gegenwart*, München 1997.
- Annales Ragusini* = *Annales Ragusini Anonymi item Nicolai de Ragnina*, ed. S. Nodilo, Zagrabiae 1883.
- Armenian Miniatures* = *Armenian Miniatures*, edd. L. A. Dournovo, S. Der Nersessian, London 1961.
- Babić, *Les chapelles annexes* = G. Babić, *Les chapelles annexes des églises byzantines. Fonction liturgique et programmes iconographiques*, Paris 1969.
- Babić, *Les fresques de Sušica* = G. Babić, *Les fresques de Sušica en Macédoine et l'iconographie originale de leurs images de la vie de la Vierge*, *CA* 12 (1962) 303–339.
- Babić, *Les plus anciennes fresques de Studenica* = G. Babić, *Les plus anciennes fresques de Studenica (1208/9)*, in: *Actes du XVe Congrès international d'études byzantines*, II–A, Athènes 1981, 31–42.
- Babić, *Les portraits des grands dignitaires* = G. Babić, *Les portraits des grands dignitaires du temps des tsars serbes. Hiérarchie et idéologie*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 158–168.
- Babić, *Quelques observations* = G. Babić, *Quelques observations concernant l'icône de la Vierge Kosinitsa*, in: *ΛΑΜΠΗΔΩΝ. Αφιέρωμα στη μνήμη της Ντούλας Μουρίκη Ι*, Αθήνα 2003, 95–102.
- Babić, *Sur l'icône de Poganovo* = G. Babić, *Sur l'icône de Poganovo et la vasilissa Hélène*, in: *Lart de Thessalonique et des pays balkaniques et les courants spirituels au XIVe siècle*, edd. D. Davidov, R. Samardžić, Belgrade 1987, 57–65.
- Babić, Ćirković, Korać, *Studenica Monastery* = G. Babić, S. Ćirković, V. Korać, *Studenica Monastery*, Belgrade 1986.
- Ballian, *Exchanges between Byzantium and the Islamic World* = A. Ballian, *Exchanges between Byzantium and the Islamic World: Courtly Art and Material Culture*, in: *Heaven and Earth, Art of Byzantium from Greek Collections*, edd. A. Drandaki, D. Papanikola-Bakirtzi, A. Tourta, Athens 2013, 292–296.
- Ballian, *Silverwork Produced in Ottoman Trikala* = A. Ballian, *Silverwork Produced in Ottoman Trikala (Thessaly): Problems of Taxonomy and Interpretation*, in: *Ottoman-Turkish Metalwork in the Balkans and in Hungary*, Budapest 2012, 1–27, in press.
- Barada, *Dinastičko pitanje* = M. Barada, *Dinastičko pitanje u Hrvatskoj XI stoljeća*, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 50 (1928–1929) 157–199.
- Bavant, *Caričin Grad* = B. Bavant, *Caričin Grad and the Changes in the Nature of Urbanism in the Central Balkans in the Sixth Century*, in: *The Transition to Late Antiquity, on the Danube and Beyond*, ed. A. Poulter, Oxford 2012, 337–374.
- Beckwith, *Coptic Sculpture* = J. Beckwith, *Coptic Sculpture 300–1300*, London 1963.
- Belting, *Likeness and Presence* = H. Belting, *Likeness and Presence. A History of the Image Before the Era of Art*, Chicago–London 1994.
- Belting, *The Image and Its Public* = H. Belting, *The Image and Its Public in Middle Ages. Form and Function of Early Paintings of the Passion*, New York 1990.
- Bešlagić, *Stećci* = Š. Bešlagić, *Stećci: kataloško-topografski pregled*, Sarajevo 1971.
- Bezić, *Crkva sv. Petra na Priku* = N. Bezić, *Crkva sv. Petra na Priku u Omišu*, *PPUD* 12 (1960) 50–59.
- Biliarsky, *Le rite du couronnement* = I. Biliarsky, *Le rite du couronnement des tsars dans les pays slaves et promotion d'autres axiai*, *OCP* 59/1 (1993) 91–139.
- Bjelovučić, *Ruševine crkvice Sv. Jurja* = N. Z. Bjelovučić, *Ruševine crkvice Sv. Jurja u Janjini iz IX ili X vijeka*, *SHP* II/1–2 (1928) 118–122.
- Blangez-Malamut, Cacouros, *L'image des Serbs* = E. Blangez-Malamut, M. Cacouros, *L'image des Serbs dans la rhétorique byzantine de la seconde moitié du XIIe siècle*, in: *Byzantium, Identity, Image, Influence*, ed. Fl. Karsten, Copenhagen 1996, 97–122.
- Bogdanović D., *Politička filosofija* = D. Bogdanović, *Politička filosofija srednjovekovne Srbije. Mogućnosti jednog istraživanja*, *Filozofske studije* 16 (1984) 5–29.

- Bogdanović, Djurić, Medaković, *Chilandar* = D. Bogdanović, V. J. Djurić, D. Medaković, *Chilandar on the Holy Mountain*, Belgrade 1978.
- Bogdanović J., *Regional Developments in Late Byzantine Architecture* = J. Bogdanović, *Regional Developments in Late Byzantine Architecture and the Question of 'Building Schools'. An Overlooked Case of the Fourteenth-Century Churches from the Region of Skopje*, *Byzantinoslavica* 69/1–2 (2011) 219–266.
- Bogevska, *Les peintures murales du monastère de Marko* = S. Bogevska, *Les peintures murales du monastère de Marko: un programme iconographique au service de la propagande royale*, in: *Actes de la journée d'étude 'Culture des commanditaires'*, edd. Q. Cazes, Ch. Prigent, Paris 2011, <http://hicsa.univ-paris1.fr/page.php?r=18&id=500&lang=fr>, 1–21.
- Bogevska-Capuano, *Les églises rupestres* = S. Bogevska-Capuano, *Les églises rupestres de la région des lacs d'Ohrid et de Prespa: milieu du XIIIe – milieu du XVIe siècle*, Turnhout 2015.
- Borozan, *Gravura iz Cetinjskog oktoiha* = B. Borozan, *Sakriveni iskaz gravure iz Cetinjskog oktoiha*, in: *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011, 103–136.
- Borozan, *Rekonstrukcija manastira Crnojevića* = B. Borozan, *Rekonstrukcija crkve Rođenja Bogorodice manastira Crnojevića na Cetinju*, *ARS* 3 (1986) 68–73.
- Bošković, *Studenica* = Đ. Bošković, *Studenica. Reflections sur sa genèse et ses racines*, in: *Сѣуденица и византијска уметност око 1200. године*, ed. B. Kopaň, Београд 1988, 125–130.
- Brač u ranom srednjem vijeku* = *Brač u ranom srednjem vijeku*, ed. D. Domančić, Split–Povlja 1984.
- Buschhausen, *Die Illustration eines Georgischen Evangeliiars* = H. & H. Buschhausen, *Die Illustration eines Georgischen Evangeliiars aus dem 10. Jahrhundert*, in: *Tesserae. Festschrift für Josef Engemann*, Münster 1991, 358–368.
- Byzance et les reliques du Christ* = *Byzance et les reliques du Christ*, edd. J. Durand, B. Flusin, Paris 2004.
- Byzantine Art and Renaissance Europe* = *Byzantine Art and Renaissance Europe*, ed. A. Lymberopoulou, Ashgate 2013.
- Byzantium at Princeton* = *Byzantium at Princeton. Byzantine Art and Archaeology at Princeton University*, edd. S. Ćurčić, A. St. Clair, Princeton 1986.
- Byzantium. Faith and Power* = *Byzantium. Faith and Power (1261–1557)*, ed. H. C. Evans, New York 2004.
- Catalogue of Byzantine Seals* = *Catalogue of Byzantine Seals at Dumbarton Oaks and in the Fogg Museum of Art I*, edd. J. Nesbitt, N. Oikonomides, Washington, D.C. 1991.
- Chatterjee, *The Living Icon* = P. Chatterjee, *The Living Icon in Byzantium and Italy. The Vita Image, Eleventh to Thirteenth Centuries*, Cambridge 2014.
- Chatzidakis, *Icons of the Cretan School* = N. Chatzidakis, *Icons of the Cretan School (15th–16th century)*, exhibition catalogue, Athens 1983.
- Chatzidakis, *Hosios Loukas* = N. Chatzidakis, *Hosios Loukas*, Athens 1997.
- Chatzidakis-Bacharas, *Les peintures murales* = Th. Chatzidakis-Bacharas, *Les peintures murales de Hosios Loukas. Les chapelles occidentales*, Athènes 1982.
- Cheyne, *La place de la Serbie* = J.-C. Cheyne, *La place de la Serbie dans la diplomatie byzantine à la fin du XIe siècle*, *ZRVI* 45 (2008) 89–97.
- Cibulka, *Václavova rotunda* = J. Cibulka, *Václavova rotunda svatého Víta*, in: *Svatováclavský sborník, na památku 1000. výročí smrti knížete Václava svatého I*, Praha 1934, 339–685.
- Clark, *Checklist of Manuscripts* = K. W. Clark, *Checklist of Manuscripts in St. Catherine's Monastery, Mount Sinai*. Microfilmed for the Library of Congress, 1950, Washington 1952.
- Codex diplomaticus* = *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae II*, ed. T. Smičiklas, Zagreb 1904.
- Constantine VII Porphyrogenitus, De administrando imperio* = *Constantine VII Porphyrogenitus, De administrando imperio I*, ed. Gy. Moravcsik, tr. R. J. H. Jenkins, Washington 1967².
- Cotsonis, *Onomastics* = J. Cotsonis, *Onomastics, Gender, Office and Images on Byzantine Lead Seals: A Means of Investigating Personal Piety*, *Byzantine and Modern Greek Studies* 32 (2008) 1–37.
- Crafts and Craftsmen* = *Crafts and Craftsmen of the Middle East: Fashioning the Individual in the Muslim Mediterranean*, edd. S. Faroqui, R. Deguilhem, London – New York 2005.
- Crnčević, *The Architecture of Cathedral Churches* = D. Crnčević, *The Architecture of Cathedral Churches on the Eastern Adriatic Coast at the Time of the First Principalities of South Slavs (9th–11th Centuries)*, in: *The World of the Slavs. Studies on the East, West and South Slavs: Civitas, Oppidaa, Villas and Archeological Evidence (7th–11th Centuries A.D.)*, ed. S. Rudić, Belgrade 2013, 37–136.
- Crnojevići* = *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011.
- Cutler, *From Loot to Scholarship* = A. Cutler, *From Loot to Scholarship: Changing Modes in the Italian Response to Byzantine Artifacts, ca. 1200–1750*, *DOP* 49 (1995) 237–267.
- Cvetković, *'Memorial' Architecture* = B. Cvetković, *'Memorial' Architecture in Late Medieval Serbia: An Issue of Methodology and Sources*, in: *Проспори ѓамћења I. Архитектура*, edd. A. Kadijević, M. Popadić, Београд 2013, 31–41.
- Cvetković, *Christianity and Royalty* = B. Cvetković, *Christianity and Royalty: The Touch of the Holy*, *Byzantion*, 72/2 (2002) 347–364.
- Cvetković, *Franciscans and Medieval Serbia* = B. Cvetković, *Franciscans and Medieval Serbia: Evidence of Art*, *Ikon* 3 (2010) 247–260.
- Cvetković, *Nimbi* = B. Cvetković, *Nimbi in the Late Byzantine Art: A Reassessment*, *Иш и Византија* 13 (2015) 287–299.
- Cvetković, *Sovereign Portraits* = B. Cvetković, *Sovereign Portraits at Mark's Monastery Revisited*, *Ikon* 5 (2012) 185–198.

- Cvetković, Hahn, *Imperial Aspirations* = B. Cvetković, C. Hahn, *Imperial Aspirations: Relics and Reliquaries of the Byzantine Periphery*, *Convivium* 2/1 (2015) 182–201.
- Cvetkovski, *Les fresques de l'église Saint-Georges* = S. Cvetkovski, *Les fresques de l'église Saint-Georges – monastère de Knežino*, in: *На њарајовима Војислава Ј. Ђурића*, ed. Д. Медаковић, Ц. Грозданов, Београд 2011, 143–155.
- Čanak-Medić, *L'architecture de l'époque de Nemanja II* = M. Čanak-Medić, *L'architecture de l'époque de Nemanja. II. Églises de la vallée du Lim et du littoral adriatique*, Београд 1989.
- Čanak-Medić, *L'architecture de la première moitié du XIIIème siècle II* = M. Čanak-Medić, *L'architecture de la première moitié du XIIIème siècle. II. Les églises de Rascie*, Београд 1995.
- Čanak-Medić, *L'architecture de la seconde moitié du XIIIème siècle I* = M. Čanak-Medić, *L'architecture de la seconde moitié du XIIIème siècle I*, Београд 2007.
- Čanak-Medić, Bošković, *L'architecture de l'époque de Nemanja I* = M. Čanak-Medić, Dj. Bošković, *L'architecture de l'époque de Nemanja. I. Les églises de Toplica et des vallées de l'Ibar et de la Morava*, Београд 1986.
- Čanak-Medić, Čubrović, *Katedrala Svetog Tripuna* = M. Čanak-Medić, Z. Čubrović, *Katedrala Svetog Tripuna u Kotoru. Istorija, arhitektura, arhitektonska plastika i liturgijski nameštaj*, Kotor 2010.
- Čanak-Medić, Kandić, *L'architecture de la première moitié du XIIIème siècle I* = M. Čanak-Medić, O. Kandić, *L'architecture de la première moitié du XIIIème siècle. I. Églises de Rascie*, Београд 1995.
- Čilikov, *Umjetnička kultura* = A. Čilikov, *Umjetnička kultura u doba Crnojevića*, in: *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011, 369–382.
- Čremošnik, *Izvjestaj* = I. Čremošnik, *Izvjestaj o iskopinama u Rogaćićima kod Blažuja*, *GZMBiH, arheologija*, n. s., 8 (1953) 303–315.
- Čunčić, Perkić, *Hrvatski glagoljski natpis* = M. Čunčić, M. Perkić, *Hrvatski glagoljski natpis Župe dubrovačke iz 11. stoljeća*, *Slovo* 59 (2009) 77–122.
- Ćirković, *Between Kingdom and Empire* = S. Ćirković, *Between Kingdom and Empire: Dušan's State (1346–1355) Reconsidered*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 110–120.
- Ćirković, *I Serbi nel Medioevo* = S. Ćirković, *I Serbi nel Medioevo*, Milano 1992.
- Ćurčić, *Architecture in the Balkans* = S. Ćurčić, *Architecture in the Balkans from Diocletian to Süleyman the Magnificent*, New Haven – London 2010.
- Ćurčić, *Articulation of Church Façades* = S. Ćurčić, *Articulation of Church Façades During the First Half of the Fourteenth Century: A Study of the Relationship of Byzantine and Serbian Architecture*, in: *Византијска уметност у почетком XIV века*, ed. С. Петковић, Београд 1978, 17–27.
- Ćurčić, *Gračanica* = S. Ćurčić, *Gračanica. King Milutin's Church and Its Place in Late Byzantine Architecture*, University Park – London 1979.
- Ćurčić, *'Renewed from the Very Foundations'* = S. Ćurčić, *'Renewed from the Very Foundations': The Question of the Genesis of the Bogorodica Ljeviška in Prizren*, in: *Archeology in Architecture: Studies in Honor of Cecil L. Striker*, edd. J. J. Emerick, D. M. Deliyannis, Mainz 2005, 23–36.
- Ćurčić, *The Exonarthex of Hilandar* = S. Ćurčić, *The Exonarthex of Hilandar. The Question of Its Function and Patronage*, in: *Осам векова Хиландара. Историја, духовни животи, књижевности, уметности и архитектура*, ed. В. Коран, Београд 2000, 477–487.
- Ćurčić, *Two Examples of Local Building Workshops* = S. Ćurčić, *Two Examples of Local Building Workshops in Fourteenth-Century Serbia*, *Zograf* 7 (1977) 45–51.
- D'Amico, *Per la storia dell'icona serba del Vaticano* = R. D'Amico, *Per la storia dell'icona serba del Vaticano: il rapporto con le vicende della Basilica di San Pietro e una sua 'replica' seicentesca a Fano*, *Зорграф* 28 (2001) 89–99.
- Dagron, *Empereur et prêtre* = G. Dagron, *Empereur et prêtre. Étude sur le «césaropapisme» byzantine*, Paris 1996.
- Deguillhem, *Shared Space or Contested Space* = R. Deguillhem, *Shared Space or Contested Space: Religious Mixity, Infrastructural Hierarchy and the Builders' Guild in Mid-Nineteenth Century Damascus*, in: *Crafts and Craftsmen of the Middle East: Fashioning the Individual in the Muslim Mediterranean*, edd. S. Faroqui, R. Deguillhem, London – New York 2005, 261–284.
- Delbrueck, *Antike Porphywerke* = R. Delbrueck, *Antike Porphywerke*, Berlin–Leipzig 1932.
- Der Nersessian, *Armenian Manuscripts* = S. Der Nersessian, *Armenian Manuscripts in the Freer Gallery of Art*, Washington, D.C. 1963.
- Deroko, *Starohrvatski pleter* = A. Deroko, *Starohrvatski pleter i srpski moravski preplet*, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 56–59 (1954–1957) 252–259.
- Der serbische Psalter* = *Der serbische Psalter. Faksimile-Ausgabe des Cod. slav. 4 der Bayerischen Staatsbibliothek München I. Textband, II. Faximile*, ed. H. Belting, Wiesbaden 1978.
- Dimitrova, *The Portal to Heaven* = E. Dimitrova, *The Portal to Heaven. Reaching the Gates of Immortality*, *Ниш и Византија* 5 (2007) 367–380.
- Domančić, *Kulturni spomenici otoka Brača* = D. Domančić, *Kulturni spomenici otoka Brača. Srednji vijek*, *Brački zbornik* 4 (1960) 113–160.
- Dračevac, *Crkva Bogorodice u Lužinama* = A. Dračevac, *Da li je već u IX st. postojala crkva Bogorodice u Lužinama kod Stona*, *PPUD* 16 (1966) 165–192.
- Dračevac, *Pleterna skulptura* = A. Dračevac, *Pleterna skulptura u lapidariju u Stonu*, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 75 (1981) 137–156.

- Durnovo, *Miniatures arméniennes* = L. A. Durnovo, *Miniatures arméniennes*, Erevan 1967.
- Dvořáková, *Dating* = K. Dvořáková, *Dating the romanesque mural paintings and the ducal rotunda of St. Catherine*, in: *Znojmo: New discoveries* (2010), Interdisciplinaria Archaeologica, Natural Sciences in Archaeology I/1-2 (2010) 99-104.
- Djordjević, *Das program der Muttergotteskirche* = I. M. Djordjević, *Das Programm der Muttergotteskirche in Studenica und die serbische mittelalterliche Wandmalerei*, in: *Свиуденица и византијска уметносћ око 1200. године*, ed. B. Kopač, Београд 1988, 505-516 (= idem, *Програм Бојородичине цркве у Свиуденици и српско средњовековно зидно сликарство*, in: idem, *Свиудије српске средњовековне уметносћии*, Београд 2008, 207-221).
- Djordjević, Kyriakoudis, *The Frescoes in the Chapel of St. Nicholas* = I. Djordjević, E. Kyriakoudis, *The Frescoes in the Chapel of St. Nicholas at the Monastery of St. John Prodromos near Serres*, *Cyrrillomethodianum* 7 (1983) 167-233.
- Đurđev, „*Prodaja crkava i manastira*” = B. Đurđev, „*Prodaja crkava i manastira*” *za vreme vlade Selima II*, *Godišnjak Istorijiskog društva Bosne i Hercegovine* 9 (1957) 241-247.
- Djurić, *Byzantinische Fresken* = V. J. Djurić, *Byzantinische Fresken in Jugoslawien*, München 1976.
- Đurić, *Freska u crkvi Sv. Luke* = V. J. Đurić, *Freska u crkvi Sv. Luke u Kotoru*, PPUD 21 (1980) 225-240.
- Djurić, *Fresques médiévales à Chilandar* = V. J. Djurić, *Fresques médiévales à Chilandar - contribution au catalogue des fresques du Mont Athos*, in: *Actes du XIIe Congrès international des Études byzantines III*, Beograd 1964, 59-98.
- Djurić, *Исcone du saint roi* = V. J. Djurić, *Исcone du saint roi Stefan Uroš III avec des scènes de sa vie*, *Balkan Studies* 24 (1983) 373-401.
- Djurić, *Исcônes* = V. J. Djurić, *Исcônes de Yougoslavie*, Belgrade 1961.
- Djurić, *La peinture murale* = V. J. Djurić, *La peinture murale serbe au XIIIe siècle*, in: *L'art byzantin du XIIIe siècle. Symposium de Sopoćani*, ed. V. J. Djurić, Beograd 1967, 145-167.
- Djurić, *L'art impérial serbe* = V. J. Djurić, *L'art impérial serbe: marques du statut impérial et traits de prestige*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 23-56.
- Djurić, *La royauté et le sacerdoce* = V. J. Djurić, *La royauté et le sacerdoce dans la décoration de Žiža*, in: *Манасћир Жича. Зборник радова*, ed. Г. Судиотић, Краљево 2002, 123-147.
- Djurić, *Le nouveau Constantin* = V. J. Djurić, *Le nouveau Constantin dans l'art serbe médiéval*, in: *ΛΙΘΟΣΤΡΩΤΟΝ. Studien zur byzantinischen Kunst und Geschichte. Festschrift für Marcell Restle*, edd. B. Borkopp, Th. Stepan, Stuttgart 2000, 55-64.
- Djurić, *Le nouveau Joasaph* = V. J. Djurić, *Le nouveau Joasaph*, CA 33 (1985) 99-109.
- Djurić, *Les portraits des Serbes* = V. J. Djurić, *Les portraits des Serbes dans le monastère de St.-Jean-Prodrome au Mont Ménécée*, in: *Οι Σέρρες και η περιοχή τους από την αρχαία στη μεταβυζαντινή κοινωνία II*, Θεσσαλονίκη 1998, 399-405.
- Djurić, *Les portraits de souverains* = V. J. Djurić, *Les portraits de souverains dans le narthex de Chilandar*, X3 7 (1989) 105-132.
- Djurić, *Miniature Hvalovog rukopisa* = V. J. Djurić, *Miniature Hvalovog rukopisa*, ИГ 1-2 (1957) 39-52.
- Djurić, *‘Čin’ von Chilandar* = V. J. Djurić, *Über den ‘Čin’ von Chilandar*, BZ 53 (1960) 333-351.
- Eastern Christian Relics* = *Eastern Christian Relics*, ed. A. Lidov, Moscow 2003.
- Eastmond, *‘Local’ Saints* = A. Eastmond, *‘Local’ Saints, Art, and Regional Identity in the Orthodox World after the Fourth Crusade*, *Speculum* 78/3 (2003) 707-749.
- Erdeljan, *New Jerusalems in the Balkans* = J. Erdeljan, *New Jerusalems in the Balkans. Translation of Sacred Space in the Local Context*, in: *New Jerusalems. Hierotopy and Iconography of Sacred Spaces*, ed. A. M. Lidov, Moscow 2009, 458-474.
- Erdeljan, *Studenica. All Things Constantinopolitan* = J. Erdeljan, *Studenica. All Things Constantinopolitan*, in: *ΣΥΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова њоводом чејургесеџи година Инсћииџуџииа за исћиирију уметносћиии Филозофској факултеџииа у Беоџраџу*, ed. И. Стевовић, Београд 2011, 93-101.
- Erdeljan, *Studenica. An Identity in Marble* = J. Erdeljan, *Studenica. An Identity in Marble*, Зорџаџ 35 (2012) 93-98.
- Eustathii Thessalonicensis Opera Minora* = *Eustathii Thessalonicensis Opera Minora*, ed. P. Wirth, Berlin - New York 2000.
- Falkenhausen, *Eine byzantinische Beamtenurkunde* = V. von Falkenhausen, *Eine byzantinische Beamtenurkunde aus Dubrovnik*, BZ 63 (1969-1970) 10-23.
- Farlati, *Coleti, Illyrici sacri VII* = D. Farlati, J. Coleti, *Illyrici sacri VII*, Venetiis 1817.
- Faroqhi, *Understanding Ottoman Guilds* = S. Faroqhi, *Understanding Ottoman Guilds*, in: *Crafts and Craftsmen of the Middle East: Fashioning the Individual in the Muslim Mediterranean*, edd. S. Faroqui, R. Deguilhem, London - New York 2005, 3-40.
- Fisković, *Crkvica sv. Kuzme i Damjana* = I. Fisković, *Crkvica sv. Kuzme i Damjana u Zablaću na Korčuli*, PPUD 21 (1980) 159-175.
- Fisković, *O freskama* = I. Fisković, *O freskama 11. i 12. stoljeća u Dubrovniku i okolici*, *Radovi IPU* 33 (2009) 17-36.
- Fisković, *Tri srednjovjekovne crkvice* = I. Fisković, *Tri srednjovjekovne crkvice na Pelješcu*, PPUD 19 (1972) 15-40.
- Foretić, *Dvije isprave* = V. Foretić, *Dvije isprave zahumskog kneza Dese o Mljetu iz 1151. godine*, *Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku* 1 (1952) 63-72.
- Frantz, *Byzantine Illuminated Ornament* = M. A. Frantz, *Byzantine Illuminated Ornament*, *The Art Bulletin* 16/1 (1934) 42-101.
- Frolow, *La relique de la Vraie Croix* = A. Frolow, *La relique de la Vraie Croix. Recherches sur le développement d'un culte*, Paris 1961.

- Gabelić, *Prophylactic and Other Inscriptions* = S. Gabelić, *Prophylactic and Other Inscriptions in Late Byzantine Fresco Painting*, in: *Byzantinische Malerei. Bildprogramme, Ikonographie, Stil*, ed. G. Koch, Wiesbaden 2000, 57–72.
- Gagro, *Križ srpskog kralja* = K. Gagro, *Križ srpskog kralja Stefana Uroša II Milutina*, in: *Dominikanci u Hrvatskoj, katalog izložbe*, Zagreb 2011.
- Garrison, *Studies in Mediaeval Italian Painting* = E. B. Garrison, *Studies in the History of Mediaeval Italian Painting IV*, Florence 1962.
- Gavrilović, *Between Latins and Greeks* = Z. Gavrilović, *Between Latins and Greeks: Some Artistic Trends in Medieval Serbia (13th–14th Centuries)*, in: eadem, *Studies in Byzantine and Serbian Medieval Art*, London 2001, 110–124.
- Gavrilović, *Kingship and Baptism* = Z. Gavrilović, *Kingship and Baptism in the Iconography of Dečani and Lesnovo*, in: eadem, *Studies in Byzantine and Serbian Medieval Art*, London 2001, 125–145.
- Gavrilović, *The Gospels of Jakov of Serres* = Z. Gavrilović, *The Gospels of Jakov of Serres (London, B. L., Add. MS 39626), the family of Branković and the Monastery of St Paul, Mount Athos*, in: *Through the looking glass. Byzantium through British eyes*, Aldershot 2000, 135–144.
- Gavrilović, *The Portrait of King Marko* = Z. Gavrilović, *The Portrait of King Marko at Markov manastir (1376–1381)*, BF 16 (1991) 415–428.
- Geary, *Furta Sacra* = P. J. Geary, *Furta Sacra. Thefts of Relics in the Central Middle Ages*, Princeton 1990.
- Gelzer, *Bistümerverzeichnisse der orientalischen Kirche II* = H. Gelzer, *Ungedruckte und wenig bekannte Bistümerverzeichnisse der orientalischen Kirche II*, BZ 2 (1893) 22–72.
- Georges Pachymérés = Georges Pachymérés *relations historiques II*, ed. A. Failler, Paris 1984.
- Georgitsoyanni, *Les peintures murales* = E. N. Georgitsoyanni, *Les peintures murales du Vieux Catholicon du monastère de la Transfiguration aux Météores (1483)*, Athènes 1993.
- Gerasimov, *Un sceau en plombe* = T. Gerasimov, *Un sceau en plombe de Georges fils du roi Bodine*, *Studia historico-philologica Serdicensia* 1 (1938) 217–218.
- Glavaš, *Iskopavanje preromaničke crkve* = T. Glavaš, *Iskopavanje preromaničke crkve u Vrutcima kod Vrela Bosne*, GZMBiH, arheologija, n. s., 37 (1982) 93–122.
- Grabar, *Influences musulmanes* = A. Grabar, *Influences musulmanes sur la décoration des manuscrits slaves balkaniques*, *Revue des études slaves* 27 (1951) 124–135 (= idem, *L'art de la fin de antiquité et du Moyen age II*, Paris 1968, 653–661).
- Grabar, *L'Hodigitria et l'Eléousa* = A. Grabar, *L'Hodigitria et l'Eléousa*, ЗМЦЛУ 10 (1974) 3–14.
- Grabar, *Les deux images de la Vierge* = A. Grabar, *Les deux images de la Vierge dans un manuscrit serbe*, in: *L'art byzantin chez les Slaves II/1*, Paris 1930, 264–276.
- Grabar, *Les manuscrits grecs* = A. Grabar, *Les manuscrits grecs enlumines de provenance italienne (IXe–XIe siècles)*, Paris 1972.
- Grabar, *Recherches sur les influences orientales* = A. Grabar, *Recherches sur les influences orientales dans l'art balcanique*, Paris 1928.
- Grabar, *Velmans, Chiesa di Sopoćani* = A. Grabar, T. Velmans, *Gli affreschi della Chiesa di Sopoćani*, Milano 1965.
- Grabar, *Islamic Art and Byzantium* = O. Grabar, *Islamic Art and Byzantium*, DOP 18 (1964) 73–79.
- Grčke povelje srpskih vladara = Grčke povelje srpskih vladara, edd. A. Solovjev, V. Mošin, London 1974.
- Gušić, Fisković, *Otok Mljet* = B. Gušić, C. Fisković, *Otok Mljet: naš novi nacionalni park. Antropogeografski pregled i kulturno historijski spomenici*, Zagreb 1958.
- Hahn, *Strange Beauty* = C. J. Hahn, *Strange Beauty. Issues in the Making and Meaning of Reliquaries, 400-circa 1204*, University Park 2012.
- Hallensleben, *Das Katholikon* = H. Hallensleben, *Das Katholikon des Johannes-Prodromos-Kloster bei Serrai*, BF 1 (1966) 158–173.
- Hamm, *Apokalipsa bosanskih krstjana* = J. Hamm, *Apokalipsa bosanskih krstjana*, Slovo 9–10 (1960) 43–104.
- Hamann-Mac Lean, *Grundlegung* = R. Hamann-Mac Lean, *Grundlegung zu einer Geschichte der mittelalterlichen Monumentalmalerei in Serbien und Makedonien*, Giessen 1976.
- Harisijadis, *Les miniatures du Tétraévangile* = M. Harisijadis, *Les miniatures du Tétraévangile du métropolitain Jakob de Serrès*, in: *Actes du XIIe Congrès international d'études byzantines III*, Belgrade 1964, 121–130.
- Historia della vita di San Nicolo* = *Historia della vita, miracoli, traslazione, e gloria dell'illustrissimo confessor di Christo San Nicolo il Magno, arcivescovo di Mira, patrono e protettore della città di Bari, Composta dal Padre Antonio Beatillo da Bari, della Compagnia di Giesù, Napoli 1645*³.
- Illuminated Greek Manuscripts* = *Illuminated Greek Manuscripts from American Collections. An Exhibition in Honor of Kurt Weitzmann*, ed. G. Vikan, Princeton 1973.
- Illyricum sacrum VI* = *Illyricum sacrum VI*, edd. D. Farlati, J. Coleti, Venezia 1800.
- Ioannis Cantacuzeni eximperatoris Historiarum* = *Ioannis Cantacuzeni eximperatoris Historiarum libri IV, I–IV*, ed. L. Schopenus, Bonnae 1828–1832.
- Ionescu, *Istoria arhitecturii romanesti* = G. Ionescu, *Istoria arhitecturii romanesti*, București 1937.
- Jakšić, *Predromanički reljef* = N. Jakšić, *Predromanički reljef sa spomenom blaženog Teodora u Bolu na Braču*, PPUD 25 (1985) 49–62.
- Janashian, *Armenian Miniature Paintings* = M. Janashian, *Armenian Miniature Paintings of the Monastic Library at San Lazzaro I*, Venice 1966.

- Janc, *Islamski elementi* = Z. Janc, *Islamski elementi u minijaturama Karanskog jevanđelja*, Godišnjak Naučnog društva BiH 2 (1961) 159–170.
- Janin, *La géographie ecclésiastique* = R. Janin, *La géographie ecclésiastique de l'Empire byzantin. Première partie. Le siège de Constantinople et le patriarcat oecuménique, III: Les églises et les monastères*, Paris 1953.
- Janin, *Les églises* = R. Janin, *Les églises et les monastères des grands centres byzantins. Bithynie, Hellespont, Latros, Galésios, Trébizonde, Athènes, Thessalonique*, Paris 1975.
- Johnstone, *The Byzantine tradition* = P. Johnstone, *The Byzantine tradition in church embroidery*, London 1967.
- Jordan, *The Monastery of the Theotokos Evergetis* = R. M. Jordan, *The Monastery of the Theotokos Evergetis, Its Children and Grandchildren*, in: *The Theotokos Evergetis and Eleventh Century Monasticism*, edd. M. Mullett, A. Kirby, Belfast 1994, 215–245.
- Jovanović, *Zaton, Bijelo Polje* = V. Jovanović, *Zaton, Bijelo Polje – crkva i grobovi*, Arheološki pregled 3 (1961) 129–132.
- Jurković, *O bizantskom utjecaju* = M. Jurković, *O bizantskom utjecaju i autohtonosti nekih likovnih rješenja na predromaničkoj plastici Bosne i Hercegovine*, Radovi IPU 11 (1987) 107–113.
- Jurković, *Prilog proučavanju* = M. Jurković, *Prilog proučavanju pleterne skulpture na području poluotoka Pelješca*, SHP 3/13 (1983) 165–184.
- Jurković, *Prilog odredjivanju* = M. Jurković, *Prilog odredjivanju južnodalmatinske grupe predromaničke skulpture*, SHP 15 (1985) 183–199.
- Jurković, *Ranosrednjovjekovni latinski natpisi* = M. Jurković, *Ranosrednjovjekovni latinski natpisi s Pelješca*, Radovi IPU 10 (1986) 83–89.
- Kalopissi-Verti, *Church Foundations* = S. Kalopissi-Verti, *Church Foundations by Entire Villages (13th–16th c.)*. A Short Note, 3PBI 44 (2007) 333–340.
- Kalopissi-Verti, *Painters in Late Byzantine Society* = S. Kalopissi-Verti, *Painters in Late Byzantine Society. The Evidence of Church Inscriptions*, CA 42 (1994) 139–158.
- Kandić, *Fonts for the Blessing of the Waters* = O. Kandić, *Fonts for the Blessing of the Waters in Serbian Medieval Churches*, 30-гpaф 27 (1998–1999) 61–78.
- Kanuni i kanun-name = *Kanuni i kanun-name za Bosanski, Hercegovački, Zvornički, Kliški, Crnogorski i Skadarski sandžak*, Sarajevo 1957.
- Kaplan, *De la dépouille à la relique* = M. Kaplan, *De la dépouille à la relique: formation du culte des saints à Byzance du Ve au XIIe siècle*, in: idem, *Pouvoirs, Église et sainteté. Essais sur la société byzantine*, Paris 2011, 75–95 (= *Les reliques: objets, cultes, symboles*, edd. É. Bozóky, A.-M. Helvétius, Turnhout 1999, 19–38).
- Karaman, *Razgovori o nekim problemima* = Lj. Karaman, *Razgovori o nekim problemima domaće historije, arheologije i historije umjetnosti*, Anali Historijskog instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku 6–7 (1959) 41–71.
- Klaić, *Mljetski falsifikati* = N. Klaić, *Mljetski falsifikati*, Arhivski vjesnik 10 (1967) 185–234.
- Klaniczay, *Holy Rulers and Blessed Princesses* = G. Klaniczay, *Holy Rulers and Blessed Princesses. Dynastic Cults in Medieval Central Europe*, Cambridge 2002.
- Klein, *Byzanz, der Westen und das 'wahre' Kreuz* = H. A. Klein, *Byzanz, der Westen und das 'wahre' Kreuz. Die Geschichte einer Reliquie und ihrer künstlerischen Fassung in Byzanz und im Abendland*, Wiesbaden 2004.
- Klein, *Eastern Objects and Western Desires* = H. A. Klein, *Eastern Objects and Western Desires: Relics and Reliquaries between Byzantium and the West*, DOP 58 (2004) 283–314.
- Koprivica, *Freska sa predstavom svetog Hristofora* = T. Koprivica, *Freska sa predstavom svetog Hristofora u Starom Baru*, Историјски записи 77/1–4 (2004) 145–154.
- Korać, *King Milutin's Church* = V. Korać, *King Milutin's Church*, in: *Hilandar monastery*, ed. G. Subotić, Belgrade 1998, 145–152.
- Korać, *L'architecture de Dečani* = V. Korać, *L'architecture de Dečani, tradition et innovation*, in: *Дечани и византијска уметност у средином XIV века*, ed. B. J. Ђурић, Београд 1989, 149–157.
- Korać, *L'école de la Morava* = V. Korać, *L'école de la Morava: dernière renaissance dans l'art de la monde byzantine*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, ed. E. Παπαδοπούλου, Αθήνα 1996, 380–391.
- Korać, *Les origines de l'architecture* = V. Korać, *Les origines de l'architecture de l'école de la Morava*, in: *Моравска школа и њено годба*, ed. B. J. Ђурић, Београд 1972, 157–168.
- Kotorski spomenici = *Kotorski spomenici. Prva knjiga kotorskih notara od god. 1326–1335*, ed. A. Mayer, Zagreb 1951.
- Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture* = R. Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture*, Harmondsworth 1989^a.
- Kreševljaković, *Esnafi i obrti* = H. Kreševljaković, *Esnafi i obrti u starom Sarajevu*, Sarajevo 1958.
- Krsmanović, *Mount Athos and Political Thought* = B. Krsmanović, *Mount Athos and Political Thought in the Slavic World*, in: *Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies, Vol. I: Plenary Papers*, ed. I. Ilyev et al., Sofia 2011, 156–166.
- Kurtović, *Sandalj Hranić Kosača* = E. Kurtović, *Veliki vojvoda bosanski Sandalj Hranić Kosača*, Sarajevo 2009.
- Kyriakoudis, *Les artistes grecs* = E. Kyriakoudis, *Les artistes grecs qui ont participé à la peinture murale des régions sous la juridiction du Patriarcat de Peć pendant sa rénovation (1557–1690)*, Balkan Studies 24/2 (1983) 485–510.
- Kyriakoudis, *The Main Features of Monumental Painting in Macedonia* = E. Kyriakoudis, *The Main Features of Monumental Painting in Macedonia in the Late Byzantine Period*, in: *Byzantine Macedonia. Art, Architecture, Music and Hagiography*, edd. J. Burke, R. Scott, Melbourne 2001, 59–79.

- La porpora* = *La porpora. Realtà e immaginario di un colore simbolico*, ed. O. Longo, Venezia 1998.
- Laiou, *Byzantium and the Neighboring Powers* = A. Laiou, *Byzantium and the Neighboring Powers: Small-State Policies and Complexities*, in: eadem, *Byzantium and the Other: Relations and Exchanges*, Farnham–Burlington VT 2012, XIV, 1–12.
- L'art byzantin du XIIIe siècle* = *L'art byzantin du XIIIe siècle. Symposium de Sopoćani*, ed. V. J. Djurić, Beograd 1967.
- Laurent, *Le thème* = V. Laurent, *Le thème byzantin de Serbie au XIe siècle*, REB 15 (1957) 185–195.
- Lăzărescu, *Nicodim de la Tismana* = E. Lăzărescu, *Nicodim de la Tismana si rolul său în cultura veche românească I (pînă în 1385)*, Romanoslavica 11 (1965) 237–285.
- Le Goff, *Saint Louis* = J. Le Goff, *Saint Louis*, Paris 1996.
- Le Mont Athos* = *Le Mont Athos et l'Empire byzantin. Trésors de la Sainte Monagne*, Paris 2009.
- Leroy, *Les manuscrits coptes* = J. Leroy, *Les manuscrits coptes et coptes-arabes illustrés*, Paris 1974.
- Leroy, *Les manuscrits syriaques* = J. Leroy, *Les manuscrits syriaques a peintures conservés dans les bibliothèques d'Europe et d'Orient*, Paris 1964.
- Les Reliques* = *Les Reliques: Objets, cultes, symboles*, edd. E. Bozoky, A., M. Helvétius, Turhout 1999.
- Le typikon de la Théotokos Évergétis* = *Le typikon de la Théotokos Évergétis*, ed. P. Gautier, REB 40 (1982) 5–101.
- Listine* = *Listine o odnošajih između Južnoga Slavenstva i Mletačke Republike, I–X*, ed. S. Ljubić, Zagreb 1861–1891.
- Loverdou-Tsigaridas, *Objets précieux* = K. Loverdou-Tsigaridas, *Objets précieux de l'église de la Vierge Gavaliotissa au monastère de Lavra (Mont Athos)*, *Σορπαφ* 26 (1997) 81–86.
- Luković, *Freske i slike* = N. Luković, *Freske i slike katedrale sv. Tripuna*, in: *800 godina katedrale sv. Tripuna u Kotoru*, Kotor 1966, 63–79.
- Ljubinković, *Majstori starog srpskog slikarstva* = R. Ljubinković, *Majstori starog srpskog slikarstva. Povodom knjige profesora Svetozara Radojčića*, *Naše starine* 4 (1957) 187–204.
- Machavariani, *Georgian manuscripts* = H. Machavariani, *Georgian manuscripts*, Tbilisi 1970.
- Magdalino, *Round Church at Preslav* = P. Magdalino, *The Byzantine Antecedents of the Round Church at Preslav*, *Проблеми на изкуството* 45/2 (2012) 3–5.
- Maksimović, *Byzantinische Herrscherideologie* = Lj. Maksimović, *Byzantinische Herrscherideologie und Regierungsmethoden im Falle Serbien. Ein Beitrag zum Verständnis des byzantinischen Commonwealth*, in: ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΟΣ ΝΟΥΣ, *Miscellanea für Peter Schreiner zu seinem 60. Geburtstag*, edd. C. Scholz, G. Makris, München–Leipzig 2000, 174–192.
- Maksimović, *Βυζάντιο και οι Σέρβοι* = Lj. Maksimović, *Βυζάντιο και οι Σέρβοι τον 11ο αιώνα: ζήτημα εσωτερικής ή εξωτερικής πολιτικής της αυτοκρατορίας*, in: *Η Αυτοκρατορία σε κρίση (:) Το Βυζάντιο τον 11ο αιώνα (1025–1081)*, ed. V. N. Vlyssidou, Athens 2003, 75–85.
- Maksimović, *Das Kanzleiwesen* = Lj. Maksimović, *Das Kanzleiwesen der serbischen Herrscher*, in: *Kanzleiwesen und Kanzleisprachen im östlichen Europa*, ed. C. Hannick, Köln–Weimar–Wien 1999, 25–54.
- Maksimović, *L'Empire de Stefan Dušan* = Lj. Maksimović, *L'Empire de Stefan Dušan: genèse et caractère*, *Mélanges Gilbert Dagron, Travaux et Mémoires* (Mélanges Gilbert Dagron) 14 (2002) 415–428.
- Maksimović, *L'idéologie du souverain* = Lj. Maksimović, *L'idéologie du souverain dans l'État serbe et la construction de Studenica*, in: *Службеница и византијска уметност око 1200. јодине*, ed. B. Кораћ, Београд 1988, 35–49.
- Maksimović, *Η ανάπτυξη κεντρόφυγων ροπών* = Lj. Maksimović, *Η ανάπτυξη κεντρόφυγων ροπών στις πολιτικές σχέσεις Βυζαντίου και Σερβίας τον ΙΔ' αιώνα*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 282–290.
- Maksimović, *Η βυζαντινή Μακεδονία* = Lj. Maksimović, *Η βυζαντινή Μακεδονία στην πολιτική της μεσαιωνικής Σερβίας*, *Πρακτικάτης Ακαδημίας Αθηνών* 85 Β' (2010) 261–285.
- Maksimović, *Η εθνογένεση των Σέρβων* = Lj. Maksimović, *Η εθνογένεση των Σέρβων στον Μεσαίωνα*, Athens 1994.
- Mango, *Byzantine Architecture* = C. A. Mango, *Byzantine Architecture*, New York 1976 (London 1986³).
- Manoscritti slavi* = *Manoscritti slavi, documenti e carte riguardanti la storia bulgara della Biblioteca Apostolica Vaticana e dell'Archivio segreto Vaticano (IX–XVII secolo)*, София 1979.
- Marasović, *Makarska i Primorje* = T. Marasović, *Makarska i Primorje u ranom srednjem vijeku*, Split 1998.
- Marasović, *Ranosrednjovjekovne crkve* = T. Marasović, *Ranosrednjovjekovne crkve pseudobazilikalnoga tipa u Dalmaciji*, *Archaeologia Adriatica* 11 (2008) 555–572.
- Marava-Chatzinicolaou, Toufexi-Paschou, *Catalogue* = A. Marava-Chatzinicolaou, C. Toufexi-Paschou, *Catalogue of the Illuminated Byzantine Manuscripts of the National Library of Greece*, I, Athens 1978; III, Athens 1997.
- Marjanović-Dušanić, *L'écriture et la sainteté* = S. Marjanović-Dušanić, *L'écriture et la sainteté dans la Serbie médiévale*, in: *Étude sur l'hagiographie*, avec la préface de B. Flusin, ed. A. Serandour, Turnhout (in press).
- Marjanović-Dušanić, *La réécriture hagiographique* = S. Marjanović-Dušanić, *La réécriture hagiographique: usages et fonctions dans la Serbie médiévale*, in: *Remanier, métaphraser. Fonctions et techniques de la réécriture dans le monde byzantin*, edd. S. Marjanović-Dušanić, B. Flusin, Belgrade 2011, 163–180.
- Marjanović-Dušanić, *La sainteté féminine* = S. Marjanović-Dušanić, *La sainteté féminine et les cultes dynastiques en Serbie médiévale: la sainte reine Hélène d'Anjou*, in: *Les réseaux familiaux. Antiquité tardive et Moyen Âge. In Memoriam A. Laiou et É. Patlagean*, ed. B. Caseau, Paris 2012, 125–133.

- Marjanović-Dušanić, *Patterns of Martyrial Sanctity* = S. Marjanović-Dušanić, *Patterns of Martyrial Sanctity in the Royal Ideology of Medieval Serbia. Continuity and Change*, *Balcanica* 37 (2007) 69–79.
- Marković Č., *Graditeljska baština Crnojevića* = Č. Marković, *Graditeljska baština Crnojevića*, in: *Crnojevići: značaj za crnogorsku državu i kulturu*, ed. Č. Drašković, Podgorica 2011, 67–102.
- Marković, *The Original Paintings* = M. Marković, *The Original Paintings of the Monastery's Main Church*, in: *Hilandar monastery*, ed. G. Subotić, Belgrade 1998, 229–236.
- Marković M., *The Painter Eutychios* = M. Marković, *The Painter Eutychios – Father of Michael Astrapas and Protomaster of the Frescoes in the Church of the Virgin Peribleptos in Ohrid*, *3MCJY* 38 (2010) 9–34.
- Martínez Sáez, *El Díptico* = A. Martínez Sáez, *El Díptico Bizantino de la Catedral de Cuenca*, Cuenca 2004.
- Matthews, *The Early Churches of Constantinople* = Th. F. Matthews, *The early churches of Constantinople. Architecture and liturgy*, University Park, Penn. 1971.
- Mavromatis, *Le kralj Milutin* = L. Mavromatis, *Le fondation de l'Empire serbe. Le kralj Milutin*, Thessalonique 1978.
- Mijović, *Crkvice-kripte* = P. Mijović, *Crkvice-kripte na crnogorskom primorju*, *PPUD* 21 (1980) 149–158.
- Miklosich, *Monumenta serbica* = Fr. Miklosich, *Monumenta serbica spectantia historiam Serbiae, Bosnae, Ragusii, Viennae* 1858.
- Milanovic, *Esphigmenou Chrysobull* = Lj. Milanovic, *Reconsidering the Significance of the Esphigmenou Chrysobull*, Thirtieth Annual Byzantine Studies Conference, October 2004, The Walters Art Museum and The Johns Hopkins University Baltimore, Maryland (= http://www.bsana.net/conference/archives/2004/abstracts_2004.html).
- Milanović, *The Politics of Translatio* = Lj. Milanović, *The Politics of Translatio: the Visual Representation of the Translation of Relics in the Early Christian and Medieval Period, The Case of St. Stephen*, PhD thesis, Rutgers University, New Brunswick 2011.
- Miles, *Byzantium and the Arabs* = G. C. Miles, *Byzantium and the Arabs: Relation in Crete and the Aegean Area*, *DOP* 18 (1964) 20–32.
- Miles, *Islamic Elements in Byzantine Ornament* = G. C. Miles, *Classification of Islamic Elements in Byzantine Architectural Ornament in Greece*, in: *Actes du XII Congrès International d'études byzantines III*, Belgrade 1964, 281–287.
- Millet, *Cozia* = G. Millet, *Cozia et les églises serbes de la Morava*, in: *Mélanges offerts à M. Nicolas Iorga par ses amis de la France et des pays de langue française*, Paris 1933, 827–856.
- Millet, *L'ancien art serbe* = G. Millet, *L'ancien art serbe. Les églises*, Paris 1919.
- Milošević, *Art in Mediaeval Serbia* = D. Milošević, *Art in Mediaeval Serbia from the 12th to the 17th Century*, Beograd 1980.
- Miljković-Peppek, *Le portrait* = P. Miljković-Peppek, *Le portrait de l'empereur byzantin Michel VIII à l'église rupestre de Saint-Érasme près d'Ohrid*, *CA* 45 (1997) 169–177.
- Mitrović, *Benediktinci* = K. Mitrović, *Benediktinci na području Barske nadbiskupije i Kotorske biskupije (9. stoljeće – 1571)*, Cetinje–Kotor 2015.
- Momirović, *Stari rukopisi i stampane knjige* = P. Momirović, *Stari rukopisi i stampane knjige u Čajniču*, *Naše starine* 3 (1956) 173–177.
- Monastery of Vatopaidi* = *The Holy and Great Monastery of Vatopaidi. Tradition, History, Art*, II, Mount Athos 1998.
- Mošin, *Ćirilski rukopisi* = V. Mošin, *Ćirilski rukopisi Jugoslavenske akademije I–II*, Zagreb 1955.
- Mošin, *Izvjestaj* = V. Mošin, *Izvjestaj o naučnom putovanju u Srijemsku Mitrovicu*, Beograd, Peć, Dečane, Cavtat, Dubrovnik 1953. godine. *Inventar ćirilskih rukopisa Muzeja Srpske pravoslavne crkve u Beogradu*, *Ljetopis JAZU* 60 (1955) 218–226.
- Mošin, Traljić, *Ćirilski spomenici u Bosni i Hercegovini* = V. Mošin, S. Traljić, *Ćirilski spomenici u Bosni i Hercegovini*, *Naše starine* 6 (1959) 63–104.
- Mošin, *Ornament južnoslovenskih rukopisa* = V. Mošin, *Ornament južnoslovenskih rukopisa XI–XIII veka*, *Radovi Naučnog društva NR Bosne i Hercegovine* 7, Odeljenje istorijsko-filoloških nauka, knj. 3 (1957) 5–79.
- Nagel, Wood, *Antiquity in the Renaissance* = A. Nagel, C. S. Wood, *What counted as an 'antiquity' in the Renaissance?*, in: *Renaissance Medievalisms*, ed. K. Eisenbichler, Toronto 2009, 53–74.
- Nagorni, *Die Kirche Sv. Petar* = D. Nagorni, *Die Kirche Sv. Petar in Bijelo Polje (Montenegro). Ihre Stellung in der Geschichte des serbischen Architektur*, München 1978.
- Nelson, *Byzantine Art in the Italian Renaissance* = R. S. Nelson, *Byzantine Art in the Italian Renaissance*, in: *Heaven & Earth. Art of Byzantium from the Greek Collections*, edd. A. Drandaki, D. Papanikola-Bakirtzi, A. Tourta, Athens 2013, 327–335.
- Nelson, *Palaeologan Ornament and the Arabesque* = R. S. Nelson, *Palaeologan Illuminated Ornament and the Arabesque*, *Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte* 41 (1988) 7–22.
- Nelson, *The Italian Appreciation* = R. S. Nelson, *The Italian Appreciation and Appropriation of Illuminated Byzantine Manuscripts, ca. 1200–1450*, *DOP* 49 (1995) 209–235.
- Nešković, Nikolić, *L'église Saint-Pierre près de Novi Pazar* = J. Nešković, R. Nikolić, *L'église Saint-Pierre près de Novi Pazar*, Belgrade 1987.
- Nicephori Gregorae Byzantina historia* = *Nicephori Gregorae Byzantina historia*, I–II, ed. L. Schopenus, Bonnae 1829–1830; III, ed. I. Bekkerus, Bonnae 1855.
- Nordhagen, *Icons* = P. J. Nordhagen, *Icons Designed for the Display of Sumptuous Votive Gifts*, *DOP* 41 (1987) 453–460.
- Obolensky, *The Byzantine Commonwealth* = D. Obolensky, *The Byzantine Commonwealth. Eastern Europe 500–1453*, London 2000.

- Oikonomidès, *Emperor of the Romans* = N. Oikonomidès, *Emperor of the Romans – Emperor of the Romania*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 121–128.
- Ousterhout, *Constantinople, Bithynia, and Regional Developments* = R. G. Ousterhout, *Constantinople, Bithynia, and Regional Developments in Later Palaeologan Architecture*, in: *The Twilight of Byzantium. Aspects of Cultural and Religious History in the Late Byzantine Empire*, edd. S. Ćurčić, D. Mouriki, Princeton 1991, 75–110.
- Pace, *L'affresco nella chiesa di San Luca* = V. Pace, *L'affresco nella chiesa di San Luca a Cattaro (Kotor) e il ricordo della chiesa di Roma*, in: *Црква Свеїѡи Лυκε κροз вјекове*, ed. B. Kopah, Kotor 1997, 107–111.
- Paizi-Apostolopoulou, *Authority of a Learned Patriarch* = M. Paizi-Apostolopoulou, *Appealing to the Authority of a Learned Patriarch: New Evidence on Gennadios Scholarios' Responses to the Questions of George Branković*, *The Historical Review* 9 (2012) 95–116.
- Patterson Ševčenko, *Icons and Liturgy* = N. Patterson Ševčenko, *Icons and Liturgy*, *DOP* 45 (1991) 45–57.
- Patterson Ševčenko, *The Vita Icon* = N. Patterson Ševčenko, *The Vita Icon and the Painter as Hagiographer*, *DOP* 53 (1999) 149–167.
- Peković, *Četiri elafitske crkve* = Ž. Peković, *Četiri elafitske crkve*, Dubrovnik–Split 2008.
- Pelekanidis et al., *The Treasures of Mont Athos I* = S. M. Pelekanidis et al., *The Treasures of Mont Athos. Illuminated Manuscripts I*, Athens 1974.
- Pentcheva, *Imagined Images* = B. Pentcheva, *Imagined Images: Visions of Salvation and Intercession in a Double-Sided Icon from Poganovo*, *DOP* 54 (2000) 139–156.
- Petković, *Art and Patronage* = S. Petković, *Art and Patronage in Serbia during the Early Period of Ottoman Rule (1450–1600)*, *BF* 16 (1990) 401–414.
- Petković, *Artistic Activity* = S. Petković, *Artistic Activity and the Struggle for Survival of the Serbian Church during the Sixteenth and Seventeenth Centuries*, *Balkan Studies* 24/2 (1983) 617–630.
- Petković, *Serbian Painting* = S. Petković, *Serbian Painting at the Time of George Brankovich (1427–1456)*, *JÖB* 32/5 (1982) 197–198.
- Petković, *The Thirteenth Century Frescoes in Morača* = S. Petković, *The Thirteenth Century Frescoes in Morača Monastery. A Reinterpretation*, in: *Actes du XVe Congrès international d'études byzantines*, II/B. *Art et archéologie*, Athènes 1981, 631–638.
- Popović D., *A Staurotheke* = D. Popović, *A Staurotheke of Serbian Provenance in Pienza*, *Зорграф* 36 (2012) 157–170.
- Popović D., *Eulogiae* = D. Popović, *Eulogiae Terrae Sanctae of St Sava of Serbia*, *Balkanica* 45 (2014) 55–69.
- Popović D., *Paying devotions to the Holy Hermit* = D. Popović, *Paying devotions to the Holy Hermit: The shrine of St Prochorus of Pčinja*, in: *Routes of Faith in the Medieval Mediterranean*, Thessalonike 2008, 215–226.
- Popović D., *Relics and Politics in the Middle Ages* = D. Popović, *Relics and Politics in the Middle Ages: the Serbian Approach*, in: *Eastern Christian Relics*, ed. A. M. Lidov, Moscow 2003, 161–180.
- Popović D., *The Cult of St Peter of Koriša* = D. Popović, *The Cult of St Peter of Koriša. Stages of Development and Patterns*, *Balkanica* 28 (1997) 181–211.
- Popović M., *Crkvina u Paniku* = M. Popović, *Crkvina u Paniku*, *GZMBIH, arheologija*, n. s., 27–28 (1973) 347–363.
- Popović M., *Les forteresses* = M. Popović, *Les forteresses du système défensif byzantin en Serbie au XI–XII siècle*, *Starinar* 42 (1991) 169–185.
- Popović M., *Manastir svetog Petra de Campo* = M. Popović, *Manastir svetog Petra de Campo kod Trebinja*, *GZMBiH, arheologija*, n. s., 27–28 (1973) 313–346.
- Popović S., *Dividing the Indivisible* = S. Popović, *Dividing the Indivisible: The Monastery Space – Secular and Sacred*, *ZRV* 44 (2007) 47–65.
- Popović, Ćurčić, *Naupara* = S. Popović, S. Ćurčić, *Naupara*, Beograd 2000.
- Porčić, *The Menologem* = N. Porčić, *The Menologem in Serbian Medieval Document-Making*, in: *ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ. Зборник у часѡи Мирјане Живојиновић*, edd. Б. Миљковић, Д. Џелеџић, Београд 2015, 285–298.
- Preradović, *Bisanzio sull'Adriatico* = D. Preradović, *Bisanzio sull'Adriatico nel IX e X secolo. Topografia sacra*, Udine–Paris 2011 (unpublished PhD thesis).
- Prijatelj-Pavičić, *U potrazi za izgubljenim slikarstvom* = I. Prijatelj-Pavičić, *U potrazi za izgubljenim slikarstvom: o majstoru Lovru iz Kotora i slikarstvu na prostoru od Dubrovnika do Kotora tijekom druge polovice XV stoljeća*, Dubrovnik 2013.
- Pringle, *The Churches* = D. Pringle, *The Churches of the Crusader Kingdom of Jerusalem. A Corpus III (The City of Jerusalem)*, Cambridge 2007.
- Prinzing, *Die autokephale byzantinische Kirchenprovinz* = G. Prinzing, *Die autokephale byzantinische Kirchenprovinz Bulgarien/Ohrid. Wie unabhängig waren ihre Erzbischöfe?*, in: *Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies*, Vol. I: *Plenary Papers*, Sofia 2011, 389–413.
- Prolović, *Die Kirche des heiligen Andreas an der Treska* = J. Prolović, *Die Kirche des heiligen Andreas an der Treska. Geschichte, Architektur und Malerei einer palaiologenzeitlichen Stiftung des serbischen Prinzen Andreaš*, Wien 1997.
- Pseudo-Kodinos, *Traité des offices* = Pseudo-Kodinos, *Traité des offices*, ed. J. Verpeaux, Paris 1966.
- Radić, *Ο Συμεών Ούρεσης Παλαιολόγος* = R. Radić, *Ο Συμεών Ούρεσης Παλαιολόγος και το κράτος του μεταξύ της βυζαντινής και της σερβικής αυτοκρατορίας*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ευ. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 195–208.
- Radojčić, *Die serbische Ikonenmalerei* = S. Radojčić, *Die serbische Ikonenmalerei vom 12. Jahrhundert bis zum Jahre 1459*, *JÖBG* 5 (1956) 61–84.

- Radojčić, *Elemente der westlichen Kunst* = S. Radojčić, *Elemente der westlichen Kunst des frühen Mittelalters in der ältesten serbischen Miniaturen*, in: *Actes du XVIIe Congrès international d'histoire de l'art*, La Hayes 1955, 199–206.
- Radojčić, *Malerei der Paläologischen Renaissance* = S. Radojčić, *Die Entstehung der Malerei der Paläologischen Renaissance*, JÖBG 7 (1958) 105–124.
- Radojčić, *Srpska umetnost* = S. Radojčić, *Srpska umetnost u srednjem veku*, Beograd–Zagreb–Mostar 1982.
- Radojčić, *Stare srpske minijature* = S. Radojčić, *Stare srpske minijature*, Beograd 1950.
- Radojčić, *Srpsko-rumunski odnosi* = Đ. Sp. Radojčić, *Srpsko-rumunski odnosi XIV–XVII veka*, Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду 1 (1956) 13–29.
- Radujko, 'Ἀρχιερατικός θρόνος' = M. Radujko, *L'Ἀρχιερατικός θρόνος des évêques de Moravica et la peinture de Saint-Achille à Arilje*, CA 49 (2001) 143–178.
- Rakić, *Islamic Influence* = Z. Rakić, *Islamic Influence on Illumination of Serbian Manuscripts of the 16th and 17th Century*, in: *Common Culture and Particular Identities: Christians, Jews and Muslims in the Ottoman Balkans*, edd. E. Papo, N. Makuljević, Beer–Sheba–Belgrade 2013, 217–224.
- Regan, Nadilo, *Ranoromaničke sakralne građevine* = K. Regan, B. Nadilo, *Crkveno graditeljstvo. Ranoromaničke sakralne građevine dubrovačkog područja (I)*, Građevinar 58/2 (2006) 143–153.
- Regan, Nadilo, *Predromaničke crkve* = K. Regan, B. Nadilo, *Predromaničke crkve na dijelu južnodalmatinskih otoka*, Građevinar 58/11 (2006) 937–947.
- Reliquiare = *Reliquiare im Mittelalter*, edd. B. Reudenbach, G. Toussaint, Berlin 2011².
- Rëmbeci, *Kodikëtmesjetarë në Shqipëri* = A. Rëmbeci, *Kodikëtmesjetarë në Shqipëri, ura kulturore midis Lindjes dhe Perëndimit: Rasti i Kodikëve me prejardhje Italo-Bizantine*, in: *Shqipëriames Lindjes dheperëndimit*, Aktete Konferencës Shkencore Ndërkombëtare, Tiranë 17 dhjetor 2013, ed. A. Rëmbeci, Tiranë 2014, 21–36.
- Ringheim, *Eine altserbische Trojasage* = A. Ringheim, *Eine altserbische Trojasage. Text mit linguistischer und literarhistorischer Charakteristik*, Prag–Uppsala 1951.
- Rodley, *The Monastery of the Theotokos Evergetis* = L. Rodley, *The Monastery of the Theotokos Evergetis, Constantinople: Where it was and What it Looked Like*, in: *The Theotokos Evergetis and Eleventh Century Monasticism*, edd. M. Mullett, A. Kirby, Belfast 1994, 17–29.
- Ross, *Alexander Historiatus* = D. J. A. Ross, *Alexander Historiatus. A Guide to Medieval Illustrated Alexander Literature*, Frankfurt am Main 1988².
- Sáez, *El díptico bizantino* = A. M. Sáez, *El díptico bizantino de la Catedral de Cuenca*, Cuenca 2004.
- Safran, *Artistic Links Between Epiros and Apulia* = L. Safran, *Exploring Artistic Links Between Epiros and Apulia in the Thirteenth Century: The Problem of Sculpture and Wall Painting*, in: *Πρακτικά Διεθνούς Συμποσίου για το Δεσποτάτο της Ηπείρου (Άρτα, 27–31 Μαΐου 1990)*, Άρτα 1992, 455–462.
- Saints and Sacred Matter* = *Saints and Sacred Matter. The Cult of Relics in Byzantium and Beyond*, edd. C. Hahn, H. A. Klein, Washington D.C. 2015.
- San Nicola* = *San Nicola. Splendori d'arte d'Oriente e d'Occidente*, ed. M. Bacci, Milano 2006.
- Sas-Zaloziecky, *Die byzantinische Baukunst* = W. Sas-Zaloziecky, *Die byzantinische Baukunst in den Balkanländern und ihre Differenzierung unter abendländischen und islamischen Einwirkungen. Studien zur Kunstgeschichte der Balkanländer*, München 1955.
- Schwarz, *Giotto's Byzantium* = M. V. Schwarz, *Giotto's Byzantium*, in: *ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Ζbornik radova u povodom četirgeseću godina Instiituyūia za istiōriju uimeiōstii Filozofskoi fakultēta Univerzitetia u Beōpragu*, ed. I. Stevoviĥ, Beograd 2012, 157–170.
- Shea, *The late Byzantine city* = J. Shea, *The late Byzantine city: Social, economic and institutional profile*, Birmingham 2010 (unpublished Ph.D. thesis).
- Shepard, *Manners maketh Romans?* = J. Shepard, *Manners Maketh Romans? Young Barbarians at the Emperor's Court*, in: *Byzantine Style, Religion and Civilization. In Honour of sir Steven Runciman*, ed. E. Jeffreys, Cambridge 2006, 135–158.
- Sinkević, *Prolegomena for a Study of Royal Entrances* = I. Sinkević, *Prolegomena for a Study of Royal Entrances in Byzantine Churches: The Case of Marko's Monastery*, in: *Approaches to Byzantine Architecture and Its Decoration: Studies in Honor of Slobodan Ćurčić*, edd. M. J. Johnson, R. G. Ousterhout, A. C. Papalexandrou, Farnham–Burlington 2012, 121–142.
- Sinkević, *Rhodes Hand of St. John the Baptist* = I. Sinkević, *Afterlife of the Rhodes Hand of St. John the Baptist*, in: *Byzantine Images and Their Afterlives: Essays in Honor of Annemarie Weyl Carr*, ed. L. Jones, Farnham–Burlington 2014, 125–141.
- Sinkević, *St. Petar Koriški* = I. Sinkević, *St. Petar Koriški and His Monastery*, *Serbian Studies* 8/1–2 (1994) 105–119.
- Skawran, *The Development* = K. M. Skawran, *The Development of Middle Byzantine Fresco Painting in Greece*, Pretoria 1982.
- Snively, *Archaeological Investigation at Konjuh* = C. S. Snively, *Archaeological Investigation at Konjuh, Republic of Macedonia*, in 2000, DOP 56 (2002) 297–306.
- Soloviev, *Le droit byzantin* = A. V. Soloviev, *Le droit byzantin dans la codification d'Étienne Douchan*, *Revue historique de droit français et étranger* 7 (1928) 387–412.
- Soria, *Les peintres du XVIIIe s.* = J. Soria, *Les peintres du XVIIIe s. et la peinture Paléologue: David Selenica et Denys de Fournas*, in: *Héritages de Byzance en Europe du Sud-Est à l' époque moderne et contemporaine*, edd. O. Delouis, A. Couderc, P. Guran, Athènes 2013, 179–193.
- Soulis, *The Serbs and Byzantium* = G. Ch. Soulis, *The Serbs and Byzantium during the Reign of Tsar Stephen Dušan (1331–1355) and His Successors*, Athens 1995.
- Soulis, *Tsar Dušan* = G. Ch. Soulis, *Tsar Dušan and Mount Athos*, *Harvard Slavic studies* 2 (1954) 125–139.

- Spatharakis, *Corpus* = I. Spatharakis, *Corpus of Dated Illuminated Greek Manuscripts to the Year 1453*, Leiden 1981.
- Stankova, Nenkovska, *The Manuscript Heritage of Ioan Kratovski* = L. Stankova, L. Nenkovska, *The Manuscript Heritage of Ioan Kratovski*, *European Journal of Science and Theology* 5/1 (2009) 13–24.
- Starodubcev, *Srpsko zidno slikarstvo* = T. Starodubcev, *Srpsko zidno slikarstvo u doba Lazarevića i Brankovića (1375–1459)*, Beograd 2007 (unpublished PhD thesis).
- Stele, *Ljubljanska verzija ikone sv. Nikolaja* = F. Stele, *Ljubljanska verzija velike ikone sv. Nikolaja iz Barija*, in: *Зборник Свѣтозара Рагојчућа*, Београд 1969, 287–293.
- Stephenson, *Byzantium's Balkan Frontier* = P. Stephenson, *Byzantium's Balkan Frontier. A Political Study of the Northern Balkans, 900–1204*, Cambridge 2000.
- Stevović, *Late Byzantine Church Decoration* = I. Stevović, *Late Byzantine Church Decoration as an Iconic Vision of Heavenly Jerusalem; the Case of Kalenić*, in: *New Jerusalem. Hierotopy and Iconography of Sacred Spaces*, ed. A. M. Lidov, Moscow 2009, 585–606.
- Stevović, *Towards New Directions* = I. Stevović, *Towards New Directions of Investigation of Late Byzantine Architecture. Visualisation of 'Text' on the Façades of the Church of the Virgin of Krina (Chios)*, in: *ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова њоводом чејургесеиј ѿдина Инсиѿиѿуѿиѿа за исѿорију умејносѿиѿи Филозофској факултѿеѿиѿа Универзиѿеѿиѿа у Беоѿраду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 175–190.
- Stjepčević, *Katedrala sv. Tripuna* = I. Stjepčević, *Katedrala sv. Tripuna u Kotoru*, Split 1938.
- Strzygowski, *Die Miniaturen des serbischen Psalters* = J. Strzygowski, *Die Miniaturen des serbischen Psalters der Königlichen Hof- und Staatsbibliothek in München*, Wien 1906.
- Subotić, *Ochrid and Kastoria* = G. Subotić, *Two Centres of Painting in the Fourteenth century. Ochrid and Kastoria: Monuments, Workshops and Style*, in: *Byzantine Macedonia. Art, Architecture, Music and Hagiography*, edd. J. Burke, R. Scott, Melbourne 2001, 88–96.
- Subotić, *Terra sacra* = G. Subotić, *Terra sacra. L'arte del Cossovo*, Milano 1997.
- Subotić, *Justin Simonopetritis, L'iconostase et les fresques* = G. Subotić, *Justin Simonopetritis, L'iconostase et les fresques de la fin du XIVe siècle dans le monastère de la Transfiguration aux Météores*, in: *Actes du XVe Congrès international d'études byzantines II*, Athènes 1981, 751–758.
- Swiencickij, *Byzantinische Bleisiegel* = I. Swiencickij, *Byzantinische Bleisiegel in den Sammlungen von Lwow*, in: *Сборник въ память на проф. Петъръ Никовъ*, София 1940, 434–441.
- Ševčenko, *Theodore Metochites* = I. Ševčenko, *Theodore Metochites, the Chora, and the Intellectual Trends of His Times*, in: *The Kariye Djami IV*, ed. P. A. Underwood, Princeton 1975, 17–55.
- Šidak, *Bosanski rukopisi* = J. Šidak, *Bosanski rukopisi u Gosudarstvennoj publicnoj biblioteci u Lenjingradu*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj” i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 151–160.
- Šidak, *Dva priloga* = J. Šidak, *Dva priloga o minijaturama u rukopisima „Crkve bosanske”*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj” i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 143–150.
- Šidak, *Kopitarovo bosansko evanđelje* = J. Šidak, *Kopitarovo bosansko evanđelje u sklopu pitanja „Crkve bosanske”*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj” i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 111–125 [= J. Šidak, *Kopitarovo bosansko jevanđelje u sklopu pitanja „Crkve bosanske”*, Slovo 4–5 (1955) 47–63].
- Šidak, *Marginalia uz jedan rukopis* = J. Šidak, *Marginalia uz jedan rukopis „Crkve bosanske” u mletačkoj Marciani*, in: idem, *Studije o „Crkvi bosanskoj” i bogumilstvu*, Zagreb 1975, 127–142 [= J. Šidak, *Marginalia uz jedan rukopis „Crkve bosanske” u mletačkoj Marciani*, Slovo 6–8 (1957) 134–153].
- Škoviera, *Kyjevský polemicko-apologetický rukopisný zborník* = A. Škoviera, *Kyjevský polemicko-apologetický rukopisný zborník s liturgiou svätého Petra*, Slavica Slovaca 48/3 (2013). Supplementum.
- Šuput, *Banjska Monastery* = M. Šuput, *Banjska Monastery*, Belgrade 2003.
- Šuput, *Gottesmutter kirche als Kultbau* = M. Šuput, *Gottesmutter kirche als Kultbau im Rahmender byzantinischen Architektur ihrer Zeit*, in: *Сѿуудениѿа и визанѿиѿуѿска умејносѿиѿа око 1200. ѿодуне*, ed. B. Кораћ, Београд 1988, 133–139.
- Tachiaos, *The Slavonic Manuscripts* = A.-E. N. Tachiaos, *The Slavonic Manuscripts of Saint Panteleimon Monastery (Rossikon) on Mount Athos*, Thessaloniki – Los Angeles 1981.
- Taft, *The Byzantine Rite* = R. Taft, *The Byzantine Rite. A Short History*, Collegeville 1992.
- Talbot, *Hagiography in Late Byzantium* = A.-M. Talbot, *Hagiography in Late Byzantium (1204–1453)*, in: *The Ashgate Research Companion to Byzantine Hagiography, I: Periods and Places*, ed. S. Efthymiadis, Farnham 2011, 173–198.
- Talbot, *The Relics of New Saints* = A.-M. Talbot, *The Relics of New Saints: Deposition, Translation, and Veneration in Middle and Late Byzantium*, in: *Saints and Sacred Matter. The Cult of Relics in Byzantium and Beyond*, edd. C. Hahn, H. A. Klein, Washington, D.C. 2015, 215–230.
- Talbot, *The Restoration of Constantinople* = A.-M. Talbot, *The Restoration of Constantinople under Michael VIII*, DOP 47 (1993) 243–261.
- Tarnanidis, *The Slavonic Manuscripts* = I. C. Tarnanidis, *The Slavonic Manuscripts discovered in 1975 at St Catherine's Monastery on Mount Sinai*, Thessaloniki 1988.
- Teoteoi, *Nicodème de Tismana* = T. Teoteoi, *Nicodème de Tismana, archimandrite et porteur d'epigonation*, *Revue des études sud-est européennes* 45 (2007) 101–115.
- The Hand of Angelos* = *The Hand of Angelos: An Icon Painter in Venetian Crete*, ed. M. Vassiliaki, Farnham–Burlington 2010.
- The Ossuary of the Bachkovo Monastery* = *The Ossuary of the Bachkovo Monastery*, ed. E. Bakalova, Plovdiv 2003.

- The Hypotyposis* = *The Hypotyposis of the Monastery of the Theotokos Evergetis, Constantinople*, edd. R. Morris, R. H. Jordan, Ashgate 2012.
- Theodorescu, *Bizant, Balcani, Occident* = R. Theodorescu, *Bizant, Balcani, Occident la inceputurile culturii medievale romanesti (secolele X–XIV)*, București 1974.
- Theodorescu, *Sur le narthex* = R. Theodorescu, *Sur le narthex de deux monuments valaques des XIVe–XVIe siècles*, Revue Roumaine d'Histoire de l'Art, Série Beaux-Arts, 49 (2012) 3–16.
- Todić, *Portraits des saints Siméon et Sava* = B. Todić, *Portraits des saints Siméon et Sava au XIVe siècle. Contribution à la connaissance de l'idéologie de l'État et de la l'Église serbes*, in: *Βυζάντιο και Σερβία κατά τον ΙΔ' αιώνα*, edd. Ev. Παπαδοπούλου, Δ. Διαλέτη, Αθήνα 1996, 129–139.
- Todić, *L'influence de la liturgie* = B. Todić, *L'influence de la liturgie sur la décoration peinte du narthex de Sopoćani*, in: *Древнерусское искусство. Русь, Византия, Балканы – XIII век, Санкт-Петербург* 1997, 43–58.
- Todić, *Opening Scene* = B. Todić, *What Was the Opening Scene of the Cycle of St. Simeon Nemanja at Studenica?*, in: *Образ Византии. Сборник статей в честь О. С. Поповой*, ed. A. В. Захарова, Москва 2008, 517–524.
- Todić, *Serbian Medieval Painting* = B. Todić, *Serbian Medieval Painting. The Age of King Milutin*, Belgrade 1999.
- Todić, *Τρεις σεββικές λειψανοθήκες* = B. Todić, *Τρεις σεββικές λειψανοθήκες στη μονή του Βατοπεδίου*, in: *Γερά Μονή Βατοπεδίου. Ιστορία και τέχνη*, Αθήνα 1999, 241–254.
- Todić, Čanak-Medić, *The Dečani Monastery* = B. Todić, M. Čanak-Medić, *The Dečani Monastery*, Belgrade 2013.
- Tomas, *Crkva sv. Marije* = I. Tomas, *Crkva sv. Marije na otoku Mljetu i njezina povezanost s romaničkim spomenicima Apulije*, *Prostor* 19/2 (42) (2011) 296–309.
- Tomić-Djurić, *The Isles of Great Silence* = M. Tomić-Djurić, *The Isles of Great Silence: Monastic Life on Lake Scutari under the Patronage of the Balšićs*, *Balkanica* 43 (2012) 81–116.
- Tomić-Đurić, *To Picture and to Perform* = M. Tomić-Đurić, *To Picture and to Perform: The image of the Eucharistic Liturgy at Markov Manastir (I)*, *Zograf* 38 (2014) 123–141.
- Tra le due sponde dell'Adriatico* = *Tra le due sponde dell'Adriatico: la piturra nella Serbia de XIII secolo e l'Italia*, ed. R. D'Amico, Ferrara 1999.
- Treasures of Heaven* = *Treasures of Heaven: Saints, Relics, and Devotion in Medieval Europe*, edd. M. Bagnoli, H. A. Klein, C. Griffith Mann, Baltimore 2011.
- Treasures of Mount Athos* = *Treasures of Mount Athos*, ed. A. A. Karakatsanis, Thessaloniki 1997.
- Treitinger, *Die oströmische Kaiser- und Reichsidee nach ihrer Gestaltung im höfischen Zeremoniell. Vom oströmischen Staats- und Reichsgedanken*, Darmstadt 1956².
- Trkulja, *Divine Revelation Performed* = J. Trkulja, *Divine Revelation Performed: Symbolic and Spatial Aspects in the Decoration of Byzantine Churches*, in: *Spatial Icons. Performativity in Byzantium and Medieval Russia*, ed. A. Lidov, Moscow 2011, 213–237.
- Trkulja, *The Rose Window* = J. Trkulja, *The Rose Window: A Feature of Byzantine Architecture?*, in: *Approaches to Byzantine Architecture and Its Decoration: Studies in Honor of Slobodan Ćurčić*, edd. M. J. Johnson, R. G. Ousterhout, A. C. Papalexandrou, Farnham–Burlington 2012, 143–164.
- Vassilaki, *Female Piety* = M. Vassilaki, *Female Piety, Devotion and Patronage: Maria Angelina Doukaina Palaiologina of Ioannina and Helena Uglješa of Serres*, in: *Donation et donateurs dans le monde byzantin*, edd. S. J.-M. Spieser, E. Yota, Paris 2012, 221–234.
- Vego, *Novi i revidirani natpisi* = M. Vego, *Novi i revidirani natpisi iz Hercegovine*, *GZM*, n. s., *Arheologija* 15–16 (1960–1961) 259–286.
- Vego, *Ploča sa ćirilskim natpisom* = M. Vego, *Ploča sa ćirilskim natpisom i likom sv. Petra iz Stona*, *Naše starine* 7 (1960) 139–144.
- Velmans, *Le portrait* = T. Velmans, *Le portrait dans l'art des Paléologues*, in: *Art et société à Byzance sous les Paléologues*, Venise 1971, 91–148.
- Vežić, *Rotonda u Ošlju* = P. Vežić, *Rotonda u Ošlju*, in: *Zbornik Tomislava Marasovića*, edd. I. Babić, A. Milošević, Ž. Rapanić, Split 2002, 220–230.
- Vikan, *Catalogue of the Sculpture* = G. Vikan, *Catalogue of the Sculpture in the Dumbarton Oaks Collection from the Ptolemaic Period to the Renaissance*, Washington 1995.
- Vikan, *'Guided by Land and Sea'* = G. Vikan, *'Guided by Land and Sea': Pilgrim Art and Pilgrim Travel in Early Byzantium*, in: *Tesserae. Festschrift für Josef Engemann*, Münster 1991, 74–92 (= idem, *Sacred Images and Sacred Power in Byzantium*, Aldershot 2003, VIII).
- Vinski et al., *Rani srednji vijek* = Z. Vinski et al., *Rani srednji vijek*, Beograd–Zagreb–Mostar 1986.
- Vocotopoulos, *Church Architecture in the Despotate of Epirus* = P. L. Vocotopoulos, *Church Architecture in the Despotate of Epirus: the Problem of Influences*, *Σοφραφ* 27 (1998–1999) 79–92.
- Vojvodić, *Newly discovered portraits* = D. Vojvodić, *Newly discovered portraits of rulers and the dating of the oldest frescoes in Lipljan*, *Zograf* 36 (2012) 143–155.
- Vojvodić, *The Nativity of Christ* = D. Vojvodić, *The Nativity of Christ and the Descent into Hades as Programme Counterparts in Byzantine Wall Painting*, in: *ΣΥΜΜΕΙΚΤΑ. Зборник радова поводом четрдесетї година Инстїтуту за истїорију уметно-стїи Филозофскої факултїетїа Универзитїетїа у Београду*, ed. И. Стевовић, Београд 2012, 127–142.
- Vojvodić, *Un regard nouveau* = D. Vojvodić, *Un regard nouveau sur la représentation du Concile de saint Siméon-Nemanja à Arilje*, *Cahiers Balkaniques* 31 (2000) 11–20.
- Vujičić, *Freska s likom sv. Hristofora* = R. Vujičić, *Freska s likom sv. Hristofora na pročelju crkve sv. Ane u Kotoru*, *PPUD* 24 (1984) 39–44.
- Vujičić, *Freske u crkvi Marije Collegiate* = R. Vujičić, *Freske u crkvi Marije Collegiate u Kotoru*, *PPUD* 36 (1995) 365–378.
- Vujičić, *Srednjovjekovna arhitektura i slikarstvo* = R. Vujičić, *Srednjovjekovna arhitektura i slikarstvo Crne Gore*, Podgorica 2007.

- Vujičić, *Zidno slikarstvo* = R. Vujičić, *Zidno slikarstvo*, in: *Zagovori svetom Tripunu. Blago Kotorske biskupije*, Zagreb 2009, 71–80.
- Walter, *The Iconographical Sources* = Ch. Walter, *The Iconographical Sources for the Coronation of Milutin and Simonida at Gračanica*, in: *Buzanijska umjetnost uočljivo XIV veka*, Београд 1978, 183–200.
- Walter, *The Portrait of Jakov of Serres* = C. Walter, *The Portrait of Jakov of Serres in London, Additional 39626, Its Place in Paleologue Manuscript Illumination*, *Σορραφ* 7 (1977) 65–72.
- Weitzmann, *Die byzantinische Buchmalerei* = K. Weitzmann, *Die byzantinische Buchmalerei des 9. und 10. Jahrhunderts*, Berlin 1935.
- Weitzmann, *Illustrated Manuscripts* = K. Weitzmann, *Illustrated Manuscripts at St. Catherine's Monastery on Mount Sinai*, Colledgeville, MN 1973.
- Weitzmann, Galavaris, *The Monastery of Saint Catherine* = K. Weitzmann, G. Galavaris, *The Monastery of Saint Catherine at Mount Sinai. The Illuminated Greek Manuscripts. Vol. I. From the Ninth to the Twelfth Century*, Princeton 1990.
- Wirth, *À propos des influences byzantines* = J. Wirth, *À propos des influences byzantines sur l'art du Moyen Âge occidental*, in: *Material and Ideal. Essays in Medieval Art and Archaeology in Honour of Jean-Michel Spieser*, edd. A. Cutler, A. Papaconstantinou, Leiden–Boston 2007, 219–231.
- Wittkower, *Art and Architecture in Italy* = R. Wittkower, *Art and Architecture in Italy 1600–1750*, Harmondsworth, Middlesex 1973.
- Wixom, *Byzantine Art and the Latin West* = W. D. Wixom, *Byzantine Art and the Latin West*, in: *The Glory of Byzantium. Art and Culture of the Middle Byzantine Era, A.D. 843–1261*, edd. H. C. Evans, W. D. Wixom, New York 1997, 435–449.
- Woodfin, *The Embodied Icon* = W. T. Woodfin, *The Embodied Icon. Liturgical Vestments and Sacramental Power in Byzantium*, Oxford 2012.
- Zacos, Nesbitt, *Byzantine Lead Seals II* = G. Zacos, J. W. Nesbitt, *Byzantine Lead Seals II*, Bern 1984.
- Zanini, *The Urban Ideal* = E. Zanini, *The Urban Ideal and Urban Planning in Byzantine New Cities of the Sixth Century A. D.*, in: *Theory and Practice in Late Antique Archaeology*, edd. L. Lavan, W. Bowden, Leiden–Boston 2003, 196–223.
- Zbornik Hvala krstjanina* = *Zbornik Hvala krstjanina. Fototipsko izdanje*, ed. H. Kuna, Sarajevo 1986.
- Zdravković, *Nacrti preromaničke crkvice* = I. Zdravković, *Nacrti preromaničke crkvice Sv. Mihajla u Stonu*, PPUD 12 (1960) 25–31.
- Zetler, *Cross-Cultural Interpretations* = B. Zetler, *Cross-Cultural Interpretations of Imagery in the Middle Ages*, *Art Bulletin* 76/4 (1994) 680–694.
- Zhelto, *A Slavonic Translation* = M. Zheltov, *A Slavonic Translation of the Eucharistic Diataxis of Philotheos Kokkinos from a Lost Manuscript (Athos Agiou Pavlou 149)*, in: *TOXOTHIC: Studi per Stefano Parenti*, edd. D. Galadza, N. Glibetić, G. Radle, Grottaferrata 2010, 345–359.
- Žeravica, *Ranosrednjovjekovna kamena tranzena* = Z. Žeravica, *Ranosrednjovjekovna kamena tranzena na crkvi Sv. Pavla u selu Palje Brdo u Konavlima*, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu* 21 (2004) 129–142.
- Živković, *Kult svetog Nikole* = V. Živković, *Kult svetog Nikole u religijskoj praksi Kotora (XIV–XVI vek)*, in: *Dvanaest vjekovna Bokeljske mornarice*, ed. J. J. Martinović, Kotor 2010, 95–102.
- Živković, *Tota depicta picturis grecis* = V. Živković, *Tota depicta picturis grecis. The style and iconography of religious painting in medieval Kotor (Montenegro)*, *Il Capitale culturale. Studies on the Value of Cultural Heritage* 10 (2014) 65–89.
- Ασπρά-Βαρδαβάκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφίες του Ταξιάρχη* = Μ. Ασπρά-Βαρδαβάκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφίες του Ταξιάρχη στο Μαρκόπουλο Αττικής*, *ΔΧΑΕ* 8 (1975–1976) 199–229.
- Βασιλάκη, Τάβλαρης, Τσιγαρίδας, *Ιερά Μονή Αγίου Παύλου* = Μ. Βασιλάκη, Γ. Τάβλαρης, Ε. Τσιγαρίδας, *Ιερά Μονή Αγίου Παύλου. Εικόνες, Άγιον Όρος* 1998.
- Βοκοτόπουλος, *Παρατηρήσεις* = Π. Βοκοτόπουλος, *Παρατηρήσεις στο ναό του Σωτήρος κοντά στο Γαλαξείδι*, *ΔΧΑΕ* 17 (1993–1994) 199–210.
- Ζάρρας, *Ο εικονογραφικός κύκλος των εωθινών ευαγγελίων* = Ν Ζάρρας, *Ο εικονογραφικός κύκλος των εωθινών ευαγγελίων στην παλαιολόγεια μνημειακή ζωγραφική των Βαλκανίων*, *Θεσσαλονίκη* 2011.
- Κυριακούδης, *Η τέχνη στη Μονή Προδρόμου* = Ε. Ν. Κυριακούδης, *Η τέχνη στη Μονή Προδρόμου Σερρών κατά την περίοδο της Σερβοκρατίας στον 14ο αιώνα*, in: *Επιστημονικό συμπόσιο Χριστιανική Μακεδονία. Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών*, *Θεσσαλονίκη* 1995, 263–296.
- Μερτζιμέκης, *Επιτάφιος του Μητροπολίτη Βελιγραδίου Ισιδώρου* = Ν. Μερτζιμέκης, «Ο συνέχων τὰ πέρατα, τάφω συσχεθῆναι κατεδέξω, Χριστέ». *Κεντητός Επιτάφιος του Μητροπολίτη Βελιγραδίου Ισιδώρου (1415–1423) από την Αθωνική Μονή Αγίου Παύλου*, *ΔΧΑΕ* 33 (2012) 313–322.
- Μουρίκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφίες* = Ντ. Μουρίκη, *Οι βυζαντινές τοιχογραφίες των παρεκκλησιών της Σπηλιάστης Πεντέλης*, *ΔΧΑΕ* 7 (1973–1974) 79–119.
- Ευγγόπουλος, *Αι τοιχογραφίες* = Α. Ευγγόπουλος, *Αι τοιχογραφίες του Καθολικού της Μονής Προδρόμου παρά τας Σέρρας*, *Θεσσαλονίκη* 1973.
- Παπαθεοφάνους-Τσουρή, *Εικόνα* = Ε. Παπαθεοφάνους-Τσουρή, *Εικόνα Αποκαθήλωσης στη Μονή Προδρόμου Σερρών μετά τον επαναπατρισμό της*, in: *Αφιέρωμα στον Ακαδημαϊκό Παναγιώτη Λ. Βοκοτόπουλο*, Αθήνα 2015, 557–566.
- Παπαμαστοράκης, *Ο διάκοσμος τοῦ τροῦλου* = Τ. Παπαμαστοράκης, *Ο διάκοσμος τοῦ τροῦλου τῶν ναῶν τῆς Παλαιολόγειας περιόδου στή Βαλκανική Χερσόνησο καί τήν Κύπρο*, Αθήνα 2001.
- Στρατή, *Η ζωγραφική* = Α. Στρατή, *Η ζωγραφική στην Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών 14ος–19ος αι.*, *Θεσσαλονίκη* 2007.
- Τσιτουρίδου, *Ο ζωγραφικός διάκοσμος* = Α. Τσιτουρίδου, *Ο ζωγραφικός διάκοσμος του Αγίου Νικολάου Ορφανού στη Θεσσαλονίκη*, *Θεσσαλονίκη* 1986.

LIST OF COLLABORATORS AND THEIR AFFILIATIONS*

BRANISLAV CVETKOVIĆ, Ph.D. Senior Curator
Regional Museum of Jagodina
bracvet@gmail.com

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

MILKA ČANAK MEDIĆ, Ph.D. Professor
University of Belgrade, Faculty of Architecture; *Institute* for
the *Protection of Cultural Monuments of Serbia*, Belgrade

VLADIMIR DŽAMIĆ, Art historian- Counselor
Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia
vladimir.dzamic@heritage.gov.rs

SMILJKA GABELIĆ, Ph.D. Scientific Advisor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Institute of Art
History
sgabelic@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

MILA GAJIĆ, Senior Curator
Museum of Applied Art, Belgrade
mila.gajic@mpu.rs

MIROSLAVA KOSTIĆ, Ph.D. Research Associate
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Institute of Art
History
mkostic@f.bg.ac.rs

* Representations of Identity in Art and Verbal-visual Culture
of the Modern Era (No. 177001)

BOJANA KRSMANOVIĆ, Ph.D. Senior Research Associate
Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
bojana.krsmanovic@vi.sanu.ac.rs

*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World
(No. 177032)

MIROSLAV LAZIĆ, MA. Archeographer
National Library of Serbia, Archeography Department
miroslav.lazic@nb.rs

LJUBOMIR MAKSIMOVIĆ, Ph.D. Professor emeritus,
Member of the SASA

Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
Ljubomir.Maksimovic@sanu.ac.rs

*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World
(No. 177032)

SMILJA MARJANOVIĆ-DUŠANIĆ, Ph.D. Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History
smarjano@f.bg.ac.rs

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

MIODRAG MARKOVIĆ, Ph.D. Professor, Corresponding
member of the SASA
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
mmarkovi@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

MILJANA MATIĆ, Ph.D.
Independent researcher
maticmiljana1@gmail.com

LJUBOMIR MILANOVIĆ, Ph.D. Research Associate
Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
milanovic.ljubomir@gmail.com

*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World
(No. 177032)

DRAGANA PAVLOVIĆ, Msc. Assistant
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
drpavlov@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

* An asterisk marks the titles of the projects of the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia, in the frame of which individual authors have written the papers in this publication

SVETLANA PEJIĆ, Ph.D. Art historian- Counselor
Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia
svetlana.pejic@heritage.gov.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

DANICA POPOVIĆ, Ph.D. Scientific Advisor
Institute for Balkan Studies, SASA, Belgrade
Danica.Popovic@bi.sanu.ac.rs

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

DUBRAVKA PRERADOVIĆ, Ph.D. Senior Curator
Independent researcher
dubravka.preradovic@gmail.com

JADRANKA PROLOVIĆ, Ph.D. University Lecturer
Institute of Art History, University of Vienna
jadranka.prolovic@univie.ac.at

ZORAN RAKIĆ, PH.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
zrakic@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

TATJANA STARODUBCEV, Ph.D. Associate Professor
University of Novi Sad, Academy of Arts
tatjana.starodubcev@uns.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

IVAN STEVOVIĆ, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
istevovi@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

*Christian culture in the Balkans in the Middle Ages: Byzantine
Empire, the Serbs and the Bulgarians from the 9th to the
15th century (No. 177015)

LJILJANA ŠEVO, Ph.D. Professor
University of Banja Luka, Academy of Arts
milija90@teol.net

IRENA ŠPADIJER, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philology
i.spadijer@gmail.com

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

BRANISLAV TODIĆ, Ph.D. Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
btodic@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

MARKA TOMIĆ ĐURIĆ, MA. Research Assistant
Institute for Balkan Studies, SASA, Belgrade
marka.tomic@gmail.com

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

DRAGAN VOJVODIĆ, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philosophy, Department of
History of Art
dvojvodi@f.bg.ac.rs

*Serbian medieval art and its European context (No. 177036)

*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World
(No. 177032)

Art of the Serbian Empire (1346-1371) (project of the Matica
srpska)

VLADIMIR VUKAŠINOVIĆ, Ph.D. Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Orthodox Theology
vvukasinovic@bfspc.bg.ac.rs

*Serbian theology in the 20th century: Fundamental postu-
lates of theological disciplines in the European context - the
historical and the contemporary perspective (No. 179078).

MILOŠ ŽIVKOVIĆ, Research Assistant
Institute for Byzantine Studies, SASA, Belgrade
milos.zivkovic@vi.sanu.ac.rs

*Tradition, Innovation and Identity in the Byzantine World
(No. 177032)

VALENTINA ŽIVKOVIĆ, Ph.D. Senior Research Associate
Institute for Balkan Studies, SASA, Belgrade
valentina.zivkovic@bi.sanu.ac.rs

*Medieval Heritage of the Balkans: Institutions and Culture
(No. 177003)

ABBREVIATIONS FOR INSTITUTIONS

Archives SASA = Archives of the Serbian Academy of Sciences and Art, Belgrade
BL = The British Library, London
BNF = Bibliothèque National de France, Paris
BS = Bayerische Staatsbibliothek, München
CBL = Chester Beatty Library, Dublin
IAM = Istanbul Archeological Museum
LSOP = Library of the Serbian Orthodox Patriarchate, Belgrade
MAA = Museum of Applied Art, Belgrade
MSG = Matica Srpska Gallery, Novi Sad
MSL = Matica Srpska Library, Novi Sad
MSOC = Museum of Serbian Orthodox Church, Belgrade
NIAM – BAS = National Institute of Archaeology with Museum – Bulgarian Academy of Sciences
NLCM = National Library Sts. Cyril and Methodius, Sophia
NLR = National Library of Russia, Saint Petersburg
NLS = National Library of Serbia, Belgrade
NMB = National Museum in Belgrade
RSL = Russian State Library, Moscow
SAD = State Archives in Dubrovnik

CREDITS FOR ILLUSTRATIONS:

PHOTOGRAPHS

ARCHIVES OF THE MONASTERY STUDENICA: fig. 152
ARCHIVES SASA: fig. 273
BLAGO FUND, INC.: figs. 1, 3, 11, 16, 17, 25, 32, 35, 71, 80, 81, 84, 86, 87, 91–93, 95–99, 136–137, 153, 155–158, 160, 161, 165, 166, 176–178, 180–181, 189–192, 198, 212, 213, 215, 223, 225, 227–229, 256, 241, 242, 245, 376, 417, 418, 420, 424–426
CENTRE FOR PROTECTION OF HERITAGE OF KOSOVO AND METOHIJA – MNEMOSYNE, BELGRADE: figs. 15, 72, 73, 111, 112, 226, 233, 260, 261

DUŠAN VUJIČIĆ AND THE PLATONEUM PUBLISHING HOUSE: figs. 4–7, 12, 31, 115, 133, 135, 162, 163, 167, 171, 186, 201, 217, 218, 255, 259, 262, 263, 237, 239, 240, 455
FOUNDATION OF THE HOLY MONASTERY HILANDAR, BELGRADE: figs. 41, 75, 101, 149, 262, 270, 322, 407, 444, 445
GALLERY OF ARTS, SKOPJE: fig. 230
INSTITUTE FOR THE PROTECTION OF CULTURAL MONUMENTS OF SERBIA, BELGRADE: figs. 168, 169, 170, 216, 224, 315, 316, 370, 374, 375, 381, 416, 419, 421
LEGAT IVANA ĐORĐEVIĆA: figs. 13, 22, 24, 28–30, 34, 44, 68, 79, 89, 90, 94, 100, 106–107, 134, 148, 149, 172–175, 179, 194, 204, 235, 265, 269, 274, 275, 280–283, 288–296, 302, 303, 310, 311, 323, 329, 335, 405, 410–412, 430, 431, 433, 340–342
MAA: fig. 452
MSG: fig. 387
MSL: figs. 23, 443
MSOC: figs. 36, 70, 74, 110, 236, 334, 371, 383, 386, 403, 404, 414, 428–429, 432, 434–436, 437, 450, 451, 453, 454
NATIONAL ARCHIVES OF SERBIA, BELGRADE: figs. 243, 244, 250, 251, 336, 337
NLS, ARCEOGRAPHY DEPARTMENT: figs. 142, 143, 146, 147, 150, 151, 268, 271, 368, 391–400
NMB: figs. 203, 205–207, 214, 252, 361, 427
PROVINCIAL INSTITUTE FOR THE PROTECTION OF CULTURAL MONUMENTS, PRIŠTINA: figs. 219, 220, 372
SAD: fig. 249
VALENTINA BABIĆ: figs. 78, 120
BRANISLAV CVETKOVIĆ: figs. 109, 338
GORDANA ČAPIN: fig. 125
ELIZABETA DIMITROVA: figs. 248, 279
VLADIMIR DŽAMIĆ: figs. 33, 188, 231, 234, 239, 438, 406, 413, 441, 442
GABRIELE FATTORINI: figs. 103–105
GEORGIOS FOUSTERIS: figs. 9, 10, 42, 46–49, 209

SMILJKA GABELIĆ: fig. 284
ADRIJANA GOLAC: figs. 286, 287
WILLAM TAYLOR HOSTETER: figs. 8, 14, 254
VUJADIN IVANIŠEVIĆ: fig. 27
GORDANA KELIĆ: figs. 19, 348–350
STANKO KOSTIĆ: figs. 20, 21, 312, 314, 316, 342, 347
MIROSLAV LAZIĆ: figs. 138, 389, 437, 439, 440, 446, 447
MARIJA LJIDOVA: fig. 379
PAVLE MARJANOVIĆ: figs. 26, 82, 83, 135, 210, 211, 216, 346
MIODRAG MARKOVIĆ: figs. 39, 40, 45, 114, 118, 123, 253, 266, 298–
301, 339, 355–357, 360
NEDELJKO MARKOVIĆ: figs. 62, 63, 65, 66, 385, 388, 390, 448, 449
BOJAN MILJKOVIĆ: figs. 58, 309
MAJA NIKOLIĆ: fig. 55
DARKO NIKOLOVSKI: figs. 37, 88, 232, 246, 276, 277, 278, 306, 307
DRAGANA PAVLOVIĆ: fig. 382
LAZAR PEJOVIĆ: figs. 327, 328, 330–333
DANICA POPOVIĆ: fig. 102
VLADIMIR POPOVIĆ: figs. 18, 38, 317–320, 353, 364
ZORAN RAKIĆ: figs. 119, 401, 402
TATJANA STARODUBCEV: figs. 324, 326, 354, 358, 359, 362, 363, 373,
377, 378, 380
BRANISLAV STRUGAR: figs. 2, 67, 85, 182, 199
GOJKO SUBOTIĆ: figs. 43, 53, 321, 343
BISERA TOMOVA: figs. 51, 304, 305
DRAGAN VOJVODIĆ: figs. 126, 140, 141, 164, 297, 313, 409, 422, 423
SRĐAN VULOVIĆ: figs. 139, 408
MILOŠ ŽIVKOVIĆ: fig. 159, 196

DRAWINGS:

NIKOLA CONEV: fig. 247
MILKA ČANAK MEDIĆ: figs. 183–185, 187, 195, 264
MARIJA DŽAMIĆ: fig. 384
OLIVERA KANDIĆ: fig. 193
BRANISLAV ŽIVKOVIĆ: figs. 197, 200, 202

PHOTOGRAPHS AND DRAWINGS FROM OTHER PUBLICATIONS:

М. КАШАНИН ЕТ АЛ., *Манасѿир Сѿуденица*, Београд 1986: fig. 154.
КОРАЉ, *Марѿинићи*: fig. 117
МАКСИМОВИЋ Ј., *Српске средњовековне минијатууре*: figs. 365–367,
369
МИЉКОВИЋ, *Немањићи и Свѿи Никола у Барију*: fig. 59
НЕНАДОВИЋ, *Душанова задужбина*: fig. 221
ТОДИЋ, ЧАНАК-МЕДИЋ, *Манасѿир Дечани*: fig. 258
СТЕВОВИЋ, *Каленић*, fig. 352
Byzantium. Faith and Power: fig. 60
СНЕУНЕТ, *La place de la Serbie*: fig. 77
ЋУРЋИЋ, *Architecture in the Balkans*: figs. 345, 351
ЋУРЋИЋ, *Gračanica*: fig. 257
Le Mont Athos: fig. 54
Monastery of Vatopaidi: figs. 69, 76, 108
ΠΑΠΑΘΕΟΦΑΝΟΥΣ-ΓΚΟΥΡΗ, *Εικόνα*: fig. 50
ΒΑΣΙΛΑΚΗ, Τάβλαρης, Τσιγαρίδας, *Ιερά Μονή Αγίου Παύλου*: fig. 52
VINSKI ET AL., *Rani srednji vijek*: fig. 122

BYZANTINE HERITAGE AND SERBIAN ART II

PUBLISHERS

SERBIAN NATIONAL COMMITTEE OF BYZANTINE STUDIES
svizkom@gmail.com

SLUŽBENI GLASNIK, BELGRADE, SERBIA
Jovana Ristića 1, 11000 Belgrade, Serbia
www.sglasnik.com

INSTITUTE FOR BYZANTINE STUDIES
SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS
Knez Mihailova 35, 11000 Belgrade, Serbia
inst.byz@vi.sanu.ac.rs

DESIGN

MIROSLAV LAZIĆ

TRANSLATORS

TAMARA RODWELL-JOVANOVIĆ
MARINA ADAMOVIĆ-KULENOVIĆ
IVAN DELAČ
ANA SELIĆ
MIONA PIPERSKI
STANISLAV GRGIĆ
TIJANA CVETKOVIĆ

MAPS

NEBOJŠA ŠULETIĆ

CIRCULATION

500 COPIES

PRINTED BY

SLUŽBENI GLASNIK, BELGRADE, SERBIA

ISBN 978-86-519-2006-9

ISBN 978-86-519-2004-5

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

72/75(=163.41)"04/14"
271.222(497.11)-523
72/75.033.2(497.11)

SACRAL Art of the Serbian Lands in the Middle Ages / editors Dragan Vojvodić, Danica Popović ; [maps Nebojša Šuletić]. - Belgrade : Serbian National Committee of Byzantine Studies : Službeni glasnik : Institute for Byzantine Studies SANU, 2016 (Belgrade : Službeni glasnik). - 630 str. : ilustr. ; 29 cm. - (Byzantine Heritage and Serbian Art ; 2)

"Published on the occasion of the 23rd international congress of Byzantine studies" ---> prelim. str. - Tiraž 500. - List of collaborators and their affiliations: str. 629-630. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija: str. 585-627.

ISBN 978-86-519-2006-9 (SG)
ISBN 978-86-519-2004-5

а) Црквена уметност, српска - Средњи век б) Уметност, византијска -
Рецепција - Србија
COBISS.SR-ID 225212684

